

Български език с Драко и Мими за многоезични деца

СВЪРЗАНА РЕЧ И ЛИТЕРАТУРА

Ани Керезова

в сътрудничество с
Анастасия Новикова и Даниела Камаринчева

За 5-, 6- и 7-годишни деца

Проект *Language Against Dropout* № 2015-1-BG01-KA201-014306

Internationale
Elias Canetti
Gesellschaft

СЪДЪРЖАНИЕ

1. НИВО	стр. 5-28
1. В гората ¹	
2. Кой се криел под леглото	
3. В зоопарка	
4. Дядо и ряпа (руска народна приказка)	
5. Мишлето и моливът (В. Сутеев)	
6. Коледна приказка (по идея на Снежанка Иванова)	
2. НИВО	стр. 29-67
7. Кой е там в градината	
8. Под гъбата (В. Сутеев)	
9. Трите прасенца (английска народна приказка)	
10. Пепеляшка (Шарл Перо)	
11. Бременските градски музиканти (Братя Грим)	
12. Вълкът и седемте козлета (Братя Грим)	
3. НИВО	стр. 68-123
13. Червената шапчица (Братя Грим)	
14. Котаракът в чизми (Шарл Перо)	
15. Спящата красавица (Братя Грим)	
16. Сливи за смет (българска народна приказка)	
17. Снежанка и седемте джуджета (Братя Грим)	
18. Златното момиче (българска народна приказка)	

¹ Историите 1-3, 7 и приказките 9-15, 17 са адаптирани от материалите *Deutsch für den Schulstart*.

УВОД

Модулът „Свързана реч и литература“ се състои от 18 игри, включващи както адаптирани за нуждите на обучението приказки, така и текстове, създадени от авторите на материалите, с конкретни дидактични цели. Съответната история/приказка задава съдържателната рамка, към която се отнасят различните съставляващи играта задачи (лексикални, граматични, творчески и др.)

Основна учебна цел на модула е изграждане у децата на умения за хронологично и каузално структуриране на текст. За постигане на целта се набляга на работата по езикови модели за въвеждане и финализиране на текст, наречия и съюзи за изразяване на причинно-следствени отношения и др.

Модулът има три градивни нива, следващи точно определена прогресия, като всяко ниво съдържа 6 игри с истории/приказки. В тези нива е заложено прогресивно усложняване на задачи по възприемане и пресъздаване на структура на литературния текст, както и упражняване на различни типове преразказ: преразказ с помощта на въпроси (първо ниво), частичен преразказ (второ ниво) и цялостен преразказ (трето ниво). Затова е важно игрите от този модул да се вземат в определена последователност (виж съдържанието).

Педагогът (П) решава с кое ниво да започне работата по този модул съобразно езиковата и текстова компетентност на децата. Възрастта на децата не е решаващ фактор. Така при 6- или 7-годишни деца с ниска езикова и текстова компетентност е препоръчително да се започне с първо ниво. Също така П определя сам колко игри да вземе с децата в съответната учебна година.

Характерно за всяка игра от модула е въвеждащ ритуал с помощта на супергероя Книголюбка, който всеки път носи на децата нова история/приказка. П може предварително да подготвя историята/приказката под формата на свитък/подарък за децата.

ПЪРВО НИВО

Текстовете в първо ниво са с по-малък обем и елементарна структура. Започва се с авторски текстове, които служат като модели за въвеждане на структурата на повествователен/литературен текст. Историите/приказките от първо ниво не се четат, а се представят от П под формата на *интерактивен преразказ* с помощта на интерактивни елементи (мимика, жестове и активно включване на илюстративен материал). Тези помощни средства имат за цел да улеснят разбирането на по-трудните части на текста.

При интерактивния преразказ е важно П да променя гласа си, т.е. да разказва с необходимата интонационна изразителност, да поглежда децата и да се намира в постоянен контакт с тях, за да предизвика детския интерес. За да привлече успешно вниманието на децата, П трябва активно да ги включи в процеса на разказа. П насърчава децата:

- да дават коментари

- да назовават обекти от илюстрациите
- да демонстрират движения, упоменати в разказа
- да отговарят на въпроси
- да разказват/да говорят заедно с разказвача, когато пасажите в текста се повтарят (Например: „*Огледало, огледало от стената, коя е най-красива на земята...?*“ (от приказката *Снежанка и седемте джуджета*))
- да правят изводи (Например: ... *Мими беше много тъжна. Как мислите, защо Мими беше тъжна?*).

Преразказ с помощта на въпроси: След представяне на историята/приказката децата отговарят на въпроси по текста, чрез които се пресъздава неговото съдържание. Те спомагат за разбирането на текста (главни герои, действие и хронологична структура).

Преразказ на собствени преживявания: Зададената от съответната история съдържателна рамка на първите игри-модели е винаги с ежедневна тематика, която в повечето случаи е позната на децата, напр. излет в гората или в зоопарка, преживяване в жилището или градината и др. подобни. Това е добра предпоставка за естествена мотивация на детската езикова продукция и затова една от задачите към тези истории включва преразказ на собствени преживявания, свързани с ежедневието на децата.

ВТОРО НИВО

Второ ниво съдържа текстове с по-голям обем и по-комплексна структура. Първите истории и приказки се разказват интерактивно от педагога (виж описанието в първо ниво) и постепенно се преминава към четене, като педагогът си служи с някои техники от метода на *диалогичното четене*, за да привлече вниманието и да пробуди любопитство у децата и по този начин активно да ги включи в процеса на четенето.

П чете текста на части, спира в определени моменти, изяснява непозната лексика и работи с илюстрации, подканвайки децата да назовават/описват изобразени на тях обекти. **П** от своя страна, реагира на отговорите и моделира детските изказвания. По този начин децата стават разказвачи на историята, а задачата на **П** се състои в това, чрез въпроси да подкани детето към езикова продукция, като допълва детските изказвания. За да повиши интереса на децата към развитието на действието, **П** си служи и с помощта на *антиципацията*, т.е. предугаждане на действието. Децата се подканват да изказват предположения какво ще се случи по-нататък в историята (Например: *Как мислите, какво ще се случи сега? Какво ще направи мравката? Деца, как мислите, какво ще каже зайчето?* – от приказката „*Под гъбата*“).

Назованите похвати при прочита на историите/приказките служат не само за подпомагане на езиковите и разказвателните умения на децата, а и развиват въображението и способността им да поемат перспективата на различните герои и да се идентифицират с тях.

Децата трябва да изпитват удоволствие при допира с литературния текст. Затова е важно **П** да хвали децата и да насърчава тяхната инициатива, да назовават и описват картинки, да отговарят на въпроси и да разказват историята.

Частичен преразказ: Освен въпроси по текста (виж описанието в първо ниво), в игрите от второ ниво интензивно се работи с децата да изградят умения за т.нар. частичен преразказ. При тази задача децата трябва да преразказват изложението, а **П** преразказва увода и заключението или децата преразказват изложението и заключението, а **П** увода. При това е важно по време на преразказа **П** да следи за употребата на езикови модели за въвеждане („Имало едно време...“) и финализиране („Накрая...“) на текст, както и за маркиране на изложението („Един ден...“/„Една нощ...“) и завръзката („Изведнъж...“/„Не щеш ли...“).

ТРЕТО НИВО

Трето ниво съдържа комплексни по съдържание и структура текстове, които се четат от педагога с помощта на техники по метода на *диалогичното четене* (виж описанието на второ ниво).

Въпроси по текста: Въпросите по дадената история/приказка се отнасят не само към главните герои (действащи лица или животни), обекти и главни действия, а и към факти, които не са споменати изрично в текста. Така децата трябва да допълнят казаното на основата на собствените си познания. Освен това въпросите по текста засягат по-задълбочено причинно-следствените отношения.

Цялостен преразказ: Следвайки прогресията, задачите, свързани с преразказ на литературния текст, се усложняват. Набляга се на изграждането на умения на децата сами да структурират текст хронологично, като педагогът отново следи за употребата на езиковите формули за въвеждане, финализиране и преходите (виж в описанието на второ ниво), както и за използването на наречия и съюзи за изразяване на причинно-следствени отношения и др.

ДРАМАТИЗАЦИЯ НА ИСТОРИИТЕ/ПРИКАЗКИТЕ

Драматизацията на истории/приказки предоставя възможност за постигане на няколко обучителни цели едновременно. Затова в този модул тя има особено важно значение. Театрална игра развива у децата умения за овладяване на изразителната реч, най-вече във връзка с емоционалното съдържание на изказванията (израз на някакво чувство, настроение, желание и т.н.) и подпомага изграждането на комуникативната им компетенция. Същинската театрална игра се предхожда от фаза, в която децата се настройват за нея. В тази настройваща фаза децата се упражняват да произнасят реплики на герои с различни емоционални характеристики.

Драматизацията на приказките също така е подходящо средство за затвърждаване на лексикален запас и граматични структури. Чрез повторение на театралната игра се повишава честотата на употребата на думи и структури, което осигурява усвояването им.

ИГРА 1

В гората

Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Разказване на собствени преживявания. Моделиране	Речник Грамматика
Материали: шишарка, пластилин, катеричка от пластилин, СРЛ – Г1 (Книголюбко) За 5-годишни деца: картинка Ж38 За 6-годишни деца: картинка Ж5 За 7-годишни деца: картинка Ж62	Свързана реч и литература Възприемане съдържанието на текст Преразказ с помощта на въпроси
Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали. Да се научи историята. П да изработи катеричка от пластилин. Фигурката на Книголюбко ГЗ трябва да се ламинира и да ѝ се сложи стойка.	Звукова култура
Описание на играта: Всички седят на масата/в кръг. П въвежда Книголюбко. П: Деца, искам да ви представя Книголюбко. Той е супергерой. Книголюбко е не само силен, смел и красив, но е и много умен, защото много обича да чете и от книгите научава интересни неща. Какво правят супергероите? Те помагат на хората. Така и Книголюбко помага на децата да станат умни. Носи им книги и истории. Вече ще идва и при нас, в нашата детска градина. Ето, днес ни е донесъл първата история. Забележка: Текстът може да бъде навит на свитък и прихванат с лентичка и така да се процедира всеки път, когато Книголюбко носи нова история. П: Тя е за едно котенце и едно кученце, които решили да се разходят в гората. Вие ходили ли сте някога на разходка в гората? С кого? И какво правихте там? Децата отговарят. П: Значи, котенцето и кученцето били в гората. Искате ли да разберете какво се е случило там? Тогава слушайте внимателно, историята се казва „В гората“. П разказва историята. <p style="text-align: center;">В гората</p> <p>Имало едно време едно котенце и едно кученце. Котенцето се казвало Писанка, а кученцето Шарко. Те живеели задружно в малка къщичка на края на града и не се карали никога, за разлика от другите котки и кучета.</p>	

В един горещ летен ден котенцето и кученцето лежали и скучаели на двора на малката къщичка под сянката на едно дърво.

- Мяу, горещо ми е! – оплакало се котенцето на своя приятел.

- И на мен! – отговорило кученцето. – А така ми се иска да си поиграем! Хайде да отидем в гората! Там е прохладно и може да се видят много интересни неща! И така, те решили да отидат на разходка в гората. Там те дълго вървели по сенчестите горски пътечки и стигнали до едно голямо дърво, където седнали да си починат. По едно време любознателното котенце решило да се покатери до върха на дървото, откъдето можело да наблюдава надлъж и нашир гъстата зелена гора. Кученцето останало долу и задрямало.

Изведнъж отгоре паднала една шишарка точно върху главата на кучето.

Бам/туп! (П показва как.)

- Баууу!

Стреснало се кученцето и заскимтяло:

- Котенце, престани да ме замерваш с шишарки!

- Не бях аз! – отговорило котето отгоре.

Минало се малко време – туп! – още една шишарка паднала на главата на кученцето.

- Котенце, веднага престани да ме замерваш с шишарки или друг път няма да дойда с теб на разходка в гората! – казало ядосаното кученце.

- Не бях аз! – отговорило отново котето.

- А кой е тогава? Само аз и ти сме тук – попитало кученцето.

Кученцето било много сърдито. Котето се огледало и видяло една малка кафява катерица. (Показва картинката.)

- Ето кой хвърля шишарките през цялото време! Кученце, виж, на онзи клон има една катеричка, яде шишарки, а някои ги хвърля надолу!

Кученцето погледнало нагоре и видяло малката катеричка. Тя казала:

- Здравей! Нали не ми се сърдиш, извинявай, просто исках да се пошегувам!

Щом разбрал това, Шарко се усмихнал. Той вече не бил ядосан нито на Писанка, нито на катеричката.

Минало време, слънцето започнало да залязва и котенцето и кученцето решили да се приберат у дома. Вкъщи кученцето рекло на котенцето:

- Радвам се, че не ти хвърляше шишарките по мен! Така не се прави, нали?

Котенцето било щастливо, че кученцето не му е сърдито и че пак ще иска да идат заедно на разходка в гората. Нали така, деца?

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

Хареса ли ви историята?

Къде отишли котенцето и кученцето на разходка?

Къде седнали да си починат котенцето и кученцето?

Къде се покатерило котенцето? Къде останало кученцето?

Защо кученцето се ядосало?

Кой хвърлял шишарките надолу?

Как мислите, ще отиде ли кученцето друг път с котенцето в гората на разходка?

Задача 2

Децата разказват свои собствени преживявания.

П: Правили ли сте някога нещо, което всъщност не трябва да се прави, като катеричката? Хайде, кой иска да разкаже?

Децата отговарят.

Задача 3

Децата да направят катеричка от пластилин по модела, изработен от П.

ИГРА 2

Кой се криел под леглото

Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Разказване на собствени преживявания. Рисуване	Речник Грамматика
Материали: цветни моливи, СРЛ – Г1	Свързана реч и литература
Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали. Да се научи историята.	Възприемане съдържанието на текст Преразказ с помощта на въпроси Звукова култура
Описание на играта: Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбка. П: <i>Деца, Книголюбка ни е донесъл още една история за Шарко и Писанка. В нея се разказва как една нощ под леглото на котенцето и кученцето се криело нещо. Искате ли да знаете какво? Тогава слушайте внимателно, историята се казва „Кой се криел под леглото?“.</i> П разказва историята. <p style="text-align: center;">Кой се криел под леглото</p> <i>Имало едно време едно котенце и едно кученце. Котенцето се казвало Писанка, а кученцето Шарко. Те живеели задружно в малка къщичка на края на града и не се карали никога, за разлика от другите котки и кучета. Една вечер Шарко и Писанка легнали да спят. През нощта Шарко се събудил от странен шум. - Бау, има някой под леглото – помислило си кученцето и се разтреперило от страх. – Котенце, котенце, има някой под леглото! – провикнал се Шарко. Но котенцето мъркало и спяло непробудно. - Сигурно са чудовища, които тозчас искат да ме схрускат! – помислило си кученцето. То завикало по-силно: - Писанке, има някой под леглото! Баууу! Но Писанка продължавала да мърка и да спи непробудно.</i> П: <i>Знаете ли какво, деца, нека всички заедно да извикаме, може пък и да успеем да събудим Писанка: „Има някой под леглото!“</i> <i>Най-накрая Писанка се събудила:</i>	

- Какво се е случило?

- Там, там, баууу – от страх кученцето загубило ума и дума и не можело даже да говори правилно.

П: Деца, знаете ли какво е искало да каже кученцето? „Има някой под леглото?“

- Погледни тогава под леглото! – казала Писанка.

Но тъй като кученцето се страхувало да погледне под леглото, котенцето взело един фенер и осветило с него под леглото. Кученцето също надникнало. И знаете ли какво видели под леглото? Две големи очи.

- Това са очите на чудовище! Под леглото има чудовище! Олеле, ще ни изяде! – извикал Шарко.

- Шарко, чудовища има само в приказките! – казала Писанка и светнала лампата.

П: И знаете ли, деца, какво се криело под леглото – една малка сива мишка.

В тъмната очите ѝ светели толкова силно, че изглеждали като на някое чудовище. Писанка скочила под леглото и уловила мишката. Оттогава Шарко не се страхувал вече, когато чувал нощем странни шумове под леглото.

- Това със сигурност отново е някоя мишка. Аз от мишки не се страхувам – мислел си Шарко. – Добре, че котенцето погледна тогава под леглото.

Нали така, деца?

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

Хареса ли ви историята?

Какво се случило една вечер, когато Писанка и Шарко легнали да спят?

Защо се уплашило кученцето?

Разбрали ли веднага котенцето и кученцето, че под леглото има мишка? Какво видели най-напред Писанка и Шарко под леглото?

Какво уловило котенцето под леглото?

Страхува ли се кученцето все още, когато нощем чува шумове?

Задача 2

Децата разказват свои собствени преживявания.

П: Кученцето се страхувало, защото чуло странни шумове под леглото. Вие страхувате ли се понякога през нощта? Защо?

Децата отговарят.

Задача 3

Децата да нарисуват мишка с големи очи. Ако **П** прецени, може да нарисува мишка на дъската (за пример).

ИГРА 3

В зоопарка

<p>Задачи/дейности: Назоваване и описание на животни. Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Разказване на собствени преживявания</p>	<p>Речник Животни</p> <p>Грамматика</p>
<p>Материали: лейкопласт, цветна хартия, бели листи, флумастери, водни бои, гъба, СРЛ – Г1, СРЛ – РЛ1, СРЛ – РЛ2 За 5-годишни деца: картинки Ж72, Ж18, Ж23, Ж2 За 6-годишни деца: картинки Ж11, Ж45, Ж62, Ж13 За 7-годишни деца: картинки Ж8, Ж52, Ж63, Ж48</p>	<p>Свързана реч и литература Възприемане съдържанието на текст</p>
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали. Да се научи историята. РЛ1 е за П. РЛ2 да се копира според броя на децата. П може да подготви разтворена боя, в която да топи гъбата и да оцвети дланите на децата.</p>	<p>Преразказ с помощта на въпроси</p> <p>Звукова култура</p>
<p>Описание на играта:</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. Картинките с животни са поставени в средата, така че да се виждат добре от всички деца. П въвежда историята с помощта на Книголюбко.</p> <p>П: Деца, Книголюбко ни е донесъл още една история за Шарко и Писанка. В нея се разказва как те отишли в зоопарка. Вие били ли сте някога в зоопарк? С кого? Какво видяхте там? (Показва изображение на зоопарк.)</p> <p>П: Шарко и Писанка видели там най-различни животни. Искате ли да ви разкажа какво се случило там? Тогава слушайте внимателно, историята се казва „В зоопарка“.</p> <p>П разказва историята.</p> <p style="text-align: center;">В зоопарка</p> <p><i>Имало едно време едно котенце и едно кученце. Котенцето се казвало Писанка, а кученцето – Шарко. Те живеели заедно в малка къщичка на края на града и не се карали никога, за разлика от другите котки и кучета.</i></p> <p><i>Един ден баба Надка, съседката на Шарко и Писанка, решила да ги заведе в зоопарка. Шарко и Писанка били за първи път в зоопарк и там много им харесало. Най-напред видели сова. Тя била много смешна. Имала големи очи и постоянно си въртяла главата.</i></p> <p>П: Вие можете ли да правите така? Можете ли да си въртите главата като совата? (П и децата си въртят главата от ляво на дясно няколко пъти, децата показват съответната картинка.)</p>	

След това видели слон. Той бил огромен, имал дълъг хобот и стъпвал тежко с крака.

П: *Вие можете ли да правите така? Можете ли да стъпвате тежко с крака като слона? (П и децата стъпват тежко с крака, децата показват съответната картинка.)*

После Шарко, Писанка и баба Надка видели тигър. Той имал ивици и ревял много страшно.

П: *Вие можете ли да правите така? Можете ли да ревете страшно като тигъра? (П и децата реват страшно като тигър, децата показват съответната картинка.)*

Най-накрая видели и козите. Те имали къси рогца, бяла козинка и подскачали весело. Искали да ги погаят и влезли при тях.

П: *Вие можете ли да подскачате като тях? (П и децата подскачат като козлета, децата показват съответната картинка.)*

И знаете ли какво се случило там? Козите били гладни. Баба Надка, Шарко и Писанка ги хранили. Дали им хляб. Изведнъж една коза гризнала лапичката на Писанка.

- Олеле! Мяу! – измяукала жално Писанка.

Това не ѝ харесало. Даже мъничко я заболяло.

У дома баба Надка се погрижила за Писанка и ѝ залепила лейкопласт на лапичката. Писанка се почувствала много по-добре. Вечерта, когато си легнали, Писанка рекла на Шарко:

- Трябва да се внимава много, когато се хранят животните в зоопарка!

- Така е – съгласил се Шарко.

П: *Писанка е права, нали така, деца?*

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

Хареса ли ви историята?

Къде завела баба Надка Шарко и Писанка?

Какви животни имало в зоопарка?

Какво се случило в зоопарка?

Какво направила баба Надка у дома?

Как мислите, деца, ще внимават ли вече Шарко и Писанка, когато хранят другия път животните?

Задача 2

Децата разказват свои собствени преживявания.

П: *Чухме какво се случило в зоопарка. Вие хранили/галили ли сте някога животни (в зоопарка)?*

Децата отговарят.

Задача 3

П закача на стената картинки с животните от историята. След това П задава въпроси, свързани с животните, а децата отговарят.

Кое животно има хобот?

Кое животно прави „Меее“?

Кое животно има ивици?

Кое животно има големи очи?

Задача 4

Децата изработват сова от цветна хартия.

Децата рисуват с помощта на шаблоните отделните части на совата. След това ги изрязват и залепят по съответния начин. Рисуват с флумастер зениците ѝ и залепят така направената сова върху хартията, предназначена за фон. След това правят крилете на совата с водни бои (отпечатайки на дланите им). По желание може да се изреже и залепи или да се нарисува клон, на който да седи совата.

ИГРА 4

Дядо и ряпа

<p>Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Преразказр. Оцветяване и апликиране</p>	<p>Речник Семейство Животни (домашни животни)</p>
<p>Материали: картинки СРЛ – ОИ4 (СРЛ – ОИ4-1 – СРЛ – ОИ4-6); СРЛ – РЛЗ; СРЛ – Г1; цветни моливи, лепило, листи – основи за апликация</p>	<p>Граматика Въпросително местоимение кого?</p>
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали. Да се научи историята. За улеснение на децата П да нарисова пътечка на листите, които ще служат за основа на апликацията. РЛ да се копира според броя на децата.</p>	<p>Свързана реч и литература Възприемане съдържанието на текст Преразказ с помощта на въпроси Преразказ по картинки Звукова култура</p>
<p>Описание на играта:</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбка.</p> <p>П: Деца, Книголюбка ни е донесъл приказка за един дядо и една баба. Те си имали малка градина. Деца, знаете ли какво е това градина?</p> <p>Децата отговарят.</p> <p>П: Точно така, това е място, засадено с цветя, дървета или зеленчуци. Обикновено е заградено и близо до мястото, където живее градинарят. Деца, бабата и дядото си имали градина, в която отглеждали чушки, домати, краставици и други зеленчуци. Какви други зеленчуци познавате? А какво означава „отглеждам зеленчуци“?</p> <p>Децата отговарят.</p> <p>П: Точно така, градинарят се грижи за зеленчуковите растения, полива ги и така, докато пораснат и узреят. Тогава градинарят ги бере. Деца, вие брали ли сте някога плодове или зеленчуци в градината?</p> <p>Децата отговарят.</p> <p>П: Значи, бабата и дядото си имали градина. Искате ли да знаете какво намерил дядото един ден в градината? Тогава слушайте внимателно, приказката се казва „Дядо и ряпа“.</p> <p>П разказва историята.</p>	

Дядо и ряпа

Живели някога щастливо една баба и един дядо. Те си имали малка градинка, в която отглеждали чушки, домати, краставици и други зеленчуци.

Един ден дядото намерил в градината една огромна ряпа.

- Брей, че чудо! Каква голяма ряпа – удивил се дядото на ряпата, хванал я с две ръце и взел да дърпа, за да я извади от земята.

П закрепя на дъската/стената/слага на масата картинката с дядото, хванал ряпата.

Дърпал ли, дърпал, но ряпата не се поклащала.

- Сам няма да се справя. Трябва ми помощ – помислил си дядото и извикал бабата. Хванала се бабата за дядото и двамата опитали да измъкнат ряпата.

П слага картинката с дядото и бабата.

Дърпали, дърпали, но ряпата не се поклащала.

- Сами няма да се справим. Трябва ни помощ – рекла бабата и извикала внучката. И така тримата опитали да извадят ряпата.

П слага картинката с дядото, бабата и внучката.

Дърпали, дърпали, но ряпата не се поклащала.

- Сами няма да се справим. Трябва ни помощ – рекла внучката и извикала кученцето Шарко.

П слага картинката с дядото, бабата, внучката и Шарко и изброява кой се притекъл на помощ: *Дядото извикал бабата, бабата извикала ... (Децата допълват останалите помощници.)*

Точно така, четиримата опитали да извадят ряпата. Дърпали, дърпали, но огромната ряпа не се поклащала.

П: *Как мислите, деца, какво казал тогава Шарко?*

Децата отговарят.

П: *Точно така: „Сами няма да се справим. Трябва ни помощ“ – рекъл Шарко и извикал котенцето Писанка.*

П слага картинката с дядото, бабата, внучката, Шарко и Писанка и изброява кой се притекъл на помощ: *Дядото извикал бабата, бабата извикала ... (Децата допълват останалите помощници.)*

Петимата опитали да извадят ряпата. Дърпали, дърпали, но ряпата не помръдвала.

- Сами няма да се справим. Трябва ни помощ – каза Писанка и извикала мишката Гризанка.

П слага картинката с дядото, бабата, внучката, Шарко, Писанка и Гризанка и изброява, кой се притекъл на помощ: *Дядото извикал бабата, бабата извикала ... (Децата допълват останалите помощници.)*

Шестимата опитали да извадят ряпата. Хванали се здраво един за друг и дърпали, дърпали с всички сили. Изведнъж ряпата малко се разклатила, след това

още малко и накрая шестимата задружно успели да я измъкнат цялата от земята. След това занесли огромната ряпа вкъщи.

П: *И знаете ли, деца, какво направили с огромната ряпа?*

Децата отговарят.

Накрая бабата сготвила вкусна салата от ряпа. И там всички с нея сладко се гостили. Три дни яли, пили и се веселили.

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

Защо дядото не можел да извади ряпата от земята?

Кого повикал дядото на помощ?

Кой се притекъл последен на помощ?

Къде отнесли огромната ряпа?

Какво направили накрая?

Задача 2

П поставя картинката с всички герои от приказката така, че да се вижда от всички деца и да им служи за помощ. След това задава въпроси с кого, свързани с героите в приказката.

П: *Деца, сега ще играем на една игра. Тя се казва „Кажми ми кого“ Аз ще ви задавам въпроси, а вие трябва да ми отговаряте. На първия въпрос ще отговори Драко. Кажми ми кого извикал дядото?*

Драко: *Бабата.*

П: *Сега вие сте наред, деца.*

1. Кого извикал дядото?

2. Кого извикала бабата?

3. Кого извикала внучката?

4. Кого извикал Шарко?

5. Кого извикала Писанка?

Задача 3

Разказ по картинки. **П** показва на децата картинки по приказката *Дядо и ряпа*, като ги поставя неподредени върху масата. **П** подканя децата да наредят картинките така, че да направят приказката *Дядо и ряпа*.

П: *Деца, поставете картинките на героите в реда, в който се появяват в приказката.*

Забележка: Не се очаква на този етап децата да преразказват приказката.

За опора **П** може да задава следните въпроси:

Коя картинка идва най-напред?

Коя картинка идва после?

Коя картинка идва след това?

Коя картинка идва най-накрая?

П: *Картинките са наредени правилно и можем да видим как дядото открива огромната ряпа и какво се случило след това.*

П подава следния модел:

Един ден дядото видял в градинката една огромна ряпа. Тя била толкова огромна, че той не могъл да я извади сам от земята.

Затова извикал бабата, внучката и домашните животни на помощ. Задружно всички задърпали, за да извадят ряпата. Те дърпали, дърпали с всички сили и заедно успели да извадят ряпата. След това я занесли вкъщи. Накрая бабата направила вкусна салата от ряпа и нагостила всички с нея.

След тази задача децата преразказват.

Задача 4

Децата оцветяват героите, изрязват и правят апликация, подреждайки ги в правилната последователност.

ИГРА 5

Мишлето и моливът

<p>Задачи/дейности: Децата отговарят на въпроси, свързани с историята. Рисуване. Драматизация</p>	<p>Речник</p>
<p>Материали: книжка с приказката „Мишлето и моливът“ с илюстрации или презентация http://www.myshared.ru/slide/812886/# СРЛ – РЛ4, СРЛ – Г1, кадастрон АЗ с пунктирано нарисувана котка</p>	<p>Граматика</p> <p>Свързана реч и литература Възприемане съдържанието на текст</p>
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали. П да нарисува на кадастрон с пунктир очертанията на котка. РЛ да се копира (за многократна употреба може да се ламинира) и да се изрежат стикерите.</p>	<p>Преразказ с помощта на въпроси</p> <p>Звукова култура</p>
<p>Описание на играта:</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбка.</p> <p>П: <i>Деца, днес Книголюбка ни е донесъл отново една чудесна приказка. В нея се разказва за едно мишле и един молив. Деца, обичате ли да рисувате? Какво обичате да рисувате? С какво обичате да рисувате?</i></p> <p>Децата отговарят.</p> <p>П: <i>Сега ще ви разкажа една приказка за един молив, който можел да рисува сам. Слушайте внимателно. От приказката ще разберете какво нарисувал моливът и какво се случило.</i></p> <p>П разказва приказката. По време на разказа показва съответните картинки от книжката или от слайдовете. Процесът на рисуване от котката трябва да бъде задължително онагледен. Съответните места са посочени в текста.</p> <p style="text-align: center;">Мишлето и моливът</p> <p><i>Имало едно време едно момче на име Вова. Върху масата на Вова живял един молив. Един ден, когато Вова спял, на масата се качило едно мишле. Видяло то молива, хванало го и го помъкнало към дупчицата си.</i></p> <p><i>- Пусни ме, моля ти се! – замолил се моливът. – За какво съм ти? Аз съм от дърво и не можеш да ме изядеш.</i></p> <p><i>- Ще те гриза! – отговорило мишлето. – Сърбят ме зъбите и затова трябва постоянно нещо да гриза. Ето така! – И мишлето захапало силно молива.</i></p> <p><i>- Ох – извикал моливът. – Тогави ми позволи за последен път да нарисувам нещо, а после прави, каквото искаш.</i></p> <p><i>- Така да бъде – съгласило се мишлето, – рисувай! Но накрая все пак ще те изгриза на малки късчета.</i></p>	

Въздъхнал тежко моливът и нарисувал едно кръгче. (Показва.)

- Кашкавал ли е това? – попитало мишлето.

- Може и кашкавал да е – отговорил моливът и нарисувал още три малки кръгчета. (Показва.)

- Разбира се, че е кашкавал, а това по него са дупчици – досетило се мишлето.

- Може и дупчици да са – съгласил се моливът и нарисувал един голям кръг.

(Показва.)

- Ябълка ли е това? – попитало мишлето.

- Може и ябълка да е – казал моливът и нарисувал няколко такива сплескани кръгчета. (Показва.)

- Наденички ли са това? – попитало мишлето и се облизало. – Хайде, свършвай по-скоро, че ужасно ме сърбят зъбите.

- Почакай още една минута – казал моливът.

И когато започнал да рисува тези ъгълчета (Показва.), мишлето завикало:

- Това прилича на кот... Не рисувай повече!

А моливът вече нарисувал големи мустаци. (Показва.)

- Но това е истинска котка! – изпискало изплашеното мишле. – Помощ! – и се втурнало към дупката си.

Оттогава мишлето не смеело да си покаже и носа навън.

А моливът на Вова и до днес си живее само че станал ей такъв мъничък.

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси. За улеснение на децата, задавайки въпроси, **П** показва съответните картинки от книжката или от слайдовете.

Хареса ли ви историята?

Кой живеел на масата на Вова?

Какво се случило, докато Вова спял?

Защо мишлето искало да вземе молива?

Какво го помолил той?

Какво нарисувал първо моливът?

Какво помислило мишлето, че е нарисувал моливът?

Какво нарисувал след това моливът?

Какво помислило мишлето, че е нарисувал моливът?

Какво нарисувал накрая моливът?

Какво помислило мишлето, че е нарисувал моливът?

Какво направило мишлето, когато видяло, че моливът е нарисувал котка?

Защо моливът станал мъничък?

П прочита приказката още веднъж.

Задача 2

Децата играят театър.

П съобщава на децата, че ще драматизират приказката *Мишлето и моливът*.

П и децата си припомнят кои са героите от приказката.

Преди същинската театрална игра се провежда настройване за театрална игра. П и децата застават в кръг. П обяснява на децата, че ще се упражнят заедно как се изговарят правилно репликите на героите, а именно с много чувство и различни настроения.

П поема ролята на разказвач. Започва да преразказва приказката, давайки по този начин ситуативния контекст за всяка роля. Така репликите на всеки герой по естествен начин се вписват в цялостния текст. Всяка реплика се казва първо от П възможно най-изразително. След това П подканва децата заедно да повторят репликите със съответната интонация. По този начин се казва цялата приказка.

Реплики:

1. *Как викнал моливът, когато мишлето го грабнало и го повлякло към дупчицата си? Нека да го кажем умоляващо: „Пусни ме, моля ти се! За какво съм ти? Аз съм от дърво и не можеш да ме изядеш“ (умоляващо).*

2. *А какво му отговаря мишлето? Да го кажем заплашително: „Ще те гриза! Сърбят ме зъбите и затова трябва постоянно нещо да гриза. Ето така: гриз-гриз“ (заплашително).*

3. *Какво я помолил моливът? Нека го кажем умоляващо: „Искам за последен път да рисувам нещо, а после прави, каквото искаш“ (умоляващо).*

4. *Какво му отговорило мишлето? Първите думи ще кажем приемащо, а следващите – заплашително: „Добре, рисувай! Но накрая ще те изгриза на малки късчета“.*

5. *Какво попитало мишлето, когато моливът нарисувал първия кръг? Нека го кажем радостно: „Кашкавал ли е това?“ (радостно).*

6. *Какво отговорил моливът? Нека го кажем загадъчно: „Може и кашкавал да е“ (загадъчно).*

7. *Какво попитало Мишлето, когато Моливът нарисувал втория кръг? Нека го кажем изненадано: „Ябълка ли е това?“ (изненадано).*

8. *Какво отговорил Моливът? Нека го кажем загадъчно: „Може и ябълка да е“ (загадъчно).*

9. *Какво попитало Мишлето, когато Моливът нарисувал няколко сплескани кръгчета и какво го приканило да направи? Нека кажем първата част радостно, а втората – заповедно: „Наденички ли са това? Хайде, свършвай по-скоро, че ужасно ме сърбят зъбите“.*

10. *Как се примолвил Моливът? Нека го кажем умолително: „Почакай още една минута“ (умолително).*

11. Какво извикало Мишлето, когато видяло, че на листа се появява котка? Нека да го кажем уплашено: „Това прилича на кот... Не рисувай повече!“ (уплашено).

След това П разделя групата на два отбора – мишлета и моливи (като символ за всяка роля П закача картинка на съответния герой на дръшката на детето). Уточнява се характерността на персонажа: гласови характеристики, мимика и др. След това П подава съответната реплика, а децата, които играят тази роля, я повтарят. При това репликите трябва да са опростени, за да могат децата да ги упражняват дословно. П поема ролята на разказвач. (Виж таблицата долу.)

Роли: молив, мишка и разказвач (педагог)

Сцена: определя се мизансценът – къде ще застанат децата, как ще се движат, къде ще бъде дупчицата на мишката. П слага кадастрона с пунктирано нарисувана котка на таблото, като по време на драматизацията тя или различни деца, които играят ролята на молива, удебеляват по контура съответните части на котката. Друг вариант е, П сама да рисува съответните части на котката по време на драматизацията (без да е предварително нарисувана с пунктирана линия).

Роля	Текст
Разказвач	<i>Имало едно време едно момче на име Вова. Върху масата на Вова живял един молив. Един ден, когато Вова спял, на масата се качило едно Мишле. Видяло то молива, хванало го и го помъкнало към дупчицата си.</i>
Моливът	умоляващо <i>Пусни ме, моля ти се! За какво съм ти? Аз съм от дърво и не можеш да ме изядеш.</i>
Мишлето	заплашително <i>Ще те гриза! Сърбят ме зъбите и затова трябва постоянно нещо да гриза. Ето така: гриз-гриз.</i>
Разказвач	<i>И мишлето захапало силно молива.</i>
Моливът	умоляващо <i>Искам за последен път да нарисувам нещо, а после прави, каквото искаш</i>
Мишлето	приемащо <i>Добре, рисувай!</i> заплашително <i>Но накрая ще те изгриза на малки късчета.</i>
Разказвач	<i>Въздъхнал тежко моливът и нарисувал едно кръгче.</i>
Моливът/П	Повтаря по контурите/рисува едно кръгче.
Мишлето	радостно <i>Кашкавал ли е това?</i>
Моливът	загадъчно <i>Може и кашкавал да е.</i>

Разказвач	<i>И моливът нарисувал още три малки кръгчета. Мишлето помислило, че това са дупчиците на кашкавала. След това нарисувал един голям кръг.</i>	
Моливът/П	Повтаря по контурите/рисува три малки кръгчета и един голям кръг.	Детето в рол рисува едно
Мишлето	изненадано <i>Ябълка ли е това?</i>	
Моливът	загадъчно <i>Може и ябълка да е.</i>	
Разказвач	<i>И моливът нарисувал още няколко такива сплескани кръгчета.</i>	
Моливът/П	Повтаря по контурите/рисува няколко сплескани кръгчета.	
Мишлето	радостно <i>Наденички ли са това?</i> заповедно <i>Хайде, свършвай по-скоро, че ужасно ме сърбят зъбите.</i>	
Моливът	умолително <i>Почакай още една минута.</i>	
Разказвач	<i>И когато започнал да рисува тези ъгълчета, Мишлето завикало:</i>	
Моливът/П	Повтаря по контурите/рисува ъгълчета.	
Мишлето	уплашено <i>Това прилича на кот... Не рисувай повече!</i>	
Разказвач	<i>А моливът вече нарисувал големи мустаци.</i>	
Моливът/П	Повтаря по контурите/рисува мустаците.	
Мишлето	уплашено <i>Но това е истинска котка! Помощ!</i>	
Разказвач	<i>Втурнало се Мишлето към дупката си. Оттогава то не смеело да си покаже и носа навън. А моливът на Вова и до днес си живее само че станал ей такъв мъничък.</i>	

Целесъобразно е театралната игра да бъде повторена на следващия ден, като децата поемат ролите си от предишния ден.

Забележка: П може да направи аудиокнига, докато трае театралната игра. За целта е нужно записващо устройство (напр. диктофон). За по-голяма автентичност П може да направи кратко представяне на „актьорите“ и приказката или децата сами се представят по следния начин:

П: „Мишлето и моливът“ – аудиокнига от:

Дете 1: Катя

Дете 2: Иван

П: Живял някога...

Това обикновено много се харесва на децата. След записа децата имат желание многократно да слушат тяхната собствена аудиокнига и по този начин чуват отново текста на приказката.

ИГРА 6

Коледна приказка

<p>Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Разказване на собствени преживявания. Драматизация. Заучаване на песен</p>	<p>Речник Сезони (зима) Коледа Чувства</p>
<p>Материали: СРЛ – Г1 За 5-годишни деца: картинки Д32, Ж34, Ж21, Ж24 За 6-годишни деца: картинки Д12, Ж4, Ж61, Ж3 За 7-годишни деца: картинки Д11, Ж5, Ж64, Ж47</p>	<p>Граматика</p>
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали. Да се научи историята.</p>	<p>Свързана реч и литература Възприемане съдържанието на текст Преразказ с помощта на въпроси</p>
<p>Звукова култура</p>	
<p>Описание на играта:</p> <p>Забележка: Играта може да се играе в две или три поредни ситуации.</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбко.</p> <p>П: Деца, Книголюбко ни е донесъл още една история. Това е една коледна приказка. Вие знаете ли какво е това Коледа, деца? Знае ли някой кога е Коледа? И какво се случва на този празник?</p> <p>Децата отговарят.</p> <p>П: В тази приказка се разказва за един снежен човек. Сега ще ви разкажа какво се случило с него. Историята се казва „Коледна приказка“.</p> <p>П разказва историята.</p> <p style="text-align: center;">Коледна приказка</p> <p><i>Имало едно време братче и сестриче. Момченцето се казвало Вили, а момиченцето – Лили. Те живеели в малка къщичка на края на едно селце близо до гората.</i></p> <p><i>Една сутрин, точно преди Коледа, Вили и Лили излезли на двора и видели, че навън тихо се сипел първият сняг. И тази зима той галено щипел бузките пак. На двора го нямал старият пън. Снежко бил затрупал всичко навън.</i></p> <p><i>- Хайде да си направим снежен човек! – решили Вили и Лили.</i></p> <p><i>От пухкавия сняг те направили снежен човек, сложили му два кестена за очи, морков за носле, а накрая за калпак взели старата продупчена тенджерата на баба Надка. Нарекли го Страхил. (П показва картинка на снежен човек.)</i></p>	

- Вили, Лили, късно е вече! Бързо, прибирайте се у дома! – извикала ги майка им. Хукнали към къщи децата, но не забелязали, че от джобчето на Лили изпаднало писмото до Дядо Коледа. То се търкулнало до Страхил и останало там.

П: Деца, защо Вили и Лили били написали писмо до Дядо Коледа?

Децата отговарят.

Слънцето залязло и луната се показала зад големия бор. Тя намигнала на Страхил за поздрав и той в тоз час се размърдал.

- А, какво е това? – помислил си той. – Ами да, това е писмото на децата. Вили, Лили, бързо се върнете и писмото си вземете!

Но децата отдавна си били отишли у дома.

- Олеле, беда! Нямам крака! Как да занеса сега писъмцето до Дядо Коледа!

В този момент от гората се задала Баба Меца. (П показва картинка на мечка.)

- Бабо Мецо, моля те, вземи това писмо и го занеси на Дядо Коледа! – помолил учтиво Страхил.

- Не мога, бързам към дома, за да прочета приказка на моите деца. Съжалявам! Довиждане! – казала Баба Меца и заминала по пътя си.

Не след дълго минал Кумчо Вълчо. (П показва картинка на вълк.)

- Кумчо Вълчо, моля те, вземи това писмо и го занеси на Дядо Коледа! – помолил Страхил.

- Не мога, бързам към дома, за да занеса елха на моите деца! Съжалявам! Довиждане! – отговорил вълкът и си отишъл.

Отчаял се Страхил и възкликнал:

- Ех, какво да правя сега, като нямам крака и не мога сам да занеса писмото!

В този момент едно малко зайче приближило снежния човек и загледало носа му. (П показва картинка на зайче.)

- Здравей, Зайко! Къде отиваш? – попитал Страхил.

- Здравей! Умирам от глад и си търся нещо за хапване – отговорил гладният заек.

- Ще ти дам моя морков, ала в замяна трябва да занесеш писмото на децата до Дядо Коледа.

- Добре – съгласило се зайчето.

Зарадвало се то, че ще хапне пресния морков и ще може да помогне на снежния човек в замяна. Взело в лапичките си морковчето и писъмцето и бързо заподскачало по пътеката към къщата на Дядо Коледа.

На другата сутрин Вили и Лили намерили под елхата една хубава шейна, украсена с голяма червена панделка.

- Мамо, тате, вижте, Дядо Коледа наистина е получил писмото! Докато сме спали, той е донесъл шейната, която си пожелахме!

През целия ден Вили и Лили се пързали с шейната по пухкавия сняг, а когато минали покрай Страхил, видели, че носът му го няма

- Кой ли е взел моркова на снежния човек? – чудели се децата.

Те бързо донесли от къщи един морков за носе на Страхил, а за подарък му сложили шарено шалче.

- О, какво прекрасно шалче! – зарадвал се Страхил на подаръка на децата.

Който добро прави, добро получава.

И така, деца, ако и вие сте добри и послушни, ще получите подарък за Коледа като Страхил.

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

Какво направили Вили и Лили от пухкавия сняг?

Какво изгубили децата при Страхил? Знаете ли какво пишат децата в писмата за Дядо Коледа?

Защо Страхил не можел да занесе писмото до Дядо Коледа?

Кого помолил Страхил най-напред за помощ?

Кого помолил за помощ след това?

Кое животно дошло накрая?

Какво дал Страхил на Зайко?

Как му помогнало Зайко в замяна?

Какво се случило на другата сутрин? Какво намерили Вили и Лили под елхата?

Какъв подарък получил Страхил от децата?

Задача 2

Децата разказват свои собствени преживявания.

П: *Деца, вие празнувате ли Коледа?*

Какво правите на този ден?

Писали ли сте писмо до Дядо Коледа?

Къде Дядо Коледа оставя подаръците на децата?

Децата отговарят.

Задача 3

Децата играят театър. **П** припомня на децата коледната приказка (ако ситуацията е на следващия ден) и им съобщава, че ще играят театър по приказката (*Днес ще играем/правим театър. Ще изиграем коледната приказка!*). **П** обмисля заедно с децата кои роли от приказката ще играят и кои са героите.

Преди същинската театрална игра се провежда настройване за театрална игра. **П** и децата застават в кръг. **П** обяснява на децата, че ще се упражнят заедно как се изговарят правилно, а именно с много чувство, думите от ролите в театъра. **П** казва реплика 1 (виж долу) възможно най-емоционално (тук: озадачено, изненадано) и подканва децата подред да кажат думите на героите с много чувство и променен глас. По този начин се процедира и с останалите реплики.

Реплики:

1. *Как се учудил Страхил, когато видял писмото? Нека да го кажем учудено: „А, какво е това?“ (озадачено, изненадано).*

2. Уплашил се Страхил, не може да занесе писмото, няма крака. Нека да кажем уплашено: „Олеле, беда! Нямам крака! Как да занеса сега писъмцето до дядо Коледа!“ (уплашено, безпомощно).

3. Как помолил Страхил Баба Меца да му помогне. Нека да го кажем учтиво: „Бабо Мецо, моля те, вземи това писмо и го занеси на дядо Коледа!“ (учтиво).

4. Заекът бил гладен и тъжен. Какво казал заекът на Страхил? Нека да го кажем тъжно: „Здравей! Умирам от глад и си търся нещо за хапване“ (жаловито и тъжно).

След това П разпределя ролите (като символ за всяка роля П закача картинка на съответния герой на дрешката на детето или дава подходящи реквизити) и разработва текста с децата по време на първия етап. За тази цел П подава съответното изказване, а детето, което играе съответната роля, го повтаря. Подаването на точния текст е важно, за да могат децата да упражнят правилните форми. При това изказванията трябва да са опростени, за да могат децата да ги упражняват точно и дословно. П поема ролята на разказвач.

Роли: снежният човек Страхил, мечка, вълк, заек и разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Имало едно време братче и сестриче. Момченцето се казвало Вили, а момиченцето – Лили. Те живели в малка къщичка на края на едно селце близо до гората. Една сутрин точно преди Коледа Вили и Лили излезли на двора и видели, че навън тихо се сипел първият сняг. От пухкавия сняг те направили снежен човек. Нарекли го Страхил. Поиграли си децата при Страхил и по-късно си отишли у дома, без да забележат, че от джобчето на Лили изпаднало писмото до Дядо Коледа. То било паднало точно до Страхил и останало там. През нощта, пробуден от поздрава на луната, Страхил забелязал писъмцето.</i>
Страхил	озадачено, изненадано <i>А, какво е това? Ами да, това е писмото на децата. Вили, Лили, бързо се върнете и писмото си вземете!</i>
Разказвач	<i>Но децата отдавна си били отишли у дома.</i>
Страхил	уплашено, безпомощно <i>Олеле, беда! Нямам крака! Как да занеса сега писъмцето до дядо Коледа!</i>
Разказвач	<i>В този момент от гората се задала Баба Меца.</i>
Страхил	учтиво <i>Бабо Мецо, моля те, вземи това писмо и го занеси на дядо Коледа!</i>
Баба Меца	припряно, извинително

	<p><i>Не мога, бързам към дома, за да прочета приказка на моите деца.</i> По-опростен вариант: <i>Не мога. Бързам. Децата ме чакат. Съжалявам!</i> <i>Довиждане!</i></p>
Разказвач	<p><i>Баба Меца заминала по пътя си.</i> <i>Не след дълго минал Кумчо Вълчо.</i></p>
Страхил	<p>учтиво <i>Кумчо Вълчо, моля те, вземи това писмо и го занеси на Дядо Коледа!</i></p>
Кумчо Вълчо	<p>припряно, извинително <i>Не мога, бързам към дома, за да занеса елха на моите деца!</i> По-опростен вариант: <i>Не мога. Бързам. Децата ме чакат. Съжалявам!</i> <i>Довиждане!</i></p>
Разказвач	<p><i>Вълкът също си отишъл.</i> <i>Отчаял се Страшко и възкликнал:</i></p>
Страхил	<p>отчаяно <i>Ех, какво да правя сега, като нямам крака и не мога сам да занеса писмото!</i></p>
Разказвач	<p><i>В този момент малко зайче приближило снежния човек и загледало носа му.</i></p>
Страхил	<p><i>Здравей, Зайко! Къде отиваш?</i></p>
Зайко	<p>жаловито и тъжно <i>Здравей! Умирам от глад и си търся нещо за хапване.</i></p>
Страхил	<p><i>Ще ти дам моя морков, но в замяна трябва да занесеш писмото на децата до дядо Коледа.</i> По-опростен вариант: <i>Ще ти дам моя морков, а ти ще занесеш това писмо на Дядо Коледа.</i></p>
Зайко	<p><i>Добре.</i></p>
Разказвач	<p><i>Зарадвало се то, че ще хапне пресния морков и в замяна ще може да помогне на снежния човек. Взело в лапичките си морковчето и писъмцето и бързо заподскачало по пътеката към къщата на Дядо Коледа.</i> <i>На другата сутрин Вили и Лили намерили под елхата една хубава шейна, украсена с голяма червена панделка. Дядо Коледа бил получил навреме писмото и донесъл подаръка на децата, докато спели.</i> <i>През целия ден Вили и Лили се пързали с шейната по пухкавия сняг, а когато минали покрай Страхил видели, че носът му го няма. Те бързо донесли от вкъщи един морков за носле на Страхил, а за подарък</i></p>

	му сложили шарено шалче. Който добро прави, добро получава.
--	---

Целесъобразно е театралната игра да бъде повторена на следващия ден, като децата поемат ролите си от предишния ден.

Забележка: П може да направи аудиокнига, докато трае театралната игра. За целта е нужно записващо устройство (напр. диктофон). За по-голяма автентичност П може да направи кратко представяне на „актьорите“ и приказката или децата сами се представят по следния начин:

П: „Коледна приказка“ – аудиокнига от:

Дете 1: Катя

Дете 2: Иван

Дете 3: Мария

Дете 4: Петър

П: Имало едно време ...

Това обикновено много се харесва на децата. След записа децата имат желание многократно да слушат тяхната собствена аудиокнига и по този начин чуват отново текста на приказката.

Задача 4

Децата разучават песента *Тихо се сипе първият сняг*.

<https://www.youtube.com/watch?v=zUcpVZ0Mg1g>

ИГРА 7

Кой е там в градината

<p>Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Преразказ</p>	<p>Речник</p>
<p>Материали: картинки СРЛ – ОИ7 (СРЛ – ОИ7-1 – СРЛ – ОИ7-3), СРЛ – Г1</p>	<p>Граматика</p>
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали. Да се научи историята.</p>	<p>Свързана реч и литература</p> <p>Възприемане съдържанието на текст</p> <p>Частичен преразказ</p> <p>Количествено-пространствени представи</p> <p>Звукова култура</p>
<p>Описание на играта:</p> <p>Забележка: Играта може да се играе в две ситуации.</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбко.</p> <p>П: Деца, Книголюбко и днес ни е донесъл една интересна история за котенцето и кученцето. В нея се разказва как Писанка много се страхувала от нещо. А вие, деца, страхувате ли се понякога от нещо?</p> <p>Децата отговарят.</p> <p>П: Деца, в историята Писанка много се страхувала, но Шарко бил много смел. Ще ви разкажа какво се случило с двамата приятели. Слушайте внимателно! Историята се казва „Кой е там в градината“.</p> <p>П разказва историята.</p> <p style="text-align: center;">Кой е там в градината</p> <p><i>Имало едно време едно котенце и едно кученце. Котенцето се казвало Писанка, а кученцето – Шарко. Те живеели заедно в малка къщичка на края на града и не се карали никога, за разлика от другите котки и кучета. Шарко и Писанка си имали малка градинка пред къщичката.</i></p> <p>П: Деца, помните ли какво е това градинка? Имаше градинка и в една друга приказка за дядото и ряпата.</p> <p>Децата отговарят.</p>	

Една вечер Шарко и Писанка седели сгушени в стаята. Изведнъж чули от градината странни шумове: някакви стъпки, нещо квичало, ръмжало и сумтяло. (П да обясни думите „ръмжало“, „квичало“ и „сумтяло“.) Паднала една саксия. Бум! Шарко и Писанка наострили уши. (Да се покаже с пантомима и да се обясни, че започнали да слушат много внимателно.)

П: Как мислите, деца, какво имало в градината?

Децата отговарят.

- Каква е тази олелия? Кой ли е това? – попитало котенцето. – Страх ме е! Тъмно е! Ние сме сами тук, а някой е в градината!

- Теб пък все те е страх в тъмното! – отговорил Шарко. – Мен не ме е страх, аз съм смел. Ела заедно да отидем в градината и да видим какво става там.

Шарко хванал Писанка за лапичката, взел фенер в другата лапа и двамата тръгнали към тъмната градина. С приятел за ръка не е толкова страшно, нали! (П показва картинка с двамата герои хванати за ръка.)

А от градината продължавали да се чуват странни шумове.

- Страх ме е! – заплакала Писанка. – Нека се приберем обратно у дома! Да изчакаме, докато стане отново светло, и да проверим тогава още веднъж! И Шарко започнал малко да се страхува, но не искал да признае пред Писанка.

- Ти си едно малко страхливо котенце! – отговорил той с леко треперещ глас. – Аз съм силно и смело куче и искам сега да видя кой се е промъкнал в градината ни. Шарко пристъпил бавно и осветил с фенера най-тъмния ъгъл.

И що да види там? Един малък таралеж седял скрит под клончета и пиел мляко от чашката, която Писанка не била прибрала. (П показва картинка с таралежа, скрит под храста.)

Малкият Ежко Бежко толкова се изплашил от светлината, че даже не могъл да се помръдне.

- Видя ли – казал облекчен Шарко, – било е само едно малко таралежче. Няма от какво да се страхуваш!

Така и тримата разбрали, че няма от какво да се страхуват, станало им смешно и дълго се превивали от смях.

Накрая, когато Шарко и Писанка отново били в легълцата, Писанка се обърнала към Шарко и казала:

- С теб вече никога няма да се страхувам! Ти си толкова смел и винаги знаеш какво трябва да се направи.

Шарко се зарадвал и скоро заспал. Тази нощ той сънувал, че се бори срещу дракони и други чудовища и ги побеждава всички – така, както приляга на едно смело куче, което живее заедно с едно малко котенце. (П показва картинка със съня на Шарко.) И така весело си живели двамата приятели.

Забележка: Играта може да се играе в две ситуации.

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

Хареса ли ви историята? Какво ви хареса/не ви хареса?

Какво се случило (на Шарко и Писанка)?

Забележка: П задава въпроса *Какво се случило след това?* след всеки отговор на децата, а ако децата имат трудности с разказа, П им помага със следните помощни въпроси:

Какво чули Шарко и Писанка от градината?

Писанка страхувала ли се? Защо?

А Шарко страхувал ли се?

Какво направили Шарко и Писанка?

Кой бил в градината?

Какво се случило, когато разбрали, че няма от какво да се страхуват?

Какво се случило накрая (когато били отново в легълцата)?

Как смятате, деца, смело ли било кученцето? Вие били ли сте някога смели, например както Шарко в историята? Кога?

П може да разкаже историята още веднъж.

Задача 2

Преразказ на историята, като децата преразказват изложението, а П – увода и заключението.

Идва Мими.

П: *Мими, (вчера) децата научиха една много интересна история за Шарко, Писанка и Ежко Бежко.*

Мими: *Така ли!? О, много искам да я чуя! Моля ви да ми я разкажете!*

П: *Децата, хайде да разкажем заедно на Мими историята. Аз ще започна, а вие слушайте внимателно, за да можете да продължите.*

П преразказва увода, използвайки езиковата формула за увод *Имало едно време...*

П: *Как започват обикновено историите? Точно така! Имало едно време...*

След увода децата трябва да преразкажат изложението. При прехода от увода към преразказа на изложението на децата е важно П да наблегне на следните езиковите формули – за начало на изложението: *Един ден...* и за кулминацията: *Изведнъж...*

Преходът от увода към изложението може да стане по следния начин:

П: *Една вечер Шарко и Писанка седели сгушени в стаята. Изведнъж... Какво се случило изведнъж, деца? Кой си спомня как продължава историята?*

Децата преразказват изложението. Ако децата имат трудности да разказват сами, П им помага с въпросите от Задача 1. Докато разказват децата, П

показва картинките от историята в съответните моменти, както при разказа в предишната ситуация (виж в текста).

След това **П** преразказва заключението, използвайки езиковата формула *Накрая...*

П: *Накрая, когато Шарко и Писанка отново били в легълцата, Писанка се обърнала към Шарко и казала, че повече няма да се страхува, защото има такъв смел приятел. Шарко се зарадвал и скоро заспал. Сънувал, че се бори срещу дракони и други чудовища и побеждава всички*

Мими: *Чудесна история! Много благодаря, че ми я разказахте!*

ИГРА 8

Под гъбата

<p>Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Преразказ. Драматизация</p>	<p>Речник</p>
<p>Материали: книжка с приказката (с илюстрации на Сутеев) или слайд шоу с илюстрациите от приказката на В. Сутеев, СРЛ – РЛ5, СРЛ – Г1 За 5-годишни деца: картинки Ж125, Ж114 За 6-годишни деца: картинки Ж85, Ж86 За 7-годишни деца: картинки Ж65, Ж66</p>	<p>Граматика</p> <p>Свързана реч и литература Възприемане съдържанието на текст Частичен преразказ</p>
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали. Да се научи историята. Да се направи слайд шоу. РЛ да се копира веднъж. Ако се правят стикери, препоръчително е РЛ да се ламинира предварително и да се изрежат картинките. Ако се правят диадеми, да се приготвят лентички за тях.</p>	<p>Количествено-пространствени представи</p> <p>Звукова култура</p>
<p>Описание на играта:</p> <p>Забележка: Тъй като ще се прави драматизация на приказката, броят на героите в текста трябва да бъде съобразен с броя на децата. Ако те са по-малко от 7, може да отпаднат някои от героите (например врабчето и мишката).</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбко.</p> <p>П: <i>Децата, Книголюбко и днес ни е донесъл интересна история. Тя е за една мравка. Вие знаете ли какво е това мравка? Къде живеят мравките? (П показва картинките на мравка и мравуняк.)</i></p> <p>П: <i>Децата, ще ви разкажа какво се случило един ден с една мравка. Слушайте внимателно! Приказката се казва „Под гъбата“.</i></p> <p>П разказва приказката.</p> <p style="text-align: center;">Под гъбата</p> <p><i>Имало едно време една мравка. Мравката живеела в един мравуняк със своето голямо мравешко семейство. Тя всеки ден събирала храна за зимата и я носела в мравуняка.</i></p> <p><i>Един ден мравката търсела храна на горската полянка. Изведнъж завалял силен дъжд. Мравката видяла на поляната малка гъбка, изтичала и се скрила под нейната шапка. Седнала и зачакала да спре дъждът. (П показва съответната картинка.)</i></p>	

П онаглеждава със слайд/картинка всеки епизод от приказката – идването и скриването на всеки герой.

А дъждът валил все по-силно и по-силно.

По едно време до гъбата дошла мокра пеперуда:

- Мравчице, пусни ме под гъбата! Цялата се измокрих, не мога да летя! – казала пеперудата.

- Как да те пусна? – отговорила мравката. – То и за мен самата няма място.

- Нищо. Все някак ще се сместим – помолила я пеперудата. (П да обясни думата „да се сместим“.)

И мравката пустила пеперудата под гъбата.

А дъждът валил все по-силно.

След малко до гъбата дотичала мишката:

- Пуснете ме под гъбата! Цялата съм вир-вода! (П да обясни думата „вир-вода“.)

- Къде да те пуснем? Тук и за нас няма място.

- Моля ви, сместете се малко! – помолила се мишката.

Посместили се и пустили мишката под гъбата.

А дъждът все валил и не спирал.

Минало време и до гъбата подскочило с плач врабчето:

- Намокриха ми се крилцата. Пуснете ме под гъбата да се поизсуша, да си почина, да изчакам дъждът да спре – помолило врабчето.

- Тук и за нас няма място – отговорили животните.

- Посместете се малко, моля ви! – казало врабчето.

Посместили се – намерило се място и за врабчето.

А дъждът все валил и не спирал.

Изведнъж на полянката изскочил заек и видял гъбата:

- Скрийте ме! – викнал той. – Спасете ме! Кума Лиса ме гони!

- Горкият заек! – казала мравката. – Хайде още да се посместим.

Едва скрили заека, дошла и Кума Лиса:

- Да сте виждали заека? – попитала тя.

- Не сме го виждали – отговорили животните.

Дошла Лисана по-близо и започнала да души:

- Да не би да се крие тук? – попитала лисицата.

- Че къде ще се скрие? Няма място! – отговорили животните.

Тогав Лиса въртнала опашка и избягала.

А в това време дъждът спрял и грейнало слънцето.

Всички радостно изскочили изпод гъбата. Мравката се замислила и казала:

- Как стана така? Отначало за мен едва се намери място под гъбата, а после се наместиха петима.

- Ква-ха-ха! Ква-ха-ха! – изсмял се някой.

Всички погледнали нагоре – върху гъбата седяла жаба и се смеела.

- Ама, че сте... ! Гъбата... – показала жабата към гъбата и без да довърши избягала.

Всички погледнали гъбата и се сетили защо отначало било тясно за един, а после се намерило място за петима.

П: Деца, а вие сетихте ли се защо отначало било тясно за един, а после се намерило място за петима?

Деца отговарят.

Накрая имало място за всички, защото гъбата била пораснала. (П може да добави, че когато дълго време вали дъжд, гъбите растат много по-бързо от обикновено.)

Доволни и щастливи всички се хванали за ръце и тропнали едно весело хорце около гъбата, която ги спасила от поройния дъжд.

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

*Хареса ли ви приказката? Какво ви хареса/не ви хареса?
Какво се случило (един ден на мравката)?*

Забележка: П задава въпроса *Какво се случило след това?* след всеки отговор на децата, а ако децата имат трудности с преразказа, П им помага със следните помощни въпроси:

Какво видяла мравката на полянката/Къде се скрила мравката от дъжда?

Кои животни се скрили от дъжда под шапката на гъбата? Кой дошъл най-напред? Кой дошъл след това?

И зайчето ли искало да се скрие от дъжда? Кой го гонел?

Успяла ли Лиса да намери зайчето? Защо не успяла?

Харесва ли ви това, което са направили животните? Защо ви харесва?

Защо отначало под гъбата било тясно за един, а накрая се намерило място за петима?

Какво направили животните накрая (когато дъждът спрял и изгряло слънцето)?

П може да разкаже приказката още веднъж.

Работата по приказката може да продължи на следващия ден.

Задача 2

П разказва приказката.

Преразказ на историята, като децата преразказват изложението, а П – увода и заключението.

Идва Драко.

П: Драко, вчера децата научиха една много хубава приказка.

Драко: Така ли!? О, много искам да я чуя! Моля ви да ми я разкажете!

П: Децата, хайде да разкажем заедно на Драко историята „Под гъбата“! Аз ще започна, а вие слушайте внимателно, за да можете да продължите.

П преразказва увода, използвайки езиковата формула за увод *Имало едно време...*

П: *Как започват обикновено историите? Точно така! Имало едно време...*

След увода децата трябва да преразкажат изложението. При прехода от увода към преразказа на изложението на децата е важно **П** да наблегне на следните езикови формули – за начало на изложението: *Един ден...* и за кулминацията: *Изведнъж...*

Преходът от увода към изложението може да стане по следния начин:

П: *Един ден мравката отново събирала храна на горската полянка. Изведнъж... Какво се случило изведнъж, деца? Кой си спомня как продължава историята?*

Децата преразказват изложението. Ако децата имат трудности да разказват сами, **П** им помага с въпросите от Задача 1. Докато разказват децата, **П** показва картинките по историята в съответните моменти, както при разказа в предишната ситуация (виж в текста).

След това **П** преразказва заключението, използвайки езиковата формула *Накрая...*

П: *Накрая всички се хванали за ръце и...*

Драко: *Чудесна история! Много благодаря, че ми я разказахте!*

Задача 3

Децата играят театър.

П съобщава на децата, че ще театрализират приказката *Под гъбата*. **П** и децата си припомнят кои са героите от приказката.

Преди същинската театрална игра трябва да има настройване за театрална игра. **П** и децата застават в кръг. **П** обяснява на децата, че ще се упражнят заедно как се изговарят правилно репликите на героите, а именно с много чувство и различни настроения. **П** припомня на децата приказката „Под гъбата“. Тъй като **П** поема ролята на разказвач, започва да преразказва приказката, давайки по този начин ситуативния контекст за всяка роля. Така репликите на всеки герой по естествен начин се вписват в цялостния текст. Всяка реплика се казва първо от **П** възможно най-емоционално и със съответното настроение, след това **П** подканва децата заедно да повторят репликите със съответната интонация. По този начин се казва цялата приказка. (Виж таблицата долу.)

След това **П** разпределя ролите (като символ за всяка роля **П** закача картинка на съответния герой на дрешката на детето или се слагат диадеми/маски). Уточнява се характерността на персонажа: гласови характеристики, начин на движение, мимика и др. След това **П** подава съответната реплика, а детето, което играе тази роля, я повтаря. Подаването на точния текст е важен, за да могат децата да упражнят правилните форми. **П** поема ролята на разказвач.

Сцена: определя се мизансценът – къде ще застанат децата, как ще се движат, кой от коя посока ще дойде, каква ще бъде гъбата, въображаема или някаква стойка с чадър, може да се използва запис на дъжд.

Роли: мравка, пеперуда, мишка, врабче, заек, лисица, жаба и разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Имало едно време една мравка. Мравката всеки ден събирала храна за зимата и я носела в мравуняка. Един ден мравката търсела храна на горската полянка. Изведнъж завалял силен дъжд. Мравката видяла на поляната малка гъбка, изтичала и се скрила под нейната шапка. Седнала под гъбата и зачакала да спре дъждът. А дъждът валил все по-силно и по-силно. По едно време до гъбата дошла мокра пеперуда.</i>
Пеперуда	умолително, учтиво и угрижено <i>Мравчице, пусни ме под гъбата! Цялата се измокрих, не мога да летя!</i>
Мравка	загрижено, съчувствено <i>Как да те пусна? То и за мен самата няма място!</i>
Пеперуда	умолително <i>Нищо. Все някак ще се сместим.</i>
Разказвач	<i>И мравката пунала пеперудата под гъбата. А дъждът валил все по-силно. След малко до гъбата дотичала мишката.</i>
Мишка	умолително и учтиво <i>Пуснете ме под гъбата! Цялата съм вир-вода! Цър-цър-цър.</i>
Мравка и Пеперуда (заедно)	загрижено, съчувствено <i>Къде да те пуснем? Тук и за нас няма място.</i>
Мишка	умолително и учтиво <i>Моля ви, сместете се малко! Цър-цър-цър.</i>
Разказвач	<i>Посместили се и пунали мишката под гъбата. А дъждът все валил и не спирал. Минало време и до гъбата подскочило с плач врабчето.</i>
Врабче	плачливо, умолително <i>Намокриха ми се крилцата. Пуснете ме под гъбата да се поизсуша, да си почина, да изчакам дъжда да спре! Чик-чирик, чик-чирик.</i>
Мравка, Пеперуда и Мишка (заедно)	загрижено, съчувствено <i>Къде да те пуснем? Тук и за нас няма място.</i>
Врабче	умолително <i>Моля ви, сместете се малко! Чик-чирик, чик-чирик.</i>

Разказвач	<i>Посместили се – намерило се място и за врабчето. А дъждът все ваял и не спирал. Изведнъж на полянката изскочил заек и видял гъбата.</i>
Заек	уплашено и трескаво <i>Скрийте ме! Спасете ме! Кума Лиса ме гони!</i>
Мравка	загрижено, съчувствено <i>Горкият заек! Хайде още да се посместим.</i>
Разказвач	<i>Едва скрили заека, дошла и Кума Лиса.</i>
Лисица	нахално, спокойно <i>Да сте виждали заека?</i>
Мравка, Пеперуда, Мишка, Врабче (заедно)	невинно, убедително <i>Не сме го виждали.</i>
Разказвач	<i>Дошла Лисана по-близо и започнала да души.</i>
Лисица	душейки <i>Да не би да се крие тук?</i>
Мравка, Пеперуда, Мишка, Врабче (заедно)	невинно, убедително <i>Че къде ще се скрие? Няма място!</i>
Разказвач	<i>Тogaва Лиса въртнала опашка и избягала. А в това време дъждът спрял и грейнало слънцето. Всички радостно изскочили изпод гъбата. Мравката се замислила и казала:</i>
Мравка	учудено <i>Как стана така? Отначало за мен едва се намери място под гъбата, а после се наместиха петима.</i>
Жаба	весело <i>Ква-ха-ха! Ква-ха-ха!</i>
Разказвач	<i>В този момент някой се изсмял. Всички погледнали нагоре – върху гъбата седяла жаба и се смеела.</i>
Жаба	весело, иронично <i>Ама, че сте... ! Гъбата...</i>
Разказвач	<i>Жабата показала към гъбата и без да довърши избягала. Всички погледнали гъбата и се сетили защо отначало било тясно за един, а после се намерило място за петима. Накрая имало място за всички, защото гъбата била пораснала. Доволни и щастливи всички се хванали за ръце и тропнали едно весело хорце около гъбата, която ги спасила от поройния дъжд.</i>
Накрая всички се хващат за ръце и играят хоро.	

Целесъобразно е театралната игра да бъде повторена на следващия ден, като децата поемат ролите си от предишния ден.

ИГРА 9

Трите прасенца

<p>Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Преразказ</p>	<p>Речник</p>
<p>Материали: картинки СРЛ – ОИ9 (СРЛ – ОИ9-1 – СРЛ – ОИ9-5), СРЛ – Г1; СРЛ – РЛБ, фигурки/пионки (за всяко дете по една), зарче</p>	<p>Граматика</p> <p>Свързана реч и литература</p>
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали.</p>	<p>Възприемане съдържанието на текст</p> <p>Частичен преразказ</p> <p>Звукова култура</p>
<p>Описание на играта:</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбка.</p> <p>П: Деца, Книголюбка и днес ни е донесъл една история. В нея се разказва за три братчета прасенца. Слушайте внимателно, ще ви прочета какво се случило веднъж с прасенцата.</p> <p>П прочита приказката.</p> <p style="text-align: center;">Трите прасенца</p> <p>Имало едно време три братчета прасенца на име Пиф, Паф и Пуф. (П показва картинката.) Когато пораснали, прасенцата решили да напуснат майчината къщичка, защото всяко братче искало да си построи своя собствена къща. Един ден те се сбогували с майка си и тръгнали. Пиф искал бързо и лесно да си построи къщичка, затова си построил къща от слама. Паф също искал бързо и лесно да си построи къщичка, затова си построил къща от дървени клонки. Пуф бил умен и работлив, затова решил да си построи здрава къща от камъни. Трудил се той от сутрин до вечер. Носел тежките камъни от реката до мястото, където строял и накрая построил чудесна здрава каменна къщичка. (П показва картинката.)</p> <p>Един ден близо до сламената къщичка минавал изгладнял страшен вълк. Изведнъж той надушил прасенцето и викнал страшно:</p> <p>- Прасенце, отвори!</p> <p>- Нняма! – отговорил Пиф и се разтреперил от страх.</p> <p>- Тогавя ще издухам къщичката ти! – заканил се вълкът, поел дълбоко въздух и задухал. – Фуууу! (П показва картинката.)</p> <p>Сламата тутакси се разхвърчала и Пиф останал без къща.</p> <p>- Олелеее! – завикал изплашен Пиф и избягал в дървената къщичка при Паф, за да се скрие там.</p>	

Сташният вълк го последвал и като стигнал до дървената къща завикал:

- Прасенца, отворете!

- Нняма! – отговорили Пиф и Паф отвътре и се разтреперили от страх.

- Тогава ще издухам и дървената къщичка! – заканил се вълкът, поел дълбоко въздух и задухал – Фуууу!

Клонките се разхвърчали и Пиф и Паф останали без къща.

- Олелеее! – завикали изплашените братчета и избягали в каменната къщичка при работливия Пуф, за да се скрият там. (П показва картинката.)

- Не се страхувайте! – успокоил ги Пуф. – Моята къща е здрава. Вълкът не може да я издуха!

В този момент до каменната къща дотичал вълкът и отново завикал:

- Прасенца, отворете!

- Няма! – отговорили прасенцата.

- Тогава ще издухам и каменната къщичка! – заканил се вълкът, поел дълбоко въздух и задухал. - Фууу, фууу, фууу!

Духал той, духал, ала къщата стояла здрава и от нея не паднало нито едно камъче. Ядосал се вълкът и решил да влезе през комина. А в това време Пуф варил супа на огнището. Скочил вълкът в комина и – пляс! – право в горещата супа. (П показва картинката.) Хукнал през отворената врата и избягал надалеч, през девет планини в десета и повече никога не се завърнал.

Накрая братчетата се прегърнали.

- Благодарим ти, Пуф, че ни спаси! – казали Пиф и Паф. – Ти си умно и работливо прасенце и ние ще взимаме пример от теб! Добре направи, че си построил здрава къщичка от камък.

Така трите братчета заживели в каменната къщичка щастливо и спокойно до края на дните си.

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

Хареса ли ви приказката? Какво ви хареса/не ви хареса?

Какво се случило (един ден на трите прасенца)?

Забележка: **П** задава въпроса *Какво се случило след това?* след всеки отговор на децата, а ако децата имат трудности с разказа, **П** им помага със следните помощни въпроси:

Какво решили най-напред Пиф, Паф и Пуф?

Какви били къщите на прасенцата? От какво ги построили?

Какво се случило с Пиф (и неговата сламена къща)? Кой минал покрай неговата къща?

Какво се случило с Паф (и неговата дървена къща)?

Къде се скрили Пиф и Паф?

Каква хитрост измислил вълкът, за да ги хване?

Успял ли вълкът да хване прасенцата?

Защо вълкът успял да събори първите две къщички, но не успял да събори къщата на Пуф?

Кое прасенце ви хареса най-много? Защо?

Задача 2

Забележка: Ако играта продължава на следващия ден, **П** може да прочете още веднъж приказката.

Преразказ на историята, като **П** преразказва въведението, а децата преразказват изложението и заключението.

Идва Драко.

П: Драко, вчера децата научиха една много хубава приказка.

Драко: Така ли!? О, много искам да я чуя! Моля ви да ми я разкажете.

П: Деца, хайде да разкажем заедно на Драко историята за трите прасенца. Аз ще започна, а вие слушайте внимателно, за да можете да продължите.

П преразказва увода, използвайки езиковата формула за увод *Имало едно време...*

П: Как започват обикновено историите? Точно така! Имало едно време...

След увода децата трябва да преразкажат изложението. При прехода от увода към преразказа на изложението на децата е важно **П** да наблегне на следните езикови формули – за начало на изложението: *Един ден...* и за начало на завръзката: *Изведнъж...*

Преходът от увода към изложението може да стане по следния начин:

П: *Един ден близо до сламената къщичка минавал изгладнял страшен вълк. Изведнъж...* (**П** може да покаже с пантомима как вълкът подушил прасенцето.) *Какво се случило изведнъж, деца? Кой си спомня как продължава приказката?*

Децата преразказват изложението и заключението. Ако децата имат трудности да разказват сами, **П** им помага с въпросите от Задача 1. Докато разказват децата, **П** показва картинките по историята в съответните моменти. При прехода от изложение към заключение **П** отново набляга на езиковата формула *Накрая...*, ако децата не я използват при преразказа.

П: *И какво се случило накрая? Накрая братчетата се прегърнали...*

Драко: *Чудесна история! Много благодаря, че ми я разказахте!*

Задача 3

Децата играят игра. **П** обяснява правилата на играта.

П: *Сега ще ви покажа една интересна игра и ще ви обясня правилата на играта. Слушайте внимателно!*

Всяко дете има фигурка/пионка, с която играе.

Поставете фигурките ето тук на полето СТАРТ. (Показва полето Старт.)

Пръв започва играта този, който най-напред хвърли със зарчето числото 6. (Като алтернатива може П да определи кое дете да започне играта, напр. като награда за добър преразказ в Задача 2.)

Първият играч хвърля зарчето и придвижва своята фигурка напред през толкова полета, колкото показва хвърленият зар.

Ако играчът попадне на поле с картинка (Показва поле с картинка.), аз ще му покажа същата картинка, но по-голяма и той трябва да я назове. (Децата, които вече могат да четат, трябва да прочетат написаното на картинката – напр. „Луф строи къща от камъни“.)

Ако обаче попадне на поле с въпросителен знак (Показва поле с въпросителен знак.), тогава трябва да отговори на един въпрос. (П задава въпрос от Задача 1.)

Забележка 1: Деца, които все още не могат да четат, поглеждат картата и казват подходящо изречение, което описва картинката (при нужда П моделира изречението). Деца, които вече могат да четат, прочитат написаното на картата.

Забележка 2: Ако децата са повече от 5, тази игра може да се играе от отбори. Един отбор движи една пионка.

След това следващото дете е наред да хвърля зарчето.

Играта печели онзи, който пръв достигне полето КРАЙ. (Показва полето КРАЙ.)

ИГРА 10

Пепеляшка

<p>Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Преразказ</p>	<p>Речник Качества и свойства на обектите (<i>голям – малък</i>)</p> <p>Граматика Сравнителна степен на прилагателните имена</p> <p>Свързана реч и литература Възприемане съдържанието на текст Частичен преразказ</p> <p>Звукова култура</p>
<p>Материали: книжка с приказката „Пепеляшка“ с илюстрации (например книгата <i>Червената шапчица и други приказки</i> на Шарл Перо с илюстрации на Бенвенути); СРЛ – Г1, СРЛ – РЛ7, СРЛ – РЛ8, СРЛ – РЛ9, СРЛ – РЛ10, СРЛ – РЛ11, СРЛ – РЛ12, СРЛ – РЛ13</p>	
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали. РЛ да се копират веднъж и да се изрежат отпечатьците на обувките и краката/стъпалата. Ако децата са повече от 9, П да копира повече отпечатьци на краката/стъпалата.</p>	
<p>Описание на играта:</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбко.</p> <p>П: Деца, Книголюбко днес ни е донесъл една много интересна приказка. В нея се разказва за едно момиче, което се казвало Пепеляшка. Горкото момиче нямало майка, защото тя умряла. Баща ѝ се оженил втори път и тя имала мащеха. (П да обясни думата „мащеха“ – ако майката на едно дете умре и бащата се ожени отново за друга жена, тя е мащеха на детето. Тя може да е добра и грижовна, но може и да е лоша. В тази приказка мащехата е лоша.) <i>Мащехата била лоша жена. Тя имала две дъщери, но те не правели нищо. Затова мащехата карала Пепеляшка да работи много – да носи вода, да почиства цялата къща, да глади, да пали огнището. Деца, знаете ли какво е това огнище?</i> (П обяснява думата „огнище“ и показва картинка на Пепеляшка до огнището от книгата.) <i>Един ден обаче животът на Пепеляшка се променил. Искате ли да разберете какво се случило с нея? Тогава слушайте внимателно!</i></p> <p>П прочита приказката.</p> <p style="text-align: center;">Пепеляшка</p> <p><i>Имало едно време едно красиво и добро момиче. То живеело заедно с баща си, лошата си мащеха и двете си разглезени доведени сестри. Мащехата го карала по цял ден да върши най-тежката домакинска работа. Щом свършело работата</i></p>	

си, горкото момиче отивало в ъгъла при огнището и сядало край пепелта и затова дрехите ѝ били винаги изцапани. Затова всички го наричали Пепеляшка. (П показва картинка на Пепеляшка край огнището от книгата.)

Веднъж кралят устроил бал, на който поканил всички девойки, за да може принцът да си избере жена. Сестрите на Пепеляшка облекли най-красивите си рокли и заминали за двореца. И Пепеляшка искала да отиде, но лошата мащеха ѝ казала:

- Ти не можеш да дойдеш на бала, защото нямаш красива рокля. Отивай в кухнята и се залавяй за работа!

Пепеляшка отишла в кухнята, седнала на пода и заплакала. Изведнъж пред момичето се явила кръстницата му, която била фея. С вълшебна пръчица тя превърнала една тиква в каляска, а няколко мишки в коне. После превърнала пращната дреха на Пепеляшка в прекрасна бална рокля. (П показва картинка на красива каляска с коне и красиво облечената Пепеляшка от книгата.)

Накрая ѝ дала прелестни обувки, които били от кристал. (П обяснява какво е кристал и показва картинка на кристална обувка: Деца, знаете ли какво е кристал? Кристалът прилича на стъкло и блести на светлината в най-различни цветове. (Ако има възможност, П може да покаже нещо от кристал.)

На тръгване феята предупредила Пепеляшка:

- Мило дете, трябва да се върнеш вкъщи преди полунощ, защото тогава магията ще се развали – каляската ще стане отново тиква, конете – мишки, а балната рокля ще се превърне отново в пращна дреха.

Забележка: Ако П прецени, може да спре четенето на приказката тук и да я продължи на следващия ден. Задачите по-долу са в съответствие с прочетения откъс.

Когато Пепеляшка пристигнала на бала в двореца с прелестната каляска и облечена като истинска принцеса, никой не могъл да я познае. Принцът танцувал цяла вечер само с нея, а Пепеляшка била толкова щастлива, че забравила времето.

Когато станало полунощ и часовникът започнал да бие, тя се втурнала навън. Принцът хукнал след нея. В бързината едната кристална обувка паднала от крака ѝ. Принцът я намерил и я прибрал.

На другия ден той тръгнал да търси непознатата красавица.

- Ще се оженя за онази девойка, на чийто крак стане кристалната обувка! – казал принцът, яхнал белия си кон и потеглил.

Бродил той надлъж и нашир из кралството. Много девойки пробвали да обуят обувката, но тя не станала на никоя от тях.

Накрая принцът стигнал до дома на Пепеляшка. Сестрите ѝ опитали да напъхат краката си в обувката, но напразно! Тогава влязла Пепеляшка и с лекота обула обувката. Принцът я погледнал и разпознал красивата девойка, с която танцувал на бала.

Скоро след това принцът и Пепеляшка се оженили и заживели щастливо в замъка до края на дните си.

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

Коя била Пепеляшка?

Защо всички наричали момичето Пепеляшка?

Какво се случило един ден с Пепеляшка?

Забележка: П задава въпроса *Какво се случило след това?* след всеки отговор на децата, а ако децата имат трудности с разказа, П им помага със следните помощни въпроси:

Защо кралят устроил бал в двореца?

Защо в началото Пепеляшка не можела да отиде на бала?

Кой помогнал на Пепеляшка?

Какво направила феята?

Къде се запознала Пепеляшка с принца?

Какво правила Пепеляшка на бала?

Какво загубила Пепеляшка, когато бягала от бала?

Как принцът намерил отново Пепеляшка?

Какво се случило накрая?

Забележка: По преценка на П приказката може да се прочете още един път.

Задача 2

Преразказ на историята, като П преразказва увода, а децата преразказват изложението и заключението.

Идва Драко.

П: Драко, вчера децата научиха една много хубава приказка.

Драко: Така ли!? О, много искам да я чуя! Моля ви да ми я разкажете!

П: Децата, хайде да разкажем заедно на Драко приказката за Пепеляшка! Аз ще започна, а вие слушайте внимателно, за да можете да продължите.

П преразказва увода, използвайки езиковата формула за начало *Имало едно време...*

П: Как започват обикновено историите? Точно така! Имало едно време...

След увода децата трябва да преразкажат изложението. При прехода от увода към изложението за децата е важно П да наблегне на следните езикови формули – за начало на изложението: *Един ден...* и за начало на завръзката: *Ненадейно/Изведнъж...*

Преходът от увода към изложението може да стане по следния начин:

П: Какво решил **веднъж** кралят? – **Веднъж** кралят устроил бал, на който поканил всички девойки, за да може принцът да си избере жена... (изложение)

П: Какво се случило **изведнъж**, деца? Кой си спомня как продължава приказката? – **Изведнъж** пред момичето се явила кръстницата му, която била фея... (завръзка)

Децата преразказват изложението и заключението. Ако децата имат трудности да разказват сами, **П** им помага с въпросите от Задача 1. Докато разказват децата, **П** показва картинките по историята в съответните моменти.

При прехода от изложение към заключение децата трябва да използват езиковата формула за заключение *Накрая...* Ако децата не я използват, я подава **П**.

П: И какво се случило **накрая**? **Накрая** принцът стигнал до дома на Пепеляшка...

Драко: Чудесна история! Много благодаря, че ми я разказахте!

Задача 3

Играе се играта „Да потърсим обувката на Пепеляшка“.

П слага на пода различни по големина отпечатьци на обувки. Всяко дете получава един отпечатък на крак/стъпало и трябва да намери пасващия отпечатък на обувка: обувката на Пепеляшка. Децата слагат едно по едно отпечатьци на краката на отпечатьците на обувките.

Моделът се подава с Мими:

П: Пасва ли обувката на този крак?

Мим: Не.

П: Защо не?

Мими: Защото (кракът) е по-голям. (Мими продължава да пробва, докато намери подходящата обувка.)

Играта продължава с децата:

П: Пасва ли обувката на този крак?

Децата: Да/Не.

П: Защо не?

Децата: Защото е по-малък/по-голям.

Ако групата е голяма, **П** може да даде на децата различни по големина отпечатьци на крака и да сложи само един отпечатък на обувката на Пепеляшка, тогава децата трябва да сравнят своя отпечатък с този на обувката.

ИГРА 11

Бременските градски музиканти

<p>Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Преразказ. Апликиране. Драматизация</p>	<p>Речник</p>
<p>Материали: СРЛ – Г1, СРЛ – РЛ14, СРЛ – РЛ15, СРЛ – РЛ16, СРЛ – РЛ17, СРЛ – РЛ18, СРЛ – РЛ19, СРЛ – РЛ20, СРЛ – РЛ21, СРЛ – РЛ22, СРЛ – РЛ23, СРЛ – РЛ24, СРЛ – РЛ34, реквизити за театралната игра (по избор на П), снимка или слайд с паметника от Бремен, лепила, ножици</p>	<p>Граматика Предлози <i>ВЪРХУ, ЗАД</i> (с пространствено значение) Наречия <i>отпред, отзад, долу, горе</i></p>
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали.</p> <p>За представянето на приказката и за Задача 1 и Задача 2 – да се копират СРЛ – РЛ14, СРЛ – РЛ15, СРЛ – РЛ16, СРЛ – РЛ17 и да се изработят предварително кубчетата с животните.</p> <p>За Задача 3 – да се копира РЛ34 (за многократна употреба може да се ламинира) и да се изрежат стикерите.</p> <p>За Задача 4 – да се копират СРЛ – РЛ21 и СРЛ – РЛ22 според броя на децата. За образец – П да залепи животните от РЛ21 на РЛ22 в правилен ред (вертикална подредба).</p> <p>За Задача 5 – да се копират само за П СРЛ – РЛ18, СРЛ – РЛ19 и СРЛ – РЛ24.</p> <p>За Задача 6 – да се копира СРЛ – РЛ20 така, че за всяко дете да има по шест карти. П да изреже картите.</p> <p>За Задача 7 – да се копират СРЛ – РЛ21 и СРЛ – РЛ23 според броя на децата и един екземпляр за П. За образец – П да залепи животните от РЛ21 на РЛ23 в произволен ред (хоризонтална подредба).</p> <p>Да се намери снимка или да се изготви слайд на паметника от Бремен.</p>	<p>Свързана реч и литература Възприемане съдържанието на текст Частичен преразказ</p> <p>Звукова култура</p>
<p>Описание на играта:</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбка.</p> <p>Забележка 1: С тази приказка се работи, след като в основния курс са взети предлозите <i>ЗАД</i> и <i>ВЪРХУ</i>.</p> <p>Забележка 2: С тази приказка да се работи няколко ситуации.</p>	

П: Деца, Книголюбко днес ни е донесъл една много интересна приказка. Тя се казва „Бременските градски музиканти“. Вие знаете ли какво са градски музиканти? (П обяснява какво означава понятието „градски/уличен музикант“.)

Ще ви прочета приказката. В нея се разказва за едни животни, които решили да станат градски музиканти в град Бремен. Тръгнали към Бремен, но по пътя им се случило нещо много интересно. Слушайте внимателно!

П прочита приказката.

Бременските градски музиканти

Имало едно време едно магаре, едно куче, една котка и един петел. (П показва изработените кубчета с животните.)

Те живеели в двора на един селянин и работели там по цял ден. Минали години и животните остарели.

Един ден селянинът ги повикал и им казал:

- Магаре, много си старо вече да носиш товари. А ти, куче, си много старо вече да пазиш двора ми. Ти, коте, си много старо да ловиш мишки А ти, петльо, си много стар да ни будиш рано. Затова се махайте от двора ми! Вече не можете да ми помагате, затова няма да се грижа за вас и да ви храня!

Животните тръгнали по пътя. Те били тъжни, защото нямали дом.

- Какво ще правим сега? – попитало тревожно кучето.

- Ще отидем в град Бремен и ще станем градски музиканти! Ще пеем и ще свирим по улиците и по този начин ще изкарваме пари, за да живеем – отговорило магарето.

Кучето, котката и петелът харесали идеята на магарето и всички задружно тръгнали към Бремен. Отпред вървяло магарето,...

П подрежда кубчетата с животните успоредно със словесното описание.

...зад магарето вървяло кучето, зад кучето – котката, а отзад – петелът.

П подканя децата да кажат още веднъж подредбата/последователността на животните.

Пътят до Бремен бил много дълъг и затова, когато се стъмнило, животните решили да пренощуват в една гора. Преди да заспи, петелът литнал нависоко, кацнал на едно дърво и се огледал. Изведнъж видял в далечината светлинка.

- Виждам светлинка! – казал петелът.

- Това със сигурност е къща. Хайде да отидем и да пренощуваме в нея. Там сигурно е много по-уютно от тук – предложило котето.

И така животните се запътили към светлината.

- Този път аз ще вървя отпред! – казал петелът.

П подрежда кубчетата с животните успоредно със словесното описание.

Значи, петелът вървял отпред, зад петела вървяла котката, зад котката – кучето, а отзад – магарето.

П подканя децата да кажат още веднъж подредбата/последователността на животните.

Така вървели четирите животни едно зад друго през гъстата тъмна гора, докато стигнали до една къща. Магарето погледнало през прозореца и казало: - Виждам една маса с вкусно ядене, но на масата седят четирима разбойници. Животните решили да изгонят разбойниците. Магарето застанало пред прозореца,...

П подрежда кубчетата с животните едно върху друго успоредно със словесното описание.

... кучето скочило върху магарето, котката се покатерила върху кучето, а петелът подхвъркнал и кацнал върху котката.

П подканя децата да кажат още веднъж подредбата на животните.

Така подредени, всички можели да надникнат през прозореца. После магарето заревало, кучето залаяло, котката замаякула, а петелът закукуригал.

П може да имитира и съответните животински звуци, докато разказва.

*Разбойниците се уплашили от ужасния рев, погледнали към прозореца и видели една огромна и страшна жива кула. Долу било магарето, върху магарето – кучето, върху кучето – котката, а горе, върху котката бил петелът. (**П** показва отново подредените кубчета.) Разбойниците се втурнали навън и избягали ужасени в гората. Тогава животните влезли в къщата и яли и пили до насита. Разбойниците не се завърнали повече.*

*Накрая животните решили да останат да живеят там завинаги, защото много им харесало. В къщата имало много храна, достатъчно за да живеят сито и спокойно. Те ходели да пеят в град Бремен само за удоволствие и за да радват жителите на града. А жителите на града били много благодарни на магарето, кучето, котката и петела за това, че са изгонили злите разбойници и са помогнали на града. От благодарност жителите дори им направили паметник. (**П** показва картинка на паметника.)*

Така бременските градски музиканти заживели щастливо и ако са още живи, сигурно живеят задружно в къщичката и до днес.

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

Кои били животните в приказката?

Какво се случило един ден с тях?

Забележка: **П** задава въпроса *Какво се случило след това?* след всеки отговор на децата, а ако децата имат трудности с разказа, **П** им помага със следните помощни въпроси:

Защо селянинът изгонил животните?

Какво предложило магарето, след като селянинът изгонил животните?

Как вървели животните по пътя – кой зад кого?

П подканва децата да подредят кубчетата с животните.

Животните не могли да стигнат до Бремен. Къде решили най-напред да пренощуват?

Кое животно открило къщата на разбойниците/видяло светлината в далечината?

Как вървели животните по пътя към къщата – кой зад кого?

П подканва децата да подредят кубчетата с животните.

Какво направили животните, за да изгонят разбойниците от къщата?

Как се наредили животните пред прозореца – кой върху кого? Къде било магарето?

П подканва децата да подредят кубчетата с животните.

Къде скочило кучето?

Къде се покатерила котката?

Къде кацнал петелът?

Какво станало с разбойниците?

Какво станало накрая?

Забележка: По преценка на **П** приказката може да се прочете още един път.

Задача 2

Преразказ на историята, като **П** преразказва увода, а децата преразказват изложението и заключението.

Идва Драко.

П: Драко, вчера децата научиха една много хубава приказка.

Драко: Така ли!? О, много искам да я чуя! Моля ви да ми я разкажете!

П: Децата, хайде да разкажем заедно на Драко приказката

„Бременските градски музиканти“. Аз ще започна, а вие слушайте внимателно, за да можете да продължите.

П преразказва увода, използвайки езиковата формула за начало *Имало едно време...*

П: Как започват обикновено историите? Точно така! Имало едно време...

След увода децата трябва да преразкажат изложението. При прехода от увода към изложението за децата е важно **П** да наблегне на следните езикови формули – за начало на изложението: *Един ден...* и за начало на завръзката: *Ненадейно/Изведнъж...*

Преходът от увода към изложението може да стане по следния начин:

П: *И какво се случило **един ден?** – **Един ден** селянинът ги повикал и им казал:*

- Магаре, много си старо вече да носиш товари!... (изложение)

П: *... И какво се случило **изведнъж?** – **Изведнъж** петелът видял в далечината светлинка... (завръзка)*

Децата преразказват изложението и заключението. Ако имат трудности да разказват сами, П им помага с въпросите от Задача 1. Докато разказват, децата редят кубчетата с животните в съответните моменти. Важно е П да следи за това децата да направят както хоризонталната, така и вертикалната подредба на кубчетата, както и да използват думите: *отпред, зад, отзад, долу, върху и горе*.

При прехода от изложение към заключение децата трябва да използват езиковата формула за заключение *Накрая...* Ако децата не я използват, я подава П.

П: *И какво се случило **накрая?** – **Накрая** животните решили да останат да живеят там завинаги, защото много им харесало...*

Драко: *Чудесна история! Много благодаря, че ми я разказахте!*

Задача 3

Децата играят театър. П припомня на децата приказката *Бременските градски музиканти* (ако ситуацията е след няколко дена след четенето на текста) и съобщава на децата, че ще играят театър по приказката.

П: *Днес ще играем/правим театър. Ще изиграем приказката „Бременските градски музиканти“.*

П обмисля заедно с децата кои роли от приказката ще играят, кои са героите. Преди същинската театрална игра трябва да има настройване за театрална игра. П и децата застават в кръг. П обяснява на децата, че ще се упражнят заедно как се изговарят правилно репликите на героите, а именно с много чувство и различни настроения. П казва реплика 1 (виж долу) възможно най-емоционално и със съответното настроение (тук: грубо и обвинително) и подканва децата подред да кажат изречението с много чувство. По този начин се процедира и с останалите реплики.

Реплики:

1. *Как селянинът изгонил животните от двора си? Какво казал на магарето? Нека да го кажем строго: „Магаре, много си старо вече да носиш товари!“ (обвинително и грубо).*

2. *Така селянинът се скарал на всички животни, че вече са стари и не могат да вършат работата си. Как селянинът прогонил животните? Нека го кажем силно и грубо: „Махайте се от двора ми! Вече не можете да ми*

помагате, затова няма да се грижа за вас и да ви храня!“ (викайки силно и грубо).

3. Животните били много тъжни, след като селянинът ги изгонил. Какво казало кучето, когато животните тръгнали от двора на селянина? Нека да го кажем тъжно и безпомощно: „Какво ще правим сега?“ (тъжно и безпомощно).

4. Когато се стъмнило, животните решили да пренощуват в една гора. Какво казал петелът, когато литнал на едно дърво, за да се огледа. Нека да го кажем развълнувано: „Виждам светлинка!“ (развълнувано).

След това П разпределя ролите (като символ за всяка роля П закача картинка на съответния герой на дрешката на детето или дава подходящи реквизити) и разработва текста с децата. След това П подава съответната реплика, а детето, което играе тази роля, я повтаря. Подаването на точния текст е важен, за да могат децата да упражнят правилните форми. При това изказванията трябва да са опростени, за да могат децата да ги упражняват точно и дословно. П поема ролята на разказвач. Репликите на героите, интонацията и движенията им се отработват. (Виж таблицата долу.)

Сцена: 1

Роли: селянин, магаре, куче, котка, петел, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Имало едно време едно магаре, едно куче, една котка и един петел. Те живеели в двора на един селянин и работели там по цял ден. Минали години и животните остарели. Един ден селянинът ги повикал и им казал:</i>
Селянин	<i>(към магарето) Магаре, много си старо вече да носиш товари.</i>
Магаре	<i>навежда тъжно глава Моля те, не ме гони! Не искам да си ходя!</i>
Селянин	<i>не обръща внимание на магарето и се обръща към кучето Куче, много си старо вече да пазиш двора ми.</i>
Куче	<i>навежда тъжно глава Моля те, не ме гони! Не искам да си ходя!</i>
Селянин	<i>не обръща внимание на кучето и се обръща към котката Коте, много си старо да ловиш мишки.</i>
Котка	<i>навежда тъжно глава Моля те, не ме гони! Не искам да си ходя!</i>
Селянин	<i>не обръща внимание на котката и се обръща към петела Петльо, много си стар да ни будиш рано.</i>
Петел	<i>навежда тъжно глава Моля те, не ме гони! Не искам да си ходя!</i>

Селянин	не обръща внимание на петела и се обръща към всички крещейки <i>Махайте се от двора ми! Вече не можете да ми помагате, затова няма да се грижа за вас и да ви храня!</i>
---------	---

Сцена 2

Роли: магаре, куче, котка, петел, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Животните тръгнаха по пътя. Те били тъжни, защото нямали дом. Кучето попитало тревожно:</i>
Кучето	тревожно <i>Какво ще правим сега?</i>
Магарето	<i>Ще отидем в град Бремен и ще станем градски музиканти!</i>
Разказвач	<i>Кучето, котката и петелът харесали идеята на магарето да танцуват и да пеят по улиците и така да печелят пари. Всички задружно тръгнаха към Бремен. Отпред вървяло магарето,...</i> магарето застава отпред <i>зад магарето (вървяло) кучето,...</i> кучето застава зад магарето <i>зад кучето (вървяла) котката,...</i> котката застава зад кучето <i>най-отзад, зад котката (вървял) петелът,...</i> петелът застава най-отзад
Всички животни	Тръгват, като се движат в описаната подредба, всеки да имитира походката на съответното животно.
Разказвач	<i>Пътят до Бремен бил много дълъг и затова, когато се стъмнило, животните решили да пренощуват в една гора. Преди да заспи, петелът литнал нависоко, кацнал на едно дърво и се огледал. Изведнъж видял в далечината светлинка.</i>
Петел	развълнувано <i>Виждам светлинка!</i>
Котка	замислено, галейки чело с пръсти <i>Това със сигурност е къща.</i> въодушевено/развълнувано <i>Хайде да отидем и да пренощуваме в нея! Там сигурно е много по-уютно от тук!</i>
Разказвач	<i>И така животните се запътили към светлината.</i>
Петел	<i>Този път аз ще вървя отпред!</i>
Котка	<i>А аз ще вървя зад петела.</i>

Куче	<i>Аз ще вървя зад котката.</i>
Магаре	<i>Тогава аз ще вървя (най-) отзад.</i>
Разказвач	<i>Така подредени, животните вървели едно зад друго през гъстата тъмна гора.</i>

Сцена 3

Роли: магаре, куче, котка, петел, разбойници, разказвач (педагог)

П да сложи маса, на която да седнат разбойниците.

Роля	Текст
Разказвач	<i>По едно време стигнали до една къща. Магарето погледнало през прозореца и казало:</i>
Магаре	шепне <i>Виждам една маса с вкусно ядене, но на масата седят четирима разбойници.</i>
Разбойници	Седят на маса и имитират ядене и пиене.
Разказвач	<i>Животните решили да изгонят разбойниците.</i>
Магаре	шепне <i>Аз ще застава пред прозореца.</i> Застава пред прозореца на четири крака.
Куче	шепне <i>Аз ще скоча върху магарето.</i> Застава зад магарето, като се подpira с ръце на раменете на магарето.
Котка	шепне <i>Аз ще се покатеря върху кучето.</i> Застава зад кучето, като се подpira с ръце на гърба на кучето.
Петел	шепне <i>Аз ще литна и ще кацна най-отгоре, върху котката.</i> Застава зад котката, като се подpira с ръце на гърба на котката.
Разказвач	<i>Така подредени, всички можели да надникнат през прозореца. После магарето заревало, кучето залаяло, котката замаякала, а петелът закукуригал.</i>

Всички животни (заедно)	издават съответните звуци
Разказвач	<i>Разбойниците се уплашили от ужасния рев, погледнали към прозореца и видели една огромна и страшна жива кула. Долу било магарето, върху магарето – кучето, върху кучето – котката, а горе, върху котката, бил петелът. Разбойниците се втурнали навън и избягали ужасени в гората.</i>
Разбойници	бягат, викайки уплашено <i>Ой, ой, ой, ужас, да бягаме!</i>
Разказвач	<i>Тогава животните влезли в къщата и яли и пили до насита. Разбойниците не се завърнали повече. Накрая животните решили да останат да живеят там завинаги, защото много им харесало. Те ходели да пеят в град Бремен само за удоволствие и за да радват жителите на града. Така бременските градски музиканти заживели щастливо и ако са още живи, сигурно живеят задружно в къщичката и до днес.</i>

Целесъобразно е театралната игра да бъде повторена на следващия ден, като децата поемат ролите си от предишния ден.

Забележка: П може да направи аудиокнига, докато трае театралната игра. За целта е нужно записващо устройство (напр. диктофон). За по-голяма автентичност П може да направи кратко представяне на „актьорите“ и приказката или децата сами се представят по следния начин:

П: „Бременските градски музиканти“ – аудиокнига от:

Дете 1: Катя

Дете 2: Иван

Дете 3: Мария

Дете 4: Петър

П: Имало едно време ...

Това обикновено много се харесва на децата. След записа децата имат желание многократно да слушат тяхната собствена аудиокнига и по този начин чуват отново текста на приказката.

Забележка: Задачите по-долу трябва да бъдат отделени от театралната игра. Те трябва да се вземат в друга ситуация.

Задача 4

П казва на децата, че им е донесла една задача по приказката *Бременските музиканти* и показва лист с животните СРЛ – РЛ21:

П: Деца, най-напред трябва да изрежете животните от приказката и след това да ги залепите на другия лист така, както стоели пред прозореца на къщата на разбойниците. (П показва РЛ22). На този лист има две думи: „горе“ и „долу“. Кое животно трябва да залепите долу? (П показва думата долу)

Децата: Магарето.

П: Кое животно трябва да залепите горе? (П показва думата горе)

Децата: Петела.

Ако П прецени, може да припомни цялостната подредба на животните пред прозореца.

Децата изрязват животните от СРЛ – РЛ21 и ги залепят на СРЛ – РЛ22. След това П подканва децата да опишат своите картинки (по образеца, подаден от Драко въз основа на един предварително подготвен от П лист: „Долу стояло магарето, върху магарето стояло кучето, върху кучето стояла котката, а горе/върху котката стоял петелът.“)

Накрая децата могат да оцветят животните.

Забележка 1: Деца, които вече умеят да пишат, могат да напишат върху листа наименованията на животните.

Забележка 2: По преценка на П Задача 4 може да се пропусне.

Задача 5

П съобщава на децата, че ще им покаже две картинки, на които са изобразени бременските музиканти. Но те стоят не така, както стоели пред къщата на разбойниците.

Най-напред децата трябва да опишат подредбата според СРЛ – РЛ18: *Долу стои петелът, върху петела стои котката, върху котката стои кучето, горе/върху кучето стои магарето.*

По същия начин се описва и СРЛ – РЛ19: *Долу стои кучето, върху кучето стои магарето, върху магарето стои петелът, а горе/върху петела стои котката.*

След това П показва на децата СРЛ – РЛ18 и СРЛ – РЛ24. Сега трябва да се обсъдят разликите между грешната и вярната подредба на животните (по образеца: *Тук (СРЛ – РЛ18) магарето стои върху кучето, а тук (СРЛ – РЛ24) стои долу.*

Накрая П разговаря с децата за това, защо подредбата от СРЛ – РЛ24 е по-добрата подредба. (Например: *Защото магарето е тежко и не може да стои върху кучето.*)

Задача 6

П разказва на децата, че и Драко им е донесъл една игра по приказката *Бременските градски музиканти*.

Обяснение на играта „Горе и долу“:

Успоредно с обяснението П демонстрира начина, по който се играе играта.

П: Всяко дете получава от мен шест карти. (Показва картите, изрязани от СРЛ – РЛ20). На тях са изобразени бременските градски музиканти: магарето, кучето, котката и петелът.
(Раздава картите.)

Играта започва с карта на магаре. Погледнете картите си. Кой от вас има карта с магаре?

Децата вдигат ръце.

Сега ще посоча един от вас, който има карта с магаре. Когато детето поставя картата, трябва да каже думите: „Долу стои магарето.“

Наред е да играе следващото дете. То трябва да сложи карта с животното, което стои върху магарето, значи картата с кучето. Ако то има карта с куче, трябва да я постави върху магарето и да каже: „Върху магарето стои кучето“.

Ако обаче няма карта с куче, то може да направи нещо друго. Може да сложи на масата карта с магаре, за да започне нова пирамидка, защото картата с магарето може да се слага винаги. И какво трябва да каже детето?

Децата: Долу стои магарето.

П: Правилно. След това наред е следващото дете. То трябва да сложи карта с котка върху кучето и да каже думите: „Върху кучето стои котката“ или да сложи карта с куче върху магарето от новата пирамидка. Какво трябва да каже сега?

Децата: Върху магарето стои кучето.

П: Значи, този, който е наред, трябва винаги да гледа кое животно е следващото и дали има карта с това животно. (П показва двете гореспоменати места още веднъж.) Ако детето не намери в своите карти подходяща карта, трябва да вземе картата, сложена от последното дете.

(Взема картата с кучето.) Ако детето има карта с магаре, може да я сложи винаги и да започне нова пирамидка. Това вече го знаете, нали!?

Важно е също, когато слагате картата на масата, винаги да казвате и правилното изречение.

Детето, което първо постави всичките си карти на масата, печели играта.

По преценка на П може да повтори правилата на играта.

Забележка: Играта може повторно да се играе в няколко ситуации.

Задача 7

П казва на децата, че отново е донесла една задачка по приказката *Бременските градски музиканти* и показва първия лист с животните (СРЛ – РЛ21). Задачата е най-напред да изрежат животните и след това да ги залепят на другия лист (СРЛ – РЛ23) така, че да се получи редица. П показва на децата,

че на втория лист има две думи: „отпред“ и „отзад“. П казва на децата, че този път могат сами да определят кое животно да стои отпред, кое отзад и кои в средата.

П: *Деца, най-напред трябва да изрежете животните и да ги залепите върху другия лист. Този път можете сами да изберете кое животно да стои отпред, кое отзад и кои в средата.*

Децата лепят животните върху листа. След това П подканва всяко дете да покаже своята редица на другите и да я опише (по образеца, даден от Драко, по предварително направен от П лист: „Отпред стои котката, зад нея стои кучето, зад него петелът, а (най-)отзад стои магарето.“).

Забележка: Децата, които умеят да пишат, могат да напишат наименованията на животните върху листа.

ИГРА 12

Вълкът и седемте козлета

<p>Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Преразказ. Драматизация</p>	<p>Речник</p>
<p>Материали: картинки СРЛ – ОИ12 (СРЛ – ОИ12-1 – СРЛ – ОИ12-4), СРЛ – Г1; СРЛ – РЛ25, СРЛ – РЛ35, СРЛ – РЛ36, фигурки/пионки (за всяко дете по една), зарче</p>	<p>Граматика</p> <p>Свързана реч и литература</p>
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали. РЛ25 е за П. РЛ35 и РЛ36 да се копират (за многократна употреба може да се ламинират) и да се изрежат стикерите.</p>	<p>Възприемане съдържанието на текст</p> <p>Частичен преразказ</p> <p>Звукова култура</p>
<p>Описание на играта:</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбка.</p> <p>П: Деца, Книголюбка днес ни е донесъл една много интересна приказка. Тя се казва „Вълкът и седемте козлета“. Един ден Кумчо Вълчо видял, че майката коза излиза от къщичката и оставя своите дечица, седемте козлета, сами у дома. Вълкът много обичал да похапва малки козленца и затова решил да влезе в къщичката и да ги изяде. Как мислите, успял ли вълкът да изяде козлетата, докато майката коза била навън? Ще ви прочета приказката, а вие слушайте внимателно, за да разберете какво се случило!</p> <p>П прочита приказката.</p> <p style="text-align: center;">Вълкът и седемте козлета</p> <p>Имало едно време една коза. Тя живеела със своите дечица, седемте козленца, в гората.</p> <p>Един ден майката коза решила да направи вкусен ябълков сладкиш. Затова трябвало да отиде в града и да купи ябълки. Козата повикала козлетата и им казала:</p> <p>- Деца, отивам до града, за да купя ябълки. Трябва да останете сами у дома. Не отваряйте вратата на никого! Злият вълк ще се опита да ви надхитри, за да го пуснете и да ви изяде! Лапите му са черни, а гласът му е дебел.</p> <p>Козлетата обещали, че няма да отворят на никого вратата. Майката коза взела пазарската чанта, качила се на колелото и тръгнала към града. А вълкът само чакал козата да излезе. Не минало много време и както си играели козленцата на весели игри, изведнъж някой силно почукал на вратата:</p> <p>- Дечица, аз съм вашата майка! Отворете ми да вляза!</p> <p>Козленцата започнали да се смеят, защото познали по дебелия глас на вълка, че това не е тяхната майка.</p>	

- *Ти не си майка ни – казали те. – Имаш дебел глас. Ти си лошият вълк!*
Ядосал се вълкът и си тръгнал, но измислил нова хитрост. Сдъвкал малко тебешир, за да изтъни гласа си, като на майката коза, и отново се върнал и почукал втори път на вратата.
- *Дечица, аз съм вашата майка! Отворете ми да вляза! Нося тежка чанта с много лакомства.*
Най-малкото козле се втурнало да отвори вратата, но видяло през процепа под вратата черните лапи на вълка.
- *Ти не си майка ни – казали козлетата. – Имаш черни лапи. Ти си лошият вълк!*
Ядосал се вълкът и си тръгнал отново, но измислил нова хитрост. Посипал лапите си с брашно, за да побелеят, като на майката коза, и отново се върнал и почукал трети път на вратата.
- *Дечица, аз съм вашата майка! Отворете ми да вляза! – извикал с тънък глас вълкът.*
Козлетата чули тънкия глас, видели белите лапи под вратата и този път отворили. Вълкът ги изловил и ги глътнал целички. След това легнал в градината под едно дърво и заспал.
За щастие най-малкото козле успяло да се скрие в кутията на стенния часовник и злият вълк не могъл да го открие. Когато козата се прибрала от пазар, то ѝ разказало какво се случило. Майката коза взела една ножица, излязла навън и намерила вълка да хърка под дървото. Тя разрязала корема на спящия вълк и отвътре изскочили шестте козлета. След това сложила в корема тежки камъни и го зашила отново.
Като се събудил, вълкът почувствал силна жажда и отишъл да пие вода от кладенеца. Навел се надолу, за да пие, но камъните натезжали и той паднал в кладенеца.
Накрая майката коза изпекла вкусен ябълков сладкиш и след това всички се хванали за ръце и тропнали едно весело хорце около кладенеца.

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

*Кои били животните в приказката?
Какво се случило един ден с козлетата?*

Забележка: **П** задава въпроса Какво се случило след това? след всеки отговор на децата, а ако децата имат трудности с разказа, **П** им помага със следните помощни въпроси:

*Къде живеела майката коза с дечицата си, седемте козленца?
Къде заминала майката коза? За какво отишла в града?
Кой дошъл при къщичката на козленцата, след като останали сами?
Защо дошъл вълкът?
Успял ли вълкът в началото да влезе в къщичката? Защо не?
Какви хитрости намислил вълкът, за да влезе при козлетата?
Защо сдъвкал тебешир?
Защо посипал лапите си с брашно?
Защо вълкът не могъл да изяде най-малкото козле?*

*Къде намерила майката коза спящия вълк?
Как спасила майката коза децата си?
Какво се случило най-накрая?*

Забележка: По преценка на П приказката може да се прочете още един път.

Задача 2

Преразказ на историята, като П преразказва увода, а децата преразказват изложението и заключението.

Идва Драко.

П: Драко, вчера децата научиха една много хубава приказка.

Драко: Така ли!? О, много искам да я чуя! Моля ви да ми я разкажете!

П: Децата, хайде да разкажем заедно на Драко приказката за вълкът и седемте козлета. Аз ще започна, а вие слушайте внимателно, за да можете да продължите.

П преразказва увода, използвайки езиковата формула за начало *Имало едно време...*

П: Как започват обикновено историите? Точно така! Имало едно време...

След увода децата трябва да преразкажат изложението. При прехода от въведението към изложението за децата е важно П да наблегне на следните езикови формули – н за начало на изложението: *Един ден...* и за начало на завръзката: *Ненадейно/Изведнъж...*

Преходът от увода към изложението може да стане по следния начин:

П: И какво се случило **един ден?** – **Един ден** майката коза решила да направи вкусен ябълков сладкиш. Затова трябвало да отиде в града и да купи ябълки... (изложение)

П: ... И какво се случило **изведнъж?** – ...вълкът само чакал козата да излезе. Не минало много време и както си играели козленцата на весели игри, **изведнъж** някой силно почукал на вратата... (завръзка)

Децата преразказват изложението и заключението. Ако имат трудности да разказват сами, П им помага с въпросите от Задача 1.

При прехода от изложение към заключение децата трябва да използват езиковата формула за заключение *Накрая...* Ако децата не я използват, я подава П.

П: И какво се случило **накрая?** – **Накрая** майката коза изпекла вкусен ябълков сладкиш и след това всички се хванали за ръце и тропнали едно весело хорце около кладенеца...

Драко: Чудесна история! Много благодаря, че ми я разказахте!

Задача 3

Децата играят театър. П припомня на децата приказката *Вълкът и седемте козлета* (ако ситуацията е след няколко дена след четенето на текста) и съобщава на децата, че ще играят театър по приказката.

П: Днес ще играем/правим театър. Ще изиграем приказката „Вълкът и седемте козлета“.

П обмисля заедно с децата кои са героите и кои роли от приказката ще играят. Преди същинската театрална игра трябва да има настройване за театрална игра.

П и децата застават в кръг. П обяснява на децата, че ще се упражнят заедно как се изговарят правилно репликите на героите, а именно с много чувство и различни настроения. П казва реплика 1 (виж долу) възможно най-емоционално и със съответното настроение (тук: настойчиво и с вдигнат показалец) и подканва децата подред да кажат изречението с много чувство. По този начин се процедира и с останалите реплики.

Реплики:

1. Как майката коза предупредила козленцата преди да тръгне към града? Какво им казала? Нека да го кажем настойчиво и с вдигнат показалец: „Не отваряйте вратата на никого!“ (настойчиво и с вдигнат показалец).

2. Майката коза заминала към града, а вълкът само това чакал. Дошъл и почукал на вратата. Какво казал на козленцата? Нека го кажем любезно и подканващо, но с дебел глас: „Дечица, аз съм вашата майка! Отворете ми да вляза!“ (любезно и подканващо, но с дебел глас).

3. Козленцата разпознали вълка по дебелия му глас. Какво му казали? Нека го кажем подигравателно, с насмешка: „Ти не си майка ни! Имаш дебел глас. Ти си лошият вълк!“ (подигравателно, с насмешка).

4. След като си изтънил гласа и си посипал лапите с брашно, за да станат бели, вълкът успял да надхитри козлетата и те го пуснали въщи. Как мислите деца, как викали козленцата от страх, докато вълкът ги гонил да ги изяде? Нека го кажем безпомощно и изплашено: „Помощ! Злият вълк! Иска да ни изяде!“ (безпомощно и изплашено).

След това П разпределя ролите (като символ за всяка роля П закача картинка на съответния герой на дрешката на детето или дава подходящи реквизити) и разработва текста с децата. П подава съответната реплика, а детето, което играе тази роля, я повтаря. Подаването на точния текст е важен, за да могат децата да упражнят правилните форми. Изказванията трябва да са опростени, за да могат децата да ги упражняват точно и дословно. П поема ролята на

разказвач. Репликите на героите, интонацията и движенията им се отработват. (Виж таблицата долу.)

Сцена: 1

Роли: майка коза, козленца, вълк, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Имало едно време една коза. Тя живеела със своите дечица, седемте козленца, в гората. Един ден майката коза решила да направи вкусен ябълков сладкиш. Затова трябвало да отиде в града и да купи ябълки. Козата повикала козлетата и им казала.</i>
Майка коза	<i>(към козлетата) настойчиво и с вдигнат показалец Деца, отивам до града, за да купя ябълки. Не отваряйте вратата на никого!</i>
Козлета (заедно)	<i>послушно Добре, мамо, няма да отваряме на никого.</i>
Майка коза	<i>Довиждане, мили мои!</i>
Козлета (заедно)	<i>Довиждане, мамо!</i>
Разказвач	<i>Майката коза взела пазарската чанта, качила се на колелото и тръгнала към града. Изведнъж някой силно почукал на вратата.</i>
Вълк	<i>чука на вратата и казва любезно и подканващо, но с дебел глас Дечица, аз съм вашата майка! Отворете ми да вляза!</i>
Козлета (заедно)	<i>(към вълка) подигравателно, с насмешка Ти не си майка ни! Имаш дебел глас. Ти си лошият вълк!</i>
Разказвач	<i>Ядосал се вълкът и си тръгнал, но измислил нова хитрост. Сдъвкал малко тебешир, за да изтъни гласа си като на майката коза, и отново се върнал и почукал втори път на вратата.</i>
Вълк	<i>чука на вратата и казва любезно, подканващо и с тънък глас Дечица, аз съм вашата майка! Отворете ми да вляза!</i>
Разказвач	<i>Най-малкото козле се втурнало да отвори вратата, но видяло през процепа под вратата черните лапи на вълка и не отворило.</i>
Козлета (заедно)	<i>(към вълка) подигравателно, с насмешка Ти не си майка ни! Имаш черни лапи. Ти си лошият вълк!</i>
Разказвач	<i>Ядосал се вълкът и си тръгнал отново, но измислил нова хитрост. Посипал лапите си с брашно, за да побелеят като на майката коза, и отново се върнал и почукал трети път на вратата.</i>
Вълк	<i>чука на вратата и казва любезно, подканващо и с тънък глас Дечица, аз съм вашата майка! Отворете ми да вляза!</i>
Козлета (заедно)	<i>отварят вратата, уплашват се, започват да бягат във всички посоки и да викат безпомощно и уплашено</i>

	<i>Помощ! Злият вълк! Иска да ни изяде!</i>
Разказвач	<i>Изял вълкът и шестте козленца.</i>
Вълк	<i>Ммм, вкусно!</i>
Разказвач	<i>Най-малкото козле успяло да се скрие в кутията на стенния часовник. Седяло там и било много уплашено.</i>
Най-малкото козле	сгушва се, прошепва уплашено <i>Страх ме е!</i>
Вълк	ляга на пода <i>Уморих се! Ще легна да подремна.</i> започва да хърка

Сцена: 2

Роли: майка коза, козленца, вълк, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Когато козата се прибрала от пазар, намерила празна къща, много се разтревожила и започнала да търси децата си. В този момент чула тих глас от стенния часовник.</i>
Най-малко козле	<i>Мамо, мамо, тук съм.</i>
Майка коза	изважда козленцето от стенния часовник и пита разтревожено <i>Какво се е случило? Къде са останалите козленца?</i>
Най-малко козле	плачейки <i>Злият вълк ги изяде!</i>
Разказвач	<i>Майката коза взела една ножица, излязла навън и намерила вълка да хърка под дървото.</i>
Майка коза	навежда се над спящия вълк и прави движение, като че ли разрязва корема му с ножицата <i>Сега ще разрежа корема на вълка и така ще спася козленцата.</i>
Козлета	изскачат зад вълка <i>Здравей, мамо!</i>
Разказвач	<i>След това майката коза сложила в корема на вълка тежки камъни и го зашила отново.</i>
Вълк	събужда се <i>Толкова съм жаден! Трябва да пия вода!</i>
Разказвач	<i>Вълкът отишъл при кладенеца, навел се надолу, за да пие, но камъните натезжали и той паднал вътре.</i>
Вълк	пада в кладенеца и вика силно <i>Помощ! Измъкнете ме оттук!</i>
Разказвач	<i>Накрая майката коза изпекла вкусен ябълков сладкиш и след това всички се хванали за ръце и тропнали едно весело хорце около кладенеца.</i>

Целесъобразно е театралната игра да бъде повторена на следващия ден, като децата поемат ролите си от предишния ден.

Забележка: П може да направи аудиокнига, докато трае театралната игра. За целта е нужно записващо устройство (напр. диктофон). За по-голяма автентичност П може да направи кратко представяне на „актьорите“ и приказката или децата сами се представят по следния начин:

П: „Вълкът и седемте козлета“ – аудиокнига от:

Дете 1: Катя

Дете 2: Иван

Дете 3: Мария

Дете 4: Петър

П: Имало едно време ...

Това обикновено много се харесва на децата. След записа децата имат желание многократно да слушат тяхната собствена аудиокнига и по този начин чуват отново текста на приказката.

Задача 4

Децата играят настолна игра *Вълкът и седемте козлета*. П обяснява правилата.

П: Сега ще ви покажа една интересна игра и ще ви обясня правилата на играта. Слушайте внимателно!

Всяко дете има фигурка/пионка, с която играе.

Поставете фигурките ето тук, на полето СТАРТ. (Показва полето Старт.)

Първ започва играта този, който най-напред хвърли със зарчето числото 6. (Като алтернатива може П да определи кое дете да започне играта, напр. като награда за добър преразказ в задача 2.)

Първият играч хвърля зарчето и придвижва своята фигурка напред през толкова полета, колкото показва хвърленият зар.

Ако играчът попадне на поле с картинка (Показва поле с картинка.), аз ще му покажа същата картинка, но по-голяма и той трябва да я назове. (Децата, които вече могат да четат, трябва да прочетат написаното на картинката – напр. „Вълкът спи под дървото“.)

Ако обаче попадне на поле с въпросителен знак (Показва поле с въпросителен знак.), тогава трябва да отговори на един въпрос. (П задава въпрос от Задача 1.)

Забележка 1: Деца, които все още не могат да четат, поглеждат картата и казват подходящо изречение, което описва картинката (при нужда П моделира изречението). Деца, които вече могат да четат, прочитат написаното на картата.

След това следващото дете е наред да хвърля зарчето.

Играта печели онзи, който пръв достигне полето КРАЙ. (Показва полето КРАЙ.)

Забележка 2: Ако децата са повече от 5, тази игра може да се играе от отбори. Един отбор движи една пионка.

ИГРА 13

Червената шапчица

<p>Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Преразказ. Драматизация</p>	<p>Речник</p>
<p>Материали: СРЛ – Г1, за играта „Вълкът“: червен картон или червен плат, червена панделка, шал или кърпа/забрадка за П; допълнително за театъра: шапка за ловеца, маска или уши на вълк</p>	<p>Граматика</p> <p>Свързана реч и литература</p> <p>Възприемане съдържанието</p>
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали</p>	<p>на текст</p> <p>Преразказ</p> <p>Звукова култура</p>
<p>Описание на играта:</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбко.</p> <p>П: Деца, Книголюбко днес ни е донесъл една много интересна приказка. Тя се казва „Червената шапчица“ и в нея се разказва за едно момиченце, което отишло да види болната си баба. По пътя към къщата на бабата момиченцето срещнало злия вълк, който искал да я изяде. Слушайте внимателно, за да чуете какво се случило с момиченцето и дали вълкът успял да го изяде!</p> <p>П прочита приказката.</p> <p style="text-align: center;">Червената шапчица</p> <p><i>Имало едно време едно малко момиченце. То носело винаги червена шапка и затова всички я наричали Червената шапчица.</i></p> <p><i>Един ден майка ѝ я повикала и ѝ казала:</i></p> <p><i>- Червена шапчице, баба ти е болна. Ето тук в тази кошничка съм приготвила питка. Занеси я на баба си!</i></p> <p><i>Червената шапчица взела кошничката с питката и тръгнала. Къщата на бабата била накрая на гората. Червената шапчица много обичала да върви по горската пътека и да бере цветя за милата си баба. Както си вървяла, изведнъж насреща ѝ се задал един вълк.</i></p> <p><i>- Добър ден, Червена шапчице. Накъде си се запътила?</i></p> <p><i>- Добър ден, Кумчо Вълчо. Отивам да видя болната си баба и да ѝ занеса питка.</i></p> <p><i>- Много мило, че си тръгнала да видиш болната си баба! – престорил се на мил вълкът. – Аз също ще я навестя, щом е болна. Ти тръгни по този път, а аз ще мина по онзи, да видим кой ще стигне пръв.</i></p> <p><i>Вълкът хукнал по най-прекия път към дома на бабата и когато пристигнал, почукал на вратата.</i></p> <p><i>- Кой е? – провикнала се бабата от леглото с изнемощял глас.</i></p> <p><i>- Аз съм, бабо, Червената шапчица – излъгал вълкът.</i></p>	

- Влез, Червена шапчице – каза бабата радостно.

Вълкът отворил вратата, скочил на леглото на бабата и я изял цяла-целеничка. След това облякъл дрехите на бабата и легнал в леглото. След малко пристигнала Червената шапчица. Тя доближила леглото и загледала учудено баба си. Тя изглеждаше по-различно от обикновено.

- Добър ден, бабо, защо са ти толкова големи ушите? – попитала Червената шапчица.

- За да те чувам по-добре, детето ми! – отговорил вълкът.

- А защо са ти толкова големи очите? – попитала Червената шапчица.

- За да те виждам по-добре, детето ми! – отговорил вълкът.

- А защо са ти толкова големи ръцете? – попитала Червената шапчица.

- За да те прегръщам по-добре, детето ми! – отговорил вълкът.

- Бабо, защо са ти толкова големи зъбите?

- За да те изям! – извикал вълкът, скочил от леглото и изял Червената шапчица цяла-целеничка.

Легнал вълкът в леглото доволен и сит и захъркал юнашки. Толкова силно хъркал той, че го чул ловецът в гората.

- Бабата сигурно е болна, та хърка толкова силно! А защо ли е отворена вратата на къщата? Я да видя дали всичко е наред! – казал ловецът и влязъл.

И що да види?

П: Деца, кой спял и хъркал в леглото на бабата?

Децата отговарят.

Точно така, големият лош вълк!

Захвърлена до леглото стояла кошничката с питката, а на пода – очилата на бабата.

- Вълкът е изял Червената шапчица и бабата! – помислил си ловецът.

Взел една ножица и разрязал корема на спящия вълк. От там изскочили бабата и внучката, здрави и щастливи. Прегърнали те добрия ловец и му благодарили, че ги е спасил.

Накрая смелият ловец изгонил вълка през девет планини в десета. Лошият вълк повече не се завърнал и те заживели мирно и щастливо до края на дните си.

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

Кои са героите в приказката?

Какво се случило един ден с Червената шапчица?

Забележка: **П** задава въпроса *Какво се случило след това?* след всеки отговор на децата, а ако децата имат трудности с разказа, **П** им помага със следните помощни въпроси:

Деца, слушахте ли внимателно? Знаете ли защо всички наричали момиченцето Червената шапчица?

Червената шапчица отишла да види баба си. Защо?

Какво носела Червената шапчица на баба си?

Къде живеела баба ѝ?

Какво се случило, когато Червената шапчица вървяла по пътя към баба си?

Вълкът се престорил на мил и казал, че също ще отиде да види/навести болната баба. Кой стигнал пръв до къщата на бабата – вълкът или Червената шапчица?

Какво направил вълкът, когато отишъл при бабата?

Какво се случило, след като Червената шапчица пристигнала в къщата на бабата?

Кой спасил Червената шапчица и бабата?

Как ловецът спасил Червената шапчица и бабата?

Какво станало накрая?

Забележка: По преценка на П приказката може да се прочете още един път.

Задача 2

Децата играят играта „Вълкът“. Всяко дете си прави най-напред червена шапка от картон/плат (по преценка на П) и след това я връзва на главата си с панделка. П си връзва шал или кърпа/забралка на главата. Децата са Червената шапчица, а П е вълкът, който се преструва на бабата. Децата разпитват П в хор, а П отговаря като в приказката:

Децата (в хор): „Бабо, защо са ти толкова големи ушите?“

П: „За да те чувам по-добре, детето ми!“

Децата (в хор): „Бабо, защо са ти толкова големи очите?“

П: „За да те виждам по-добре, детето ми!“

Децата (в хор): „Бабо, защо са ти толкова големи ръцете?“

П: „За да те прегръщам по-добре, детето ми!“

Децата (в хор): „Бабо, защо са ти толкова големи зъбите?“

П: „За да те изям!“

Децата започват да тичат, а П се опитва да хване една Червена шапчица. Уловената Червена шапчица бива „изядена“ от вълка и сяда на стол. Играта продължава така, докато накрая остане само една незаловена Червена шапчица. Тя печели играта.

Задача 3

Преразказ на историята, като децата преразказват сами цялата приказка (въведение, изложение и заключение).

Идва Драко.

П: Драко, вчера децата научиха една много хубава приказка.

Драко: Така ли!? О, много искам да я чуя! Моля ви да ми я разкажете!

П: Деца, хайде да разкажем заедно на Драко приказката „Червената шапчица“! Как започват обикновено историите? Точно така! Имало едно време... Кой е слушал внимателно и иска да започне?

Ако имат трудности да разказват сами, **П** им помага с въпросите от Задача 1. При преразказа е важно **П** да следи за употребата на следните езикови формули – за увод: *Имало едно време...*, за начало на изложението: *Един ден...*, за начало на завръзката: *Ненадейно/Изведнъж...*, за заключение: *Накрая...* Ако децата не ги използват, ги подава **П**.

Съответните преходи могат да станат по следния начин:

П: *И какво се случило **един ден**? – **Един ден** майка ѝ я повикала и ѝ казала (изложение)*

П: *... И какво се случило **изведнъж**? – ... Както си вървяла, **изведнъж** на среща ѝ се задал един вълк... (завръзка)*

П: *И какво се случило **накрая**? – **Накрая** смелият ловец изгонил вълка през девет планини в десета... (заключение)*

Задача 4

Децата играят театър. **П** припомня на децата приказката *Червената шапчица* (ако ситуацията е след няколко дена след четенето на текста) и съобщава на децата, че ще играят театър по приказката

П: *Днес ще играем/правим театър. Ще изиграем приказката „Червената шапчица“.*

П обмисля заедно с децата кои роли от приказката ще играят, кои са героите. Преди същинската театрална игра трябва да има настройване за театрална игра.

П и децата застават в кръг. **П** обяснява на децата, че ще се упражнят заедно как се изговарят правилно репликите на героите, а именно с много чувство и различни настроения. **П** казва реплика 1 (виж долу) възможно най-емоционално и със съответното настроение (тук: разтревожено и мило) и подканва децата подред да кажат изречението с много чувство. По този начин се процедира и с останалите реплики.

Реплики:

1. *Как майката казала на Червената шапчица, че баба ѝ е болна, и я помолила да ѝ занесе питка. Нека го кажем разтревожено и мило: „Червена шапчице, баба ти е болна! Занеси ѝ, моля те, тази вкусна питка!“ (разтревожено и мило).*

2. *Вълкът се преструвал на мил. Как попитал къде отива Червената шапчица? Нека го кажем мило и любопитно: „Добър ден, Червена шапчице. Накъде си се запътила?“ (престорено мило и любопитно).*

3. Червената шапчица попитала вълка, който се преструвал на баба ѝ, защо са ѝ толкова големи зъбите. Какво отговорил вълкът тогава? Нека го кажем с дебел глас и заплашително: „За да те изям!“ (с дебел глас и заплашително).

4. Ловецът разбрал какво е направил вълкът в къщата на бабата. Какво си помислил той тогава? Нека го кажем изненадано: „Вълкът е изял Червената шапчица и бабата!“ (изненадано).

След това П разпределя ролите (като символ на всяка роля П дава на детето подходящи реквизити) и разработва текста с децата. П подава съответната реплика, а детето, което играе тази роля, я повтаря. При това изказванията трябва да са опростени, за да могат децата да ги упражняват точно и дословно. П поема ролята на разказвач. Репликите на героите, интонацията и движенията им се отработват. (Виж таблицата долу.)

Сцена 1:

Роли: Червената шапчица, майка, вълк, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Имало едно време едно малко момиченце. То носело винаги червена шапка и затова всички я наричали Червената шапчица. Един ден майка ѝ я повикала и ѝ казала:</i>
Майка	<i>(към Червената шапчица) разтревожено и мило Чевена шапчице, баба ти е болна. Занеси ѝ, моля те, тази вкусна питка.</i>
Червената шапчица	<i>послушно Добре, мамо.</i>
Майка	<i>Довиждане, мило дете.</i>
Червената шапчица	<i>Довиждане, мамо.</i>
Разказвач	<i>Червената шапчица взела кошничката с питката и тръгнала. Бабата живеела в гората. Червената шапчица много обичала да върви по горската пътека и да бере цветя за милата си баба. Както си вървяла изведнъж насреща ѝ се задал един вълк.</i>
Вълк	<i>престорено мило Добър ден, Червена шапчице. Накъде си се запътила?</i>
Червената шапчица	<i>Добър ден, Кумчо Вълчо! Отивам да видя болната си баба и да ѝ занеса питка.</i>
Вълк	<i>престорено мило Аз също ще я навестя, щом е болна! Ти тръгни по този път, а аз ще мина по онзи, да видим кой ще стигне пръв!</i>
Червената шапчица	<i>Добре!</i>

Разказвач	<i>Вълкът хукнал по най-прекия път и скоро пристигнал до дома на бабата.</i>
Сцена 2:	
Роли: вълк, баба, Червената шапчица, разказвач (педагог)	
Разказвач	<i>Когато вълкът пристигнал до къщата на бабата, почукал на вратата.</i>
Баба	с изнемощял глас <i>Кой е?</i>
Вълк	с тънък глас се, преструвайки се на Червената шапчица <i>Аз съм, бабо, Червената шапчица.</i>
Баба	радостно <i>Влез, Червена шапчице!</i>
Разказвач	<i>Вълкът отворил вратата, скочил на леглото на бабата и я изял цяла-целеничка. След това облякъл дрехите на бабата и легнал в леглото. След малко пристигнала Червената шапчица. Тя доближила леглото и загледала учудено баба си. Тя изглеждала по-различно от обикновено.</i>
Червената шапчица	учудено <i>Добър ден, бабо, защо са ти толкова големи ушите?</i>
Вълк	с тънък глас, преструвайки се на бабата <i>За да те чувам по-добре, детето ми!</i>
Червената шапчица	учудено <i>А защо са ти толкова големи очите?</i>
Вълк	с тънък глас, преструвайки се на бабата <i>За да те виждам по-добре, детето ми!</i>
Червената шапчица	учудено <i>А защо са ти толкова големи ръцете?</i>
Вълк	с тънък глас, преструвайки се на бабата <i>За да те прегръщам по-добре, детето ми!</i>
Червената шапчица	учудено <i>Бабо, защо са ти толкова големи зъбите?</i>
Вълк	с дебел и страшен глас <i>За да те изям!</i>
Разказвач	<i>Вълкът скочил от леглото, изял Червената шапчица цяла-целеничка и легнал да спи в леглото на бабата. Скоро покрай къщата минал ловецът. Когато видял вълка, той се сетил какво се било случило. Взел една ножица и разрязал корема на спящия вълк. От там изскочили бабата и внучката, здрави и щастливи. Прегърнали те добрия ловец и му благодарили, че ги е спасил.</i>

	<i>Накрая смелият ловец изгонил вълка през девет планини в десета. Лошият вълк повече не се завърнал и те заживели мирно и щастливо до края на дните си.</i>
--	--

Целесъобразно е театралната игра да бъде повторена на следващия ден, като децата поемат ролите си от предишния ден.

Забележка: П може да направи аудиокнига, докато трае театралната игра. За целта е нужно записващо устройство (напр. диктофон). За по-голяма автентичност П може да направи кратко представяне на „актьорите“ и приказката или децата сами се представят по следния начин:

П: „*Червената шапчица*“ – аудиокнига от:

Дете 1: Катя

Дете 2: Иван

Дете 3: Мария

Дете 4: Петър

П: *Имало едно време ...*

Това обикновено много се харесва на децата. След записа децата имат желание многократно да слушат тяхната собствена аудиокнига и по този начин чуват отново текста на приказката.

ИГРА 14

Котаракът в чизми

<p>Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Преразказ. Драматизация</p>	<p>Речник</p>
<p>Материали: СРЛ – Г1, СРЛ – РЛ2б, евентуално атрибути: плащ, корони, чизми, уши за котка или маска и др., диктофон или камера</p>	<p>Граматика</p> <p>Свързана реч и литература</p>
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали. За драматизацията могат да се направят предварително декорите и реквизитите (П заедно с децата). За Ханс трябва да има задължително красиви дрехи (поне наметало или риза). РЛ да се копира (за многократна употреба може да се ламинира) и да се изрежат стикерите.</p>	<p>Възприемане съдържанието на текст</p> <p>Преразказ</p> <p>Звукова култура</p>
<p>Описание на играта:</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбко.</p> <p>П: Деца, Книголюбко днес ни е донесъл една много интересна приказка. Тя се казва „Котаракът в чизми“. В нея се разказва за едно момче на име Ханс и за неговия котарак, който можел да говори. Как мислите, защо приказката се казва „Котаракът в чизми“? (П показва картинката на котаракът с чизми.) Знаете ли какво означава думата чизми? (П обяснява, че чизми е остаряла дума/дума, която хората са използвали преди много време и означава високи ботуши, които хората са носели тогава.)</p> <p><i>Ето, вижте на картинката котаракът е обут с такива ботуши.</i></p> <p><i>В приказката се разказва как котаракът помага на Ханс да се ожени за принцесата. Слушайте внимателно, за да разберете какво се случило с Ханс и котарака!</i></p> <p style="text-align: center;">Котаракът в чизми</p> <p><i>Имало едно време един мелничар. (П пита децата какво е мелничар, показва картинка на мелница и обяснява понятията мелничар/мелница.) Мелничарят имал трима сина, мелница, магаре и котарак. Когато мелничарят починал, тримата му сина си поделили бащиното наследство. Най-големият получил мелницата, средният – магарето, а най-малкият, Ханс – котарака. Ханс бил тъжен, че получил такова наследство, но котаракът му казал:</i></p> <p><i>- Ханс, не бъди тъжен, ами ми купи един чифт ботуши, с които да мога да бродя из храсталака в гората (като ловец), а аз ще те направя богат!</i></p> <p><i>Ханс много се учудил, че котаракът можел да говори, но все пак му купил чифт ботуши. Котаракът обул ботушите и тръгнал на два крака като човек.</i></p> <p><i>- Ако ме слушаш и правиш това, което ти кажа, ще те направя богат!</i></p>	

След това взел един чувал и заминал. Котаракът знаел, че кралят харесва птици. Затова отишъл в гората, хванал една красива птица, сложил я в чувала и я занесъл на краля.

В кралския дворец котаракът се поклонил пред краля и казал:

- Кралю мой/ваше величество, моят господар, маркиз Дьо Карабас, Ви изпраща този подарък. Това е птица, която той улови за Вас!

Кралят се зарадвал на подаръка и дал на котарака златни монети.

П пита децата какво са златни монети, показва картинка и/или обяснява, че това са пари (като стотинки), направени от злато.

- О, колко красива птица! Занеси тези златни монети на господаря си, маркиз Дьо Карабас, и му благодари.

Котаракът занесъл златото на Ханс и казал:

- Утре пак ще обуя чизмите. Ако ме слушаш и правиш това, което ти кажа, ще те направя още по-богат.

Забележка: По преценка на П, четенето на приказката може да се раздели на две части, като се прекъсне на това място.

На следващия ден котаракът обул ботушите и казал:

- Ела с мене и изпълнявай всичко, което ти казвам. Днес ще те направя още по-богат.

Тръгнал Ханс с котарака и стигнали до една река.

- Съблечи си дрехите и скачай във водата! - заповядал той на Ханс.

Ханс се съблякъл и скокнал във водата. Котаракът скрил дрехите му и казал да го чака. Той знаел, че наблизо в голям и красив замък живее зъл людоед.

(П пита децата какво е людоед и обяснява, че това е злодей, който се храни с човешко месо.)

Той решил да накаже людоеда за направените злини и да подари замъка му на господаря си.

Когато котаракът в чизми влязъл в замъка, той се изправил пред людоеда и му казал:

- Чух, че умееш да се превръщаш във всякакви животни.

Людоедът се засмял и веднага се превърнал в лъв.

- Невероятно! – казал котаракът. – А дали можеш да се превърнеш в мишка?

Людоедът веднага се превърнал в мишка, а котаракът това и чакал – изведнъж се хвърлил върху него и го изял.

След това се върнал при господаря си и завикал:

- Помощ! Някой открадна дрехите и каляската на господаря ми, маркиз Дьо Карабас!

Точно в този момент кралят минавал наблизо с каляката си и чул виковете. Той помогнал на Ханс, като му дал хубави дрехи и го попитал:

- Вие ли сте маркиз Дьо Карабас, който ми изпрати красивата птица?

Котаракът побързал да отговори вместо Ханс:

- Да, това е моят господар, маркиз Дьо Карабас. Ако продължите с каляката само напред, ще стигнете до замъка му. (П може да посочи с ръка „посоката“.)

Кралят искал непременно да види замъка. Затова поканил Ханс в каляската и двамата потеглили по пътя.

Накрая, когато пристигнали там, кралят бил възхитен от големия красив замък на маркиз Дьо Карабас (който беше нашият Ханс) и му предложил ръката на дъщеря си. Ето така, благодарение на хитрия котарак в чизми, бедният син на мелничаря се превърнал в принц и заживял щастливо с красивата принцеса и своя котарак. След години той станал крал, а своя котарак той направил свой пръв съветник.

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

Кои са героите в приказката?

Какво се случило един ден с бедния Ханс?

Забележка: **П** задава въпроса *Какво се случило след това?* след всеки отговор на децата, а ако децата имат трудности с разказа, **П** им помага със следните помощни въпроси:

Колко сина имал мелничарят?

Какво оставил мелничарят в наследство на първия син, на втория и на третия си син?

Какво поискал котаракът от Ханс?

Какво подарил котаракът на краля?

Как нарекъл пред краля своя господар Ханс? Какво име му измислил?

Какво дал кралят на котарака в знак на благодарност?

Къде котаракът завел Ханс на следващия ден и какво му наредил?

Каква необикновена способност имал людоедът?

Как успял котаракът да го измами?

Как се срещнали кралят и Ханс?

Какво станало накрая?

За по-напреднали деца:

Колко сина имал мелничарят?

Как си поделили наследството тримата братя?

Какво поискал котаракът от Ханс?

Как хитрият котарак успял да донесе пари на Ханс?

Как Ханс получил хубавите дрехи?

Как Ханс получил красивия замък?

Как Ханс получил принцесата за жена?

Какво се случило накрая с Ханс и котарака?

Забележка: По преценка на **П** приказката може да се прочете още един път.

Задача 2

Играе се играта „Превърни се в...“. Преди играта се разпределят съответните роли. **П** е котаракът, а децата са зловещият людоед. По-късно децата също могат да поемат ролята на котарака.

Всички стоят в кръг. **П** поема ролята на котарака.

Котарак: Чух, че умеете да се превръщате във всякакви животни.
Превърнете се в... (назовава някакво животно)

Децата имитират движенията на животното и издават съответните звуци

Котарак: Сега се превърнете в... (назовава други животни)

Когато **П** каже на децата да се превърнат в мишка, децата започват да тичат, за да не бъдат хванати и изядени от котарака. **П** се опитва да хване едно дете. Уловеното дете е следващият котарак.

Задача 3

Преразказ на историята, като децата преразказват сами цялата приказка (увод, изложение и заключение).

Идва Драко.

П: Драко, вчера децата научиха една много хубава приказка.

Драко: Така ли!? О, много искам да я чуя! Моля ви да ми я разкажете!

П: Деца, хайде да разкажем заедно на Драко приказката „Котаракът в чизми“! Как започват обикновено историите? Точно така! Имало едно време... Кой е слушал внимателно и иска да започне?

Ако имат трудности да разказват сами, **П** им помага с въпросите от Задача 1. При преразказа е важно **П** да следи за употребата на следните езикови формули – за увод: *Имало едно време...*, за начало на изложението: *Един ден...*, за начало на завръзката: *Ненадейно/Изведнъж...*, за заключение: *Накрая...* Ако децата не ги използват, ги подава **П**.

Съответните преходи могат да станат по следния начин:

П: И какво се случило **един ден?** – **Един ден/Когато** мелничарят починал, тримата му сина си поделили бащиното наследство.
(изложение)

П: И какво направил **първо** котаракът, за да помогне на Ханс? – Подарил на краля птица.

Да, котаракът искал кралят да научи, че има такъв маркиз Дьо Карабас и затова му подарил птица от негово име.

Какво направил **след това?** – Завел Ханс до реката и го накарал да влезе в нея.

Да, Ханс не може да се яви с бедните си дрехи пред краля като маркиз и затова котаракът измислил, че някой е откраднал дрехите му.

Какво направил **после**, за да му осигури замък? – Отишъл в замъка на людоеда, накарал го да се превърне в мишка и го изял.

П: *И какво се случило **накрая**? – **Накрая**, когато пристигнали в замъка, кралят бил възхитен от големия красив замък на маркиз Дьо Карабас (който беше нашият Ханс) и му предложил ръката на дъщеря си...* (заклучение)

Задача 4

Децата играят театър. **П** припомня на децата приказката *Котаракът в чизми* (ако ситуацията е след няколко дена след четенето на текста) и съобщава на децата, че ще играят театър по приказката.

П: Днес ще играем/правим театър. Ще изиграем приказката *Котаракът в чизми*.

П обмисля заедно с децата кои роли от приказката ще играят, кои са героите. Преди същинската театрална игра се прави настройване за театрална игра. **П** и децата застават в кръг. **П** обяснява на децата, че ще се упражнят заедно как се изговарят правилно репликите на героите, а именно с много чувство и различни настроения. **П** казва реплики (виж долу) възможно най-емоционално и със съответното настроение и подканва децата подред да ги повторят с много чувство.

Реплики:

1. *Как котаракът казал на Ханс да не се тревожи и че ще го направи богат. Нека го кажем утешително и убедително: „Ханс, не бъди тъжен, ами ми купи един чифт ботуши, а аз ще те направя богат!“* (утешително и убедително).

2. *Как котаракът подарил на краля птицата? Нека се поклоним и да кажем: „Ваше величество, моят господар, маркиз Дьо Карабас, Ви изпраща този подарък. Това е птица, която той улови за Вас!“* (прави поклон).

3. *Как кралят отговорил на котарака, когато получил подаръка? Нека го кажем радостно и възхитено: „О, колко красива птица! Занеси тези златни монети на господаря си маркиз Дьо Карабас и му благодари.“* (радостно и възхитено).

4. *Как котаракът се престорил на учуден, когато людоедът се превърнал в лъв? Нека го кажем много учудено и смаяно: „Невероятно!“* (учудено и смаяно).

5. *Как котаракът попитал людоеда дали може да се превръща и в мишка? Нека го кажем хитро, престорено учудено: „...а дали можеш да се превърнеш в мишка?“* (хитро, престорено учудено).

След това **П** разпределя ролите (като символ на всяка роля **П** дава на детето подходящи реквизити или му закача картинка на съответния герой) и разработва текста с децата. **П** подава съответната реплика, а детето, което играе тази роля, я повтаря. При това изказванията трябва да са опростени, за

да могат децата да ги упражняват точно и дословно. П поема ролята на разказвач. Репликите на героите, интонацията и движенията им се отработват. (Виж таблицата долу.)

Предварително може да бъде определен даден звук/сигнал, който да сигнализира на децата началото и/или края на дадена сцена. Такива звуци/сигнали могат да бъдат напр. звън на триангел, три пъти пляскане с ръце или звук на друг инструмент (по избор).

По този начин се подпомага децата по-лесно да възприемат структурата на отделните сцени.

Забележка: Ако децата са малко, може цялата приказка да се играе от един или два състава. Ако децата са много, тогава различните сцени се играят от различни състави.

Сцена 1:

Роли: котарак, Ханс, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Имало едно време един мелничар. Мелничарят имал трима сина, мелница, магаре и котарак. Когато мелничарят починал, тримата му сина си поделили бащиното наследство. Най-големият получил мелницата, средният – магарето, а най-малкият, Ханс – котарака. Ханс бил тъжен, че получил това наследство.</i>
Ханс	отчаяно, тъжно <i>Какво да правя с този котарак!?</i>
Котарак	утешително и убедително <i>Ханс, не бъди тъжен, ами ми купи един чифт ботуши, а аз ще те направя богат!</i>
Ханс	прави учудено движение/мимики, после се съгласява <i>Добре, ще ти купя.</i>
Разказвач	<i>Ханс много се учудил, че котаракът можел да говори, но все пак му купил чифт ботуши. Котаракът обул ботушите и тръгнал на два крака като човек.</i>
Котарак	убедително и настоятелно <i>Ако ме слушаш и правиш това, което ти кажа, ще те направя богат!</i>
Разказвач	<i>След това взел един чувал и заминал. Котаракът знаел, че кралят харесва птици. Затова отишъл в гората, хванал една красива птица, сложил я в чувала и я занесъл на краля.</i>

Сцена 2:

Роли: котарак, крал, Ханс, разказвач (педагог)

Роля	Текст
------	-------

Разказвач	<i>В кралския дворец котаракът се поклони пред краля и казал:</i>
Котарак	<i>(към краля с поклон) Ваше величество, моят господар, маркиз Дьо Карабас, Ви изпраща този подарък. Това е птица, която той улови за Вас!</i>
Разказвач	<i>Кралят се зарадвал на подаръка и дал на котарака златни монети.</i>
Крал	<i>(към котарака) радостно и възхитено О, каква красива птица! Занеси тези златни монети на господаря си, маркиз Дьо Карабас, и му благодари.</i>
Разказвач	<i>Котаракът занесъл златото на Ханс и казал:</i>
Котарак	<i>Утре пак ще обуя чизмите. Ако ме слушаш и правиш това, което ти кажа, ще те направя още по-богат.</i>
Ханс	<i>Добре, ще те слушам.</i>

Сцена 3:

Роли: котарак, Ханс, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>На следващия ден котаракът обул ботушите и казал:</i>
Котарак	<i>убедително Ела с мене и изпълнявай всичко, което ти казвам. Днес ще те направя още по-богат!</i>
Разказвач	<i>Тръгнал Ханс с котарака си и стигнали до една река. Когато пристигнали до брега, котаракът заповядал на Ханс:</i>
Котарак	<i>Съблечи си дрехите и скачай във водата!</i>
Ханс	<i>съблича си дрехите (пантомимно) и скача в реката Добре, макар че не разбирам защо.</i>
Разказвач	<i>Котаракът скрил дрехите му и казал да го чака. Той знаел, че наблизо в голям и красив замък живее зъл людоед. Котаракът решил да накаже людоеда за направените злини и да подари замъка му на господаря си.</i>

Сцена 4:

Роли: котарак, людоед, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Когато котаракът с чизми влязъл в замъка, той се изправил пред людоеда и му казал:</i>
Котарак	<i>любопитно Чух, че умееш да се превръщаш във всякакви животни!</i>
Людоед	<i>Да! Гледай и се чуди! смее се зловещо, имитира лъв и започва да ръмжи</i>

Котарак	(към людоеда) хитро, престорено учудено <i>Невероятно! А дали можеш да се превърнеш в мишка?</i>
Людоед	<i>Да! Гледай и се чуди!</i> смее се зловещо, имитира мишка, като кляка и се свива, и започва да издава лек писклив звук като мишка
Разказвач	<i>Людоедът веднага се превърнал в мишка, а котаракът това и чакал – изведнъж се хвърлил върху него и го изял.</i>

Сцена 5:

Роли: котарак, Ханс, крал, принцеса, слуги, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>След това котаракът се върнал при господаря си и завикал:</i>
Котарак	силно и безпомощно <i>Помощ! Някой открадна дрехите и каляската на господаря ми, маркиз Дьо Карабас!</i>
Разказвач	<i>Точно в този момент кралят и неговата дъщеря минавали наблизо с каляката си и чули виковете. Кралят заповядал на слугите си да дадат хубави дрехи на Ханс.</i>
Слуги	дават дрехите на Ханс <i>Господарю, разрешете да Ви помогнем.</i> помагат му да облече дрехите
Крал	(към Ханс) любопитно <i>Вие ли сте маркиз Дьо Карабас, който ми изпрати красивата птица?</i>
Котарак	бърза да отговори вместо Ханс <i>Да, това е моят господар, маркиз Дьо Карабас. Ако продължите с каляката само напред, ще стигнете до замъка на моя господар, маркиз Дьо Карабас.</i> посочва с ръка „към замъка“
Разказвач	<i>Кралят искал непременно да види замъка. Затова поканил Ханс в каляката си и тримата потеглили по пътя. Накрая, когато пристигнали там, кралят бил възхитен от големия красив замък на момъка и му предложил ръката на дъщеря си.</i>
Крал	<i>О, колко красив замък! Виждам, че Вие сте истински благородник. Давам ви дъщеря си за жена.</i>
Ханс	<i>Благодаря, Ваше величество!</i> Ханс и принцесата си подават ръцете, а котаракът застава до Ханс
Разказвач	<i>Ето така, благодарение на хитрия котарак с чизми, бедният син на мелничаря се превърнал в принц и заживял щастливо с красивата принцеса и своя котарак. След години той станал крал и направил котарака свой пръв съветник.</i>

Целесъобразно е театралната игра да бъде повторена на следващия ден, като децата поемат ролите си от предишния ден.

Забележка: П може да направи аудио- или видеозапис, докато трае театралната игра. За целта е нужно записващо устройство (напр. диктофон или камера). За по-голяма автентичност П може да направи кратко представяне на „актьорите“ и приказката или децата сами се представят по следния начин:

П: „Котаракът в чизми“ – театрална постановка от:

Дете 1: Катя

Дете 2: Иван

Дете 3: Мария

Дете 4: Петър

П: Имало едно време ...

Това обикновено много се харесва на децата. След записа децата имат желание многократно да слушат/гледат тяхната собствена продукция и по този начин чуват отново текста на приказката.

ИГРА 15

Спящата красавица

<p>Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Преразказ. Драматизация</p>	<p>Речник</p>
<p>Материали: СРЛ – РЛ27, СРЛ – РЛ28, СРЛ – Г1, книжка с приказката „Спящата красавица“ с илюстрации, кукла (бебе) и евентуално други реквизити (по преценка на П) за драматизацията За 5-годишни деца: Д1 За 6-годишни деца: Д25 За 7-годишни деца: Д31</p>	<p>Граматика</p> <p>Свързана реч и литература Възприемане съдържанието на текст Преразказ</p>
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали. За прочита на приказката да се подготви книжка с приказката (с картинки). Да се подготвят въпроси по преценка на П за Задача 2. РЛ да се копират веднъж, да се ламинират и да се изрежат.</p>	<p>Звукова култура</p>
<p>Описание на играта:</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбко.</p> <p>П: Деца, днес Книголюбко ни е донесъл отново една чудесна приказка! В нея се разказва за една принцеса, която се убола на едно вретено и заспала. Знаете ли какво е вретено?</p> <p>Децата отговарят.</p> <p>П обяснява и показва вретено или картинка на вретено: <i>преди много години с вретеното хората са правели/прели прежда. В днешно време преждата се прави във фабрики на големи машини. И така, в приказката принцесата убола пръста си на едно вретено. Вие убождали ли сте си някога пръста? И какво направихте тогава?</i></p> <p>Децата отговарят.</p> <p>П: В приказката принцесата заспала дълбок сън, след като се убола на вретеното. Ако искате да узнаете какво се случило след това със спящата принцеса, трябва да слушате внимателно!</p> <p>П прочита приказката.</p> <p style="text-align: center;">Спящата красавица</p> <p><i>Живели някога цар и царица, които много искали да имат дете, но желанието им все не се сбъдвало.</i></p>	

Ала един ден, когато царицата се къпела, от водата изскочила жаба и проговорила:

- Твоето желание ще се сбъдне! Още преди да измине една година, ще родиш момиченце! (П показва картинка с жабата.)

Така и станало. Царицата родила красиво момиченце. Царят бил толкова щастлив, че решил да покани цялото царство на пишно тържество по случай раждането на малката принцеса. Дошли и три феи-орисници.

(П пита децата кои са орисници и обяснява, че орисниците са приказни герои, които предричат бъдещето.)

Първата орисница надарила принцесата с неземна красота. Втората я надарила с талант да пее като славей. И точно преди третата фея да отвори уста, се появила една вещица. Тя била много грозна, с рошава коса и дълъг нос.

Разтреперана от обида, че не е поканена на тържеството, тя проклела детето:

- Когато навърши петнадесет години, да убоде пръста си на вретено и да умре, а с нея и цялото царство! (П показва картинка с царското семейство, гостите и злата вещица.)

Всички онемели от ужас. Тогава проговорила третата фея-орисница:

- Не мога да отменя лошата магия, но мога да я смекча. Принцесата няма да умре, а ще заспи за сто години, а с нея и цялото царство!

Царят искал да предпази детето си и царството и затова заповядал незабавно да изгорят всички вретена в цялото царство. (П показва картинка на горящите вретена.)

Забележка: По преценка на П, четенето на приказката може да се раздели на две или три части, като за пръв път се прекъсне на това място.

Минало време и принцесата растяла и ставала все по-красива. Точно на петнадесетия си рожден ден тя открила в една стара кула в замъка малка стаичка, където някаква старица с рошава коса и дълъг нос предяла с вретено. (П показва картинка на вретеното.)

П: Децата, досещате ли се коя била тази старица?

Децата отговарят.

Това била злата вещица.

- Добър ден! – казала принцесата. – Какво правиш тук?

- Преда прежда с моето вретено – отговорила вещицата.

- Какво интересно вретено! – учудила се принцесата. – Никога не съм виждала такова нещо!

- Ела по-близо да пробваш! – подканила я вещицата. – Много е забавно да се преде прежда с вретено!

Приближила се принцесата, взела вретеното в ръце и в тоз час се убола на него.

В този миг магията се сбъднала. Принцесата паднала на леглото и заспала. (П показва картинка на принцеса и вретено.)

С нея заспало и цялото царство. Заспали конете в конюшните, кучетата в дворовете, птиците по покривите и мишките в мазетата. Заспали също и царят, и царицата, готвачите в кухните, селяните на полето и дори разбойниците в горите.

Товага навсякъде израсли високи храсти с ухайни рози. Те растели толкова бързо, че скоро от розовите храсти не се виждал даже и замъкът. (П показва картинка на обраслия с плет от розови храсти замък.)

Забележка: По преценка на П, четенето на приказката може да се раздели на две или три части, като за втори път се прекъсне на това място.

И така минали сто години. Един принц бил чувал легенди за красотата на спящата красавица и решил да си проправи път до омагьосания дворец. Принцът бил смел, проправил си път между розовите храсти и намерил спящата красавица в старата кула. Принцесата лежала там и била толкова прелестна, че той не могъл да отдели поглед от нея. Навел се, целунал я и така развалил магията. (П показва картинка на принца, навел се да целуне спящата красавица.)

Спящата красавица отворила очи и му се усмихнала. Когато двамата слезли от кулата, видели, че цялото царство се било събудило от дълбок сън и всички били много щастливи.

Накрая принцът и спящата красавица се оженили и заживели щастливо до края на дните си. (П показва картинка на сватбата и щастливото царство.)

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

Кои са героите в приказката?

Какво желали силно царят и царицата?

Кой предсказал, че царицата ще роди дете?

Сбъднало ли се желанието им?

Забележка: Много е важно П да задава въпроса *Какво се случило след това?* след всеки отговор на децата, а ако децата имат трудности с разказа, П им помага със следните въпроси:

Какво направил царят след раждането на принцесата?

Кого поканил царят на тържеството?

Какво се случило, докато феите-орисници дарявали принцесата?

Защо вещицата била обидена?

Какво направила третата фея-орисница?

Какво заповядал царят, след като вещицата проклела принцесата и царството?

Какво станало, когато принцесата навършила петнадесет години?

Защо заспала принцесата?

Кой заспал също освен принцесата?

Колко време спала принцесата?

Как станало така, че спящата красавица се събудила отново?

Какво се случило накрая, след като спящата красавица се събудила?

Задача 2

Децата играят игра „Не се движи...!“. В зависимост от броя на децата П разпределя роли на спящите от приказката: цар, царица, селяни, готвачи,

разбойници, животни и т.н. Може да се изработят съответни реквизити или маски. **П** играе ролята на принц, а котката Мими – на спящата красавица. Децата играят ролите на останалите герои (извършват пантомимни движения):

царят и царицата „седят на трон“/движат се с тържествена походка/правят повелителни жестове
готвачите „готвят“
разбойниците „се крият в гората“ (зад мебелите) или тичат наоколо
селяните „копаят на полето“

Играейки ролите, изведнъж спящата красавица (Мими) се убожда на вретеното и извиква: „Ох!“. В този момент децата трябва да „замръзнат“ в позата, в която са и не трябва да се движат, докато принцът (**П**) не целуне спящата красавица (Мими).

Ако някое дете помръдне през това време, трябва да отговори на (произволен) въпрос, който му задава **П**. Може да се задават въпроси по приказката, въпроси свързани с лексиката или др.

Задача 3 – прави се в следващата ситуация

Преразказ на историята, като децата преразказват сами цялата приказка (увод, изложение и заключение).

Идва Драко.

Драко: *Здравейте, деца! Чух, че сте научили нова приказка за една блестяща светкавица!*

П: *Не, Драко, пак не си разбрал! В приказката се разказва за една спяща красавица.*

Драко: *Спяща красавица ли? Защо е спала? Уморена ли е била?*

П: *Не, Драко, кажете, деца, коя е спящата красавица!*

Децата отговарят, че това била една омагьосана принцеса.

Драко: *Омагьосана принцеса!?! Звучи много интересно! Разкажете ми приказката, мили деца! Много ми е любопитно да разбера какво се е случило.*

П: *Деца, хайде да разкажем заедно на Драко приказката за Спящата красавица! Как започват обикновено приказките? Точно така! Имало едно време... Кой е слушал внимателно и иска да започне?*

Ако имат трудности да разказват сами, **П** им помага с въпросите от Задача 1. При преразказа е важно **П** да следи за употребата на следните езикови формули – за увод: *Имало едно време...*, за начало на изложението: *Един ден...*, за начало на завръзката: *Ненадейно/Изведнъж...*, за заключение: *Накрая...* Ако децата не ги използват, ги подава **П**.

Съответните преходи могат да станат по следния начин:

П: *И какво се случило **един ден?** – **Един ден**, когато царицата се къпела, от водата изскочила жаба и проговорила...* (изложение)

П: *И какво се случило **накрая?** – **Накрая** принцът и спящата красавица се оженили и заживели щастливо до края на дните си.* (заклучение)

Задача 4

Децата играят театър. **П** припомня на децата приказката *Спящата красавица* (ако ситуацията е след няколко дена след четенето на текста) и съобщава на децата, че ще играят театър по приказката.

П: *Днес ще играем театър. Ще изиграем приказката „Спящата красавица“.*

П обмисля заедно с децата кои роли от приказката ще играят, кои са героите. Преди същинската театрална игра трябва да има настройване за театрална игра. **П** и децата застават в кръг. **П** обяснява на децата, че ще се упражнят заедно как се изговарят правилно репликите на героите, а именно с много чувство и различни настроения. **П** казва реплика 1 (виж долу) възможно най-емоционално и със съответното настроение (тук: мило и тържествено) и подканва децата подред да кажат репликата с много чувство. По този начин се процедира и с останалите реплики.

Реплики:

1. *Какво казала жабата на царицата, докато се къпела? Нека го кажем тържествено: „Твоето желание ще се сбъдне! Ще родиш момиченце!“* (тържествено).

2. *Когато злата вещица разбрала, че не е поканена на тържеството, се обидила и разгневила. И затова проклела принцесата и царството. Какво казала тя? Нека го кажем гневно: „Когато навърши петнадесет години, да убодеш пръста си на вретено и да умре. А с нея и цялото царство!“* (гневно и с високо вдигнат показалец).

3. *Как злата вещица подмамила принцесата да вземе вретеното? Нека го кажем учтиво и мило: „Ела по-близо да пробваш! Много е забавно да се преде прежда с вретено!“* (престорено учтиво и мило).

След това **П** разпределя ролите и разработва текста с децата. Като символ на всяка роля **П** закача картинка на съответния герой на дрешката на детето или дава подходящи реквизити. **П** подава репликата, а детето, което играе съответната роля, я повтаря. При това репликите трябва да са опростени, за да могат децата да ги повторят дословно. **П** поема ролята на разказвача. Репликите на героите, интонацията и движенията им се отработват. (Виж таблицата долу.)

Предварително може да бъде определен звук/сигнал, който да сигнализира на децата началото и/или края на дадената сцена. Такива звуци/сигнали могат да бъдат напр. звън на триангел, три пъти пляскане с ръце или звук на друг инструмент (по избор).

По този начин се подпомага децата по-лесно да възприемат структурата на отделните сцени.

Сцена 1:

Роли: цар, царица, жаба, три феи-орисници, принцеса, зла вещица, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Живели някога цар и царица, които всеки ден повтаряли:</i>
Цар и царица (заедно)	тъжно и умислено <i>Ех, де да си имахме детенце!</i>
Разказвач	<i>Много искали да имат дете, но желанието им все не се сбъдвало. Ала един ден, когато царицата се къпела, от водата изкочила жаба и проговорила:</i>
Жаба	тържествено към царицата <i>Твоето желание ще се сбъдне! Ще родиш момиченце!</i>
Разказвач	<i>Така и станало. Царицата родила красиво момиченце. Царят бил толкова щастлив, че решил да покани цялото царство на пищно тържество по случай раждането на малката принцеса. Дошли и три феи-орисници. Първата казала:</i>
Първа фея-орисница	(към принцесата) тържествено, като гали бебето <i>Дарявам те с неземна красота!</i>
Втора фея-орисница	(към принцесата) тържествено, като гали бебето <i>Дарявам те с талант – да можеш да пееш като славей!</i>
Разказвач	<i>И точно преди третата фея да отвори уста, се появила една вещица. Разтреперена от обида, че не е поканена на тържеството, тя проклела детето:</i>
Зла вещица	гневно и с високо вдигнат показалец <i>Когато навърши петнадесет години, да убодеш пръста си на вретено и да умре. А с нея и цялото царство!</i>
Разказвач	<i>Всички онемели от ужас. Тогава проговорила третата фея-орисница:</i>
Трета фея-орисница	<i>Принцесата няма да умре, а ще заспи за сто години, а с нея и цялото царство!</i>
Разказвач	<i>Царят искал да предпази детето си и царството и заповядал:</i>
Цар	разтревожено и твърдо <i>Незабавно изгорете всички вретена в цялото царство!</i>

Сцена 2:

Роли: принцесата, злата вещица, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Минало време и принцесата растяла и ставала все по-красива. Точно на петнадесетия си рожден ден тя открила в една стара кула в замъка малка стаичка, където някаква старица предяла с вретено. Това била злата вещица.</i>
Принцесата	учтиво <i>Добър ден! Какво правиш тук?</i>
Злата вещица	с престорена усмивка <i>Преда прежда с моето вретено.</i>
Принцесата	учудено и любопитно <i>Какво интересно вретено! Никога не съм виждала такова нещо!</i>
Злата вещица	престорено мило <i>Ела по-близко да пробваш! Много е забавно да се преда прежда с вретено!</i>
Разказвач	<i>Приближила се принцесата, взела вретеното в ръце и в тоз час се убола на него.</i>
Принцесата	с плач <i>Ох!</i> пада и заспива
Разказвач	всички заспиват <i>В този миг магията се сбъднала. Принцесата паднала на леглото и заспала, а с нея и цялото царство. Заспали конете в конюшните, кучетата в дворовете, птиците по покривите и мишките в мазетата. Заспали също и царят, и царицата, готвачите в кухните, селяните на полето и дори разбойниците в горите. Тogaва навсякъде израснали високи храсти с ухахни рози. Те растели толкова бързо, че скоро от розовите храсти не се виждал даже и замъкът.</i>

Сцена 3:

Роли: принц, принцеса, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>И така минали сто години. Един принц бил чувал легенди за красотата на спящата красавица и решил да си проправи път до омагьосания дворец.</i>
Принц	решително <i>Ще отида в омагьосания замък и ще спася спящата красавица!</i>

Разказвач	<i>Принцът бил смел, проправил си път между розовите храсти и намерил спящата красавица в старата кула. Принцесата лежала там и била толкова прелестна, че той не могъл да отдели поглед от нея. Навел се, целунал я и така развалил магията. Спящата красавица отворила очи и му се усмихнала. Когато двамата слезли от кулата, видели, че цялото царство се било събудило от дълбок сън и всички били много щастливи.</i>
Принц	<i>Искаш ли да се ожениш за мен и да дойдеш да живееш в царството ми?</i>
Принцеса	<i>Да, ще дойда с теб и ще се оженим.</i>
Разказвач	<i>Накрая принцът и спящата красавица се оженили и заживели щастливо до края на дните си.</i>

Хубаво е театралната игра да бъде повторена на следващия ден. Целесъобразно е децата да поемат ролите си от предишния ден.

Забележка: П може да направи аудиокнига, докато трае театралната игра. За целта е нужно записващо устройство (напр. диктофон). За по-голяма автентичност П може да направи кратко представяне на „актьорите“ и приказката или децата сами се представят по следния начин:

П: „Спящата красавица“ – аудиокнига от:

Дете 1: Катя

Дете 2: Иван

Дете 3: Мария

Дете 4: Петър

П: Имало едно време ...

Това обикновено много се харесва на децата. След записа децата имат желание многократно да слушат тяхната собствена аудиокнига и по този начин чуват отново текста на приказката.

ИГРА 16

Сливи за смет

<p>Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Преразказ. Оцветяване. Драматизация. Танцуване</p>	<p>Речник Грамматика</p>
<p>Материали: СРЛ – Г1, СРЛ – РЛ32, СРЛ – РЛ33, СРЛ – ОИ16, картинки от бита на българите от старо време напр. от Златю Бояджиев и Владимир Димитров-Майстора, книжка с приказката „Сливи за смет“ с илюстрации за драматизацията – реквизити: престилка, съд (крина), чувал за Задача б: народна музика</p>	<p>Свързана реч и литература Възприемане съдържанието на текст Преразказ</p>
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали. За прочита на приказката да се подготви книжка с приказката (с картинки). Да се намери народна музика. РЛ32 да се копира (за многократна употреба може да се ламинира) и да се изрежат стикерите. РЛ33 да се копира за децата (всяко дете ще оцветява по една картинка).</p>	<p>Звукова култура</p>
<p>Описание на играта:</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбко.</p> <p>П: <i>Деца, днес Книголюбко ни е донесъл отново една чудесна приказка. В нея се разказва за мързела и за труда. Деца, какво е мързел? Кой човек наричаме мързелив? Знаете ли какво означава труд? Как наричаме този, който се труди?</i> Децата отговарят.</p> <p>П: <i>Знаете ли, деца как са живели българите преди много години? Нека да разгледаме тези картинки. (П показва картинки от бита на българите от старо време напр. от Златю Бояджиев и Владимир Димитров-Майстора.)</i> <i>Днешната приказка разказва за труда на обикновените хора от преди много години. В нея няма вълшебства, принцове и принцеси. Това е една народна приказка за мъдростта и трудолюбието на обикновените хора. Вие знаете ли какво са мъдрост и трудолюбие?</i> Децата отговарят.</p> <p>П: <i>Точно така, мъдростта е качество на мъдрия човек. Това е разумен човек, който знае кое е добро и кое е лошо, постъпва правилно и има голям житейски опит. А трудолюбието е качество на трудолюбивия човек. Това е работлив човек. Той обича труда и работи много и старателно.</i></p>	

И така, в днешната приказка се разказва за един мъдър човек и една трудолюбива девойка. Освен това от тази приказка можем да се поучим кое е добро и кое не. За да разберете това, трябва да слушате внимателно!

П прочита приказката.

Сливи за смет

Живял някога един селянин, който имал син. Когато синът му пораснал, селянинът започнал да мисли как да го ожени за добро и работно момиче, тъй че да са си лика-прилика.

П: *Знаете ли какво значи „да са лика-прилика“?*

Децата отговарят.

П: *Точно така, да си приличат и да са един за друг.*

Мислил, мислил и най-после намислил. Един ден той натоварил каруцата си със сливи и тръгнал по селата да ги продава. (П показва картинка на селянина с каруцата, пълна със сливи.)

- Хайдеее, давам сливи за смет, сливи за смет! – викал селянинът и карал каруцата по улиците.

П пита децата какво означава смет. Ако децата не знаят, **П** обяснява, че смет е друга дума, с която описваме боклука, праха, мръсотията, които се събират в домовете ни.

Разбързали се жени, моти и баби да метат къщите. Надпреварвали се коя повече смет да събере, та повече сливи да вземе. Една носи престилка със смет, друга – крина, трета – цял чувал.

П пита децата какво означава думата „крина“. Показва картинката на крина и обяснява, че това е голям дървен съд.

Носят жените и се хвалят:

- Я погледнете колко смет събрах из къщи! – казала една от жените.

- Добре, че дойде такъв глупав сливар, да му я дадем за сливи! – казала друга.

- Пък аз толкова много имам, че не мога да я събера. Донесох само малко, че ми се ядат сливи – обадила се трета.

И човекът събирал смет, давал сливи. Всички доволни и той весел, не може да се насмее и нарадва. (П показва картинка на сливаря с жените.)

По едно време дошло едно хубаво момиче. Било бедничко облечено, но спретнато и чисто и стискало смет в кърпа. Застанало то отстрани и гледало как жените се надпреварват да купуват сливи за смет. Селянинът се провикнал:

- Девойче, не стой отстрани, ами давай колкото смет си събрала, че току-виж сливите свършили!

Девойката с треперещи ръце разгънала кърпата, а в нея имало едва една шепа смет. (П показва картинка на девойката и селянина.)

П: *Как мислите, деца, защо девойката имала само толкова малко смет?*

Децата отговарят.

- Е, хубава девойко, много малко си събрала! – казал сливарят. – За толкова смет колко сливи да ти дам? Та то няма да има и да ги опиташ. Иди, иди, донеси още смет!

- Нямаме повече смет, чичо – приплакало момичето. – То и това дете нося не е от нашата къща, ами ходих да помагам на съседите да изметат, та ми дадоха това за помощта.

Като чул това, сливарят много се зарадвал.

- Такова чисто и работливо момиче, което не държи смет в къщи, ще бъде най-добрата жена за моя син – рекъл си той.

И така, накрая сливарят оженил девойката за сина си и те заживели щастливо.

П може да покаже картинка на сватба с традиционни носии.

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

Кои са героите в приказката?

Какво търсел селянинът? За каква мома искал той да ожени сина си?

Как решил да открие такава момиче?

Забележка: Много е важно **П** да задава въпроса *Какво се случило след това?* след всеки отговор на децата, а ако децата имат трудности с разказа, **П** им помага със следните помощни въпроси:

Какво носел в каруцата си селянинът? За какво разменял сливите?

Кой дошъл да купува сливите?

Какви са първите три жени, които дошли при селянина – мързеливи или работни?

По какво разбрахте, че са мързеливи?

Всички ли жени донесли много смет?

Какво отговорила хубавата девойка, когато селянинът я подканил да донесе още смет?

Какво е хубавото момиче? По какво разбрахте, че е работлива?

Какво се случило накрая?

Какъв мислите, че е селянинът, щом успял да намери добра и работна жена за сина си?

П може да обобщи поуката: *Приказката ни показва колко са важни чистотата и трудолюбието, защото ако си работлив, хората ще те ценят и уважават.*

Забележка: По преценка на **П** приказката може да се прочете още един път.

Задача 2

Писана каручка

П може да поговори с децата за това с какви инструменти са работели хората на нивите и градините и как са пренасяли плодовете и зеленчуците, сламата и дърва за огрев. **П** може да покаже картинка на изрисувана каруца и да

поговори за това как се придвижва тя. След това децата оцветяват каручката на РЛ или изработват писана каручка. (Последното изисква повече време и се прави по преценка на П.)

линк за изработване на каручки:

<https://bglog.net/nachobrazovanie/post/%D0%9F%D0%B8%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BA%D0%B0>

Задача 3

Преразказ на историята, като децата преразказват сами цялата приказка (увод, изложение и заключение).

Идва Мими.

Мими: *Здравейте, деца! Какви са тези красиви каручки?*

Децата отговарят.

П: *Да, Мими, децата оцветиха/изработиха каручки като в приказката „Сливи за смет“.*

Мими: *Сливи за смет? Знам какво са сливи, но какво означава смет, деца?*

Децата отговарят.

П: *Да, Мими, децата научиха една много интересна народна приказка, в която се разказва за един умен човек, който давал сливи за смет.*

Мими: *Хи-хи, как така бил умен, като си раздава сливите за някаква смет. Стана ми много забавно и любопитно. Деца, хайде разкажете ми приказката!*

П: *Деца, хайде да разкажем заедно на Мими приказката „Сливи за смет“. Как започват обикновено приказките? Точно така. Имало едно време/Живял някога... Кой е слушал внимателно и иска да започне?*

При преразказа е важно **П** да следи за употребата на следните езикови формули – за увод: *Имало едно време/Живял някога...*, за начало на изложението: *Един ден...*, за начало на завръзката: *Ненадейно/Изведнъж...*, за заключение: *Накрая...* Ако децата не ги използват, ги подава **П**.

Съответните преходи могат да станат по следния начин:

П: *И какво се случило **един ден?** – **Един ден**, той натоварил една каруца със сливи и тръгнал по селата да ги продава... (изложение)*

П: *И какво се случило **накрая?** – **Накрая** той я поискал за снаха. Оженил сина си за нея и те били много щастливи... (заключение)*

Задача 4

Децата почистват своята класна стая – метат с метлички, бършат прах и т.н. **П** разговаря с тях за дейностите и къде ще изхвърлят отпадъците.

Задача 5

Децата играят театър. П припомня на децата приказката *Сливи за смет* (ако ситуацията е след няколко дена след четенето на текста) и съобщава на децата, че ще играят театър по приказката.

П: *Днес ще играем театър. Ще изиграем приказката „Сливи за смет“.*

П обмисля заедно с децата кои роли от приказката ще играят, кои са героите. Преди същинската театрална игра трябва да има настройване за театрална игра. **П** и децата застават в кръг. **П** обяснява на децата, че ще се упражнят заедно как се изговарят правилно репликите на героите, а именно с много чувство и различни настроения. **П** казва реплика 1 (виж долу) възможно най-емоционално и със съответното настроение (тук: подканващо и с висок глас) и подканва децата подред да кажат изречението с много чувство. По този начин се процедира и с останалите реплики.

Реплики:

1. *Как подканвал селянинът жените, когато обикалял из селата да продава сливи? Нека го кажем подканващо и с висок глас: „Хайдеее, давам сливи за смет, сливи за смет!“* (подканващо и с висок глас).

2. *Как се хвалели жените, че са събрали много смет? Какво казала първата? Нека го кажем доволно: „Я погледнете колко смет събрах из къщи!“* (доволно).

3. *Какво казала другата жена? Нека го кажем доволно, с присмех: „Добре, че дойде такъв глупав сливар, да му я дадем за сливи!“* (доволно, с присмех).

4. *Какво казала третата жена? Нека го кажем самохвално: „Пък аз толкова много смет имам, че не мога да я събера. Донесох само малко, че ми се ядат сливи“* (самохвално).

5. *Какво казал селянинът, когато видял, че момичето има само шепа смет? Нека го кажем учудено: „Е, хубава девойко, много малко смет си събрала!“* (учудено).

6. *Как успял да разбере сливарят дали в къщата на момичето има още смет? Нека го кажем с лека усмивка и насърчаващо: „Иди, иди, донеси още смет!“* (насърчаващо, с лека усмивка).

7. *А какво му отговорила девойката? Нека го кажем тихо и скромно: „Нямаме повече смет, чичо. И тази, която нося, не е от нашата къща“* (тихо и скромно).

8. *Какво си казал сливарят, като чул думите на момичето? Нека го кажем радостно: „Колко чисто и работливо момиче! Няма никаква смет в къщи. Ще бъде най-добрата жена за моя син!“* (радостно).

След това **П** разпределя ролите и разработва текста с децата. Като символ за всяка роля **П** закача картинка на съответния герой на дрешката на детето или дава подходящи реквизити. За тази цел **П** подава репликата, а детето, което играе съответната роля, я повтаря. При това репликите трябва да са опростени, за да могат децата да ги упражняват дословно. **П** поема ролята на разказвача. Репликите на героите, интонацията и движенията им се отработват. (Виж таблицата долу.)

Предварително може да бъде определен даден звук/сигнал, който да сигнализира на децата началото и/или края на дадена сцена. Такива звуци/сигнали могат да бъдат напр. звън на триангел, три пъти пляскане с ръце или звук на друг инструмент (по избор).

По този начин се подпомага децата по-лесно да възприемат структурата на отделните сцени.

Сцена 1:

Роли: селянин, жени, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Живял някога един селянин, който имал син. Когато синът му пораснал, селянинът започнал да мисли как да го ожени за добро и работно момиче, тъй че да са си lika-прилика. Мислил, мислил и най-после намислил. Един ден той натоварил една каруца със сливи и тръгнал по селата да ги продава.</i>
Селянин	подканващо, с висок глас <i>Хайдеее, давам сливи за смет, сливи за смет!</i>
Разказвач	<i>Викал селянинът и карал каруцата по улиците. Разбързали се жени, моти и баби да метат къщите. Надпреварвали се коя повече смет да събере, та повече сливи да вземе. Една носи престилка със смет, друга – крина, трета – цял чувал. Носят и се хвалят:</i>
Първа жена	доволно <i>Я погледнете колко смет събрах из къщи!</i> Може да покаже престилка, с нещо сложено предварително в нея (за имитация на смет).
Втора жена	доволно, с присмех <i>Добре, че дойде такъв глупав сливар, да му я дадем за сливи!</i> Може да покаже съд (крина), с нещо сложено предварително в него (за имитация на смет).
Трета жена	самохвално <i>Пък аз толкова много смет имам, че не мога да я събера. Донесох само малко, че ми се ядат сливи.</i> Може да покаже чувал, с нещо сложено предварително в него (за имитация на смет).
Разказвач	<i>И човекът събирал смет, давал сливи. Всички доволни и той весел, не може да се насмее и нарадва.</i>

Сцена 2:

Роли: селянин, хубава девойка, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>По едно време дошло едно хубаво момиче. Било бедничко облечено, но спретнато и чисто и стискало смет в кърпа. Застанало то отстриани и гледало как жените се надпреварват да купуват сливи за смет. Селянинът се провикнал:</i>
Селянин	(към девойката) мило <i>Девойче, не стой отстриани. Давай смет, колкото си събрала, че сливите ще свършат!</i>
Разказвач	<i>Девойката с треперещи ръце разгънала кърпата, а в нея имало едва една шепа смет.</i>
Девойка	Разгръща кърпата и показва.
Селянин	(към девойката) учудено <i>Е, хубава девойко, много малко смет си събрала!</i> с лека усмивка, насърчаващо <i>Иди, иди, донеси още смет!</i>
Девойка	тихо и скромно <i>Нямаме повече смет, чичо. И тази, която нося не е от нашата къща.</i>
Селянин	радостно <i>Колко чисто и работливо момиче! Няма никаква смет в къщи. Ще бъде най-добрата жена за моя син!</i>
Разказвач	<i>И така, накрая той я поискал за снаха. Оженил сина си за нея и те били много щастливи.</i>

Целесъобразно е театралната игра да бъде повторена на следващия ден, като децата поемат ролите си от предишния ден.

Забележка: П може да направи аудиокнига, докато трае театралната игра. За целта е нужно записващо устройство (напр. диктофон). За по-голяма автентичност П може да направи кратко представяне на „актьорите“ и приказката или децата сами се представят по следния начин:

П: „Сливи за смет“ – аудиокнига от:

Дете 1: Катя

Дете 2: Иван

Дете 3: Мария

Дете 4: Петър

П: Имало едно време ...

Това обикновено много се харесва на децата. След записа децата имат желание многократно да слушат тяхната собствена аудиокнига и по този начин чуват отново текста на приказката.

Задача 6

Децата танцуват хора и ръченица.

П: Приказката „Сливи за смет“ завършва с веселата сватба между момъка и работливата мома. А на сватба звучат хора и ръченици. Хайде да поиграем на хубава българска народна музика.

ИГРА 17

Снежанка и седемте джуджета

<p>Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Преразказ. Пеене на песен „Ние сме джуджета“. Драматизация</p>	<p>Речник Грамматика</p>
<p>Материали: СРЛ – Г1, СРЛ – РЛ29, СРЛ – РЛ30, СРЛ – РЛ31 - за прочита: книжка с приказката „Снежанка и седемте джуджета“ с илюстрации, предмет или картинка на предмет от абаносово дърво; - за игра „Ние сме джуджета“: плейър и песента от игра 119 („Ние сме джуджета“) от материалите за 6-годишни деца; - за игра „Огледалце, огледалце“: стикерите на героите от РЛ30 и РЛ31, джобно огледалце; - за игра „Моят огледален образ“: РЛ29 (за всяко дете), джобни огледалца за децата, цветни моливи или водни бои/четки за рисуване - за драматизацията: подходящи реквизити – ябълка, корона, огледало, наметало за мащехата и др.; стикери от РЛ30 и РЛ31</p>	<p>Свързана реч и литература Възприемане съдържанието на текст Преразказ Звукова култура</p>
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали. Преди началото на играта П да скрие Мими (отвън/в коридора). За прочита на приказката да се подготви книжка с приказката (с картинки). РЛ29 да се копира според броя на децата. РЛ30 и РЛ31 да се копират веднъж, да се ламинират и да се изрежат.</p>	
<p>Описание на играта:</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбко</p> <p>П: <i>Днес Книголюбко ни е донесъл приказката „Снежанка и седемте джуджета“. В приказката се разказва за една принцеса, която се казва Снежанка. Как мислите, защо ли принцесата се казва така?</i></p> <p>Децата отговарят.</p> <p>П обяснява при нужда: <i>Кожата ѝ била бяла като сняг. Тя била толкова красива, че мащехата ѝ искала да я убие. (П да обясни думата мащеха. Може да се позове на приказката „Пепеляшка“.) Но дали мащехата успяла, или не, това ще разберете от приказката. Освен за Снежанка и мащехата в приказката се разказва за седемте джуджета и един принц. Слушайте внимателно!</i></p> <p>П прочита приказката.</p>	

Снежанка

В един студен зимен ден, когато снежинки се сипели като пух от небето, една царица седяла до прозореца с рамка от черно абаносово дърво и шиела. (П да обясни какво е абаносово дърво. По възможност да покаже изделие от абаносово дърво.) Както шиела и от време на време поглеждала към снега, убола пръста си (П демонстрира.) и върху снега паднали три капки кръв. И червеното изглеждало толкова хубаво върху белия сняг, че тя си помислила: „Ах, да имах дете бяло като сняг, с бузки, алени като кръв, и с коси, черни като абаносово дърво!“. (П показва картинка на седящата на прозореца царица и пита децата какво означава ален – ярко червен: ален мак, алени устни.)

Не минало много време и царицата родила дъщеричка — тя имала кожа бяла като сняг, бузки, алени като кръв, и коси черни като абаносово дърво. Затова я нарекли Снежанка. Но щом родила детето, царицата умряла.

След една година царят се оженил повторно. Втората му жена била хубава, но горда и високомерна и не могла дори да си помисли, че друга може да я превъзхожда по красота. Имала тя едно вълшебно огледало. Всеки ден сядала пред него и питала:

- Огледало, огледало от стената, коя е най-красива на земята?

И огледалото отговаряло:

- Ти, царице, на света първа си по красота.

И тя била доволна, защото знаела, че огледалото говори истината. (П показва картинка с мащехата пред огледалото.)

А Снежанка растяла, растяла и все повече се разхубавявала. Била хубава като ясен ден, по-хубава дори от самата царица.

Един ден, когато Снежанка навършила седемнадесет години, мащехата царица седнала, както обикновено, пред своето вълшебно огледало и попитала:

- Огледало, огледало от стената, коя е най-красива на земята?

Но този път огледалото отвърнало:

- Ти, царице, си дарена с извънмерна красота, но Снежанка е за мене най-красива на света!

Царицата се ужасила от думите на огледалото и позеленяла от яд. Тя повикала един ловец и му заповядала да убие Снежанка. Ловецът бил добър човек и не искал да убие милата и красива Снежанка и затова я завел в една много далечна гора и я оставил там. (П показва картинка на гората.)

Забележка: По преценка на П, четенето на приказката може да се раздели на две или три части, като за пръв път се прекъсне на това място.

Снежанка дълго вървяла и се лутала из тъмната гора, докато не зърнала накрая една къщичка. Влязла вътре и се огледала. В къщичката всички неща били малки. Там имало масичка с наредени седем малки чинийки, седем чашки, седем вилчички и лъжички и седем ножчета.

П: Как мислите, деца, колко столчета имало около масата? А колко легълца имало в къщичката?

Децата отговарят.

Около масата имало седем малки столчета, а до стената били наредени седем малки легълца. Снежанка хапнала по малко от всяка чинийка, пийнала от всяка чашка, а после легнала на едно легълце и заспала. (П показва картинка на къщичката отвътре.)

Когато се стъмнило, в къщичката се прибрали нейните обитатели – седем чудновати джуджета. Те запалили седем фенерчета и когато в къщичката станало светло, видели, че някой е бил там, докато ги е нямало въщи. Първото джудже казало:

- Кой е ял от чинийката ми?

Второто казало:

- Кой е гризал от филийката ми?

П пита кое по ред джудженце следва.

Третото казало:

- Кой е ял с виличката ми?

П пита кое по ред джудженце следва.

Четвъртото казало:

- Кой е пил от чашката ми?

П пита кое по ред джудженце следва.

Петото казало:

- Кой е сядал на столчето ми?

П пита кое по ред джудженце следва.

Шестото казало:

- Кой е рязал с ножчето ми?

П пита кое по ред джудженце следва.

Седмото казало:

- Кой е опитвал от супичката ми?

Колко много се учудили те, когато видели спящата Снежанка! Тя била толкова красива, че те не посмели да я събудят.

На сутринта Снежанка им разказала какво се било случило. Джуджетата съжалили бедната принцеса и я попитали дали иска да остане да живее при тях в къщичката.

Забележка: По преценка на П, четенето на приказката може да се раздели на две или три части, като за втори път се прекъсне на това място.

Минало време и един ден царицата мащеха отново седнала пред огледалото и попитала:

- Огледало, огледало от стената, коя е най-красива на земята?

Огледалото отговорило:

- Ти, царице, си дарена с извънмерна красота, но Снежанка си остава най-красива на света.

Царицата видяла в огледалото Снежанка в къщичката на седемте джуджета. Изтръпнала от страх и започнала да трепери от гняв. Знаела, че огледалото казва истината, и разбрала, че Снежанка е още жива. Преоблякла се като стара бедна жена така, че Снежанка да не може да я познае, взела една отровна ябълка и тръгнала към къщичката на седемте джуджета, за да я погуби. Когато пристигнала там, почукала на вратата и казала:

- Моля, отворете ми да вляза и да си почина малко. Аз съм изморена старица и идвам отдалече.

Когато Снежанка отворила вратата, царицата казала:

- Добър ден, красиво момиче! Защо си така бледа? Ето, вземи тази сочна, червена ябълка. Много е вкусна!

П показва картинката със Снежанка и старицата с червената ябълка.

П: Как мислите, деца, доверила ли се Снежанка на непознатата старица?

Отхапала ли от ябълката?

Децата отговарят.

Снежанка взела ябълката, отхапала от нея и в миг паднала мъртва на земята. А царицата доволна се върнала в двореца си.

Когато седемте джуджета се прибрали, намерили Снежанка да лежи на пода.

Дълго тъгували и плаkali. Те не искали да се разделят с нея. Тя била толкова красива, че решили да я положат в прозрачен ковчег от стъкло на върха на планината. (**П** показва картинка на стъкления ковчег.)

Минало много време, но красотата и младостта на Снежанка не изчезнали. Тя изглеждала в ковчеза така, сякаш е заспала – с кожа бяла като сняг, бузки, алени като кръв, и коси, черни като абаносово дърво.

Един ден оттам минал един принц. Когато зърнал прекрасната Снежанка, в миг се влюбил в нея. Отворил стъкления ковчег и я целунал. В този момент от устата на Снежанка паднало отровното парче ябълка. Тя отворила очи и видяла принца. Тогавя той ѝ разказал какво се било случило и я попитал дали иска да отиде с него в двореца и да му стане жена. Скоро след това Снежанка и принцът се оженили.

Накрая, когато лошата мащеха разбрала за сватбата, паднала и умряла от завист, а принцът и Снежанка живели щастливо още дълги години до дълбоки старини. (**П** показва замъка.)

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

Идва Мими.

П: Мими, знаеш ли че току-що прочетох на децата една хубава приказка.

Мими: Коя? Коя? Искам да я чуя!

П: Децата, ще я разкажете ли на Мими?

Децата разказват.

Ако децата се затрудняват да разказват, **П** им помага със следните въпроси:

Кои са героите в приказката?

Какво правила надменната мащеха, за да се увери, че е най-красивата на света?

Какво се случило един ден, когато Снежанка навършила седемнадесет години?

Забележка: П задава въпроса *Какво се случило след това?* след всеки отговор на децата, а ако децата имат трудности с разказа, П им помага със следните въпроси:

*Защо Снежанка трябвало да напусне двореца?
Как станало така, че Снежанка отишла при седемте джуджета?
Снежанка останала да живее при джуджетата. Кой дошъл след това до къщичката на джуджетата? Защо?
Къде джуджетата положили Снежанка? Защо?
Как станало така, че накрая Снежанка се оженила за принца?
А какво се случило накрая с лошата мащеха?*

Задача 2

Децата научават песента „Ние сме джуджета“. П казва на децата, че джуджетата винаги си пеят тази песничка, когато се прибират вечер вкъщи.

*Ние сме джуджета
с вирнати нослета,
с розови вратлета,
с пъргави крачета.
Шарим със очички,
пляскаме с ръчички.
Който ни познае,
с нас ще поиграе.*

Задача 3 – прави се в следващата ситуация, като в началото децата изпяват песента на седемте джуджета

Преразказ на историята, като децата преразказват сами цялата приказка (увод, изложение и заключение).

Идва Драко

Драко: *Здравейте, деца! Чух, че пеете много хубава песничка!*

П: *Да, Драко, това е песничката на седемте джуджета.*

Драко: *На седемте джуджета ли? Кои са тези седем джуджета?
Къде са? Тук ли са?*

П: *Не, Драко, кажете, деца, от коя приказка са седемте джуджета.*

Децата отговарят, че това са седемте джуджета от приказката Снежанка и седемте джуджета.

Драко: *Ах, знам я тази приказка, в нея се разказва за вълкът, дето искал да изяде седемте козлета, но после майката коза...*

П: *Не, Драко, това е друга приказка. Вчера научихме една нова приказка за красивата принцеса Снежанка и седемте джуджета.*

Драко: *О, така ли!? Деца, не я знам, моля ви да ми я разкажете!*

П: *Деца, хайде да разкажем заедно на Драко приказката за Снежанка и седемте джуджета! Как започват обикновено приказките? Точно*

така! Имало едно време... Кой е слушал внимателно и иска да започне?

Ако имат трудности да разказват сами, **П** им помага с въпросите от Задача 1. При преразказа е важно **П** да следи за употребата на следните езикови формули – за увод: *Имало едно време...*, за начало на изложението: *Един ден...*, за начало на завръзката: *Ненадейно/Изведнъж...*, за заключение: *Накрая...* Ако децата не ги използват, ги подава **П**.

Съответните преходи могат да станат по следния начин:

П: *И какво се случило **един ден?** – **Един ден/Когато** Снежанка навършила седемнадесет години, мащехата царица седнала, както обикновено, пред своето вълшебно огледало и попитала...*
(изложение)

П: *И какво се случило **накрая?** – **Накрая**, когато лошата мащеха разбрала за сватбата, паднала и умряла от завист, а принцът и Снежанка живели щастливо още дълги години до дълбоки старини.*
(заключение)

Задача 4

Игра „Огледалце, огледалце“²

Преди самата игра **П** трябва да покаже на децата картинките с героите от приказката и/или реквизитите, свързани с тях, които ще се използват в предстоящата театрална постановка.

Децата седят в кръг. Едно от децата седи в средата на кръга и гледа в джобно огледалце. Друго дете си избира картинка с герой от приказката и сяда зад детето в кръга. Сега детето в кръга трябва да каже: *Огледалце, огледалце, покажи, какво има зад ухото ми, кажи!* Другото дете показва бавно картинката зад ухото на детето с огледалото. То трябва да каже какво има на картинката, без да се обръща, само от огледалния образ. След това други деца са наред да показват и познават.

Задача 5

Игра „Моят огледален образ“

Децата се оглеждат внимателно в джобно огледало и по този начин съвсем съзнателно обръщат внимание на лицето си и собствената си идентичност. След това назовават отделните части на лицето.

П: *Деца, огледайте се внимателно в огледалцето. Кои са частите на лицето? (В разговора с децата **П** обръща внимание на особени белези, като цвят на очите, бенки, липсващи зъбки, белези и др.)*

² Идеи за игрите „Огледалце, огледалце“ и „Моят огледален образ“ са взети от книгата на Schalhart, Elisabeth/Fock, Iris: Märchen: Geschichten und Projekte für die Praxis. Hase und Igel 2012, S. 64-65.

След това децата рисуват лицата си в огледалото на работния лист, като могат да нарисуват характерните особености на лицето си, за които са говорили преди това.

Добре е джобното огледалце да стои до детето по време на рисуването, за да може то да се оглежда отново. Децата могат да се нарисуват като принцеса/принц с корона и накрая да оцветят и рамката на огледалото (напр. в златист/сребрист цвят).

Задача 6

Децата играят театър. П припомня на децата приказката *Снежанка и седемте джуджета* (ако ситуацията е след няколко дена след четенето на текста) и съобщава на децата, че ще играят театър по приказката.

П: *Днес ще играем/правим театър. Ще изиграем приказката „Снежанка и седемте джуджета“.*

П обмисля заедно с децата кои роли от приказката ще играят, кои са героите. Преди същинската театрална игра трябва да има настройване за театрална игра. **П** и децата застават в кръг. **П** обяснява на децата, че ще се упражнят заедно как се изговарят правилно репликите на героите, а именно с много чувство и различни настроения. **П** казва реплика 1 (виж долу) възможно най-емоционално и със съответното настроение (тук: тържествено и заповеднически) и подканва децата подред да кажат изречението с много чувство. По този начин се процедира и с останалите реплики.

Реплики:

1. *Какво казвала лошата кралица мащеха всеки ден на своето вълшебно огледало? Нека го кажем тържествено и заповеднически: „Огледало, огледало от стената, коя е най-красива на земята?“ (тържествено и заповеднически).*

2. *Когато злата кралица мащеха разбрала от огледалото, че Снежанка е най-красива на света, повикала ловеца. Как му заповядала да убие бедната Снежанка? Нека го кажем строго: „Ловецо, заведи Снежанка в гората и я убий!“ (строго).*

3. *Когато джуджетата се прибрали у дома, били много учудени, когато видели, че някой е бил там. Какво казало първото джудже? Нека го кажем учудено: „Кой е ял от чинийката ми?!“ (учудено).*

4. *Мащехата се престорила на бедна старица и отишла до къщата на седемте джуджета, за да измами Снежанка и да я погуби. Какво ѝ казала? Нека го кажем лицемерно мило и настоятелно: „Добър ден, красиво момиче! Защо си така бледа? Ето, вземи тази сочна, червена ябълка. Много е вкусна!“ (лицемерно мило и настоятелно).*

5. *Джуджетата били много тъжни, когато намерили Снежанка да лежи мъртва на пода. Как плачели те за своята принцеса? Нека го кажем тъжно*

и с плач: „Бедната Снежанка! Тя е толкова красива! Нека я положим в стъклен ковчег. Така всеки ще вижда красотата ѝ!“ (тъжно).

След това **П** разпределя ролите и разработва текста с децата. Като символ на всяка роля **П** закача картинка на съответния герой на дрешката на детето или дава подходящи реквизити. **П** подава съответната реплика, а детето, което играе тази роля, я повтаря. При това репликите трябва да са опростени, за да могат децата да ги повторят дословно. **П** поема ролята на разказвача. Репликите на героите, интонацията и движенията им се обработват. (Виж таблицата долу.)

Предварително може да бъде определен звук/сигнал, който да сигнализира на децата началото и/или края на дадена сцена. Такива звуци/сигнали могат да бъдат напр. звън на триангел, три пъти пляскане с ръце или звук на друг инструмент (по избор).

По този начин се подпомага децата по лесно да възприемат структурата на отделните сцени.

Сцена 1:

Роли: мащеха, огледало, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>В един студен зимен ден, когато снежинки се сипели като пух от небето, една царица седяла до прозореца с рамка от черно абаносово дърво и шиела. Както шиела и от време на време поглеждала към снега, убола пръста си и върху снега паднали три капки кръв. И червеното изглеждало толкова хубаво върху белия сняг, че тя си помислила: „Ах, да имах дете бяло като сняг, с бузки, алени като кръв, и с коси, черни като абаносово дърво!“. Не минало дълго време и царицата родила дъщеричка — тя имала кожа бяла като сняг, бузки, алени като кръв, и коси черни като абаносово дърво. Затова я нарекли Снежанка. Но щом родила детето, царицата умряла. След една година царят се оженил повторно. Втората му жена била хубава, но горда и високомерна и не могла дори да си помисли, че друга може да я превъзхожда по красотата. Имала тя едно вълшебно огледало. Всеки ден сядала пред него и питала:</i>
Мащеха	<i>тържествено и заповеднически Огледало, огледало от стената, коя е най-красива на земята?</i>
Огледало	<i>Ти, царице, на света първа си по красотата.</i>
Разказвач	<i>И тя била доволна, защото знаела, че огледалото говори истината. А Снежанка растяла, растяла и все повече се разхубавявала. Била хубава като ясен ден, по-хубава дори от самата царица.</i>

	<i>Един ден, когато Снежанка навършила седемнадесет години, мащехата царица седнала, както обикновено, пред своето вълшебно огледало и попитала:</i>
Мащеха	<i>тържествено и заповеднически Огледало, огледало от стената, коя е най-красива на земята?</i>
Огледало	<i>Ти, царице, си дарена с извънмерна красота, но Снежанка е за мене най-красива на света!</i>
Разказвач	<i>Царицата се ужасила от думите на огледалото и позеленяла от яд. Тя повикала един ловец и му заповядала:</i>
Мащеха	<i>(към ловеца) строго Ловецо, заведи Снежанка в гората и я убий!</i>
Ловец	<i>Както заповядаш, царице.</i>
Разказвач	<i>Ловецът бил добър човек и не искал да убие милата и красива Снежанка и затова я завел в една много далечна гора и я оставил там.</i>

Сцена 2:

Роли: Снежанка, седемте джуджета, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Снежанка дълго вървяла и се лутала из тъмната гора, докато не зърнала накрая една къщичка. Влязла вътре и се огледала. В къщичката всички неща били малки. Снежанка хапнала малко, а после легнала и заспала. Когато се стъмнило, в къщичката се прибрали нейните обитатели – седем чудновати джуджета – и видели, че някой е бил там, докато ги е нямало вкъщи. Първото казало:</i>
Първо джудже	<i>учудено Кой е ял от чинийката ми?</i>
Второ джудже	<i>учудено Кой е гризал от филийката ми?</i>
Трето джудже	<i>учудено Кой е ял с виличката ми?</i>
Четвърто джудже	<i>учудено Кой е пил от чашката ми?</i>
Пето джудже	<i>учудено Кой е сядал на столчето ми?</i>
Шесто джудже	<i>учудено Кой е рязал с ножчето ми?</i>
Седмо джудже	<i>учудено Кой е опитвал от супичката ми?</i>
Разказвач	<i>Колко много се учудили те, когато видели спящата Снежанка! Тя била толкова красива, че те не посмели да я събудят.</i>

	<i>На сутринта Снежанка им разказала какво се било случило. Джуджетата съжалили бедната принцеса и я попитали дали иска да остане да живее при тях в къщичката.</i>
Джуджетата (заедно)	<i>Искаш ли да останеш при нас?</i>
Снежанка	<i>Благодаря, с удоволствие ще остана</i>

Сцена 3:

Роли: мащеха, огледало, Снежанка, джуджета, принц, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Минало време и един ден царицата мащеха отново седнала пред огледалото и казала:</i>
Мощеха	<i>(към огледалото) тържествено и заповеднически Огледало, огледало от стената, коя е най-красива на земята?</i>
Огледало	<i>Ти, царице, си дарена с извънмерна красота, но Снежанка си остава най-красива на света.</i>
Разказвач	<i>Царицата видяла в огледалото Снежанка в къщичката на седемте джуджета. Изтръпнала от страх и започнала да трепери от гняв, защото разбрала, че Снежанка е още жива. Преоблякла се като стара бедна жена така, че Снежанка да не може да я познае, взела една отровна ябълка и тръгнала към къщичката на седемте джуджета, за да я погуби. Когато пристигнала там, почукала на вратата и казала:</i>
Мощеха	<i>(към Снежанка) лицемерно мило Добър ден, красиво момиче! Защо си така бледа? Ето, вземи тази сочна, червена ябълка. Много е вкусна! Подава ябълката на Снежанка.</i>
Снежанка	<i>Благодаря! Много си мила!</i>
Разказвач	<i>Снежанка отхапала от ябълката ...</i>
Снежанка	<i>Снежанка отхапва от ябълката и пада като мъртва</i>
Разказвач	<i>...и в миг паднала мъртва на земята. Когато седемте джуджета се прибрали, намерили Снежанка да лежи на пода. Дълго тъгували и плакали джуджетата.</i>
Джуджетата (заедно)	<i>с плач и тъжно Бедната Снежанка! Тя е толкова красива! Нека я положим в стъклен ковчег. Така всеки ще вижда красотата ѝ!</i>
Разказвач	<i>Джуджетата положили ковчеза от стъкло на върха на планината. Минало много време и един ден оттам минал един принц. Когато зърнал прекрасната Снежанка, в миг се влюбил в нея. Отворил стъкления ковчег и я целунал. В този момент от устата на Снежанка паднало отровното парче ябълка. Тя отворила очи и видяла принца. Тогава той ѝ разказал какво се било случило и я попитал:</i>

Принц	<i>Искаш ли да станеш моя жена?</i>
Снежанка	<i>Да, ще дойда с теб и ще се оженим.</i>
Разказвач	<i>Скоро след това Снежанка и принцът се оженили. Накрая, когато лошата мащеха разбрала за сватбата, паднала и умряла от завист, а принцът и Снежанка живели щастливо още дълги години до дълбоки старини.</i>

Целесъобразно е театралната игра да бъде повторена на следващия ден, като децата поемат ролите си от предишния ден.

Забележка: П може да направи аудиокнига, докато трае театралната игра. За целта е нужно записващо устройство (напр. диктофон). За по-голяма автентичност П може да направи кратко представяне на „актьорите“ и приказката или децата сами се представят по следния начин:

П: „Снежанка и седемте джуджета“ – аудиокнига от:

Дете 1: Катя

Дете 2: Иван

Дете 3: Мария

Дете 4: Петър

П: Имало едно време ...

Това обикновено много се харесва на децата. След записа децата имат желание многократно да слушат тяхната собствена аудиокнига и по този начин чуват отново текста на приказката.

ИГРА 18

Златното момиче

<p>Задачи/дейности: Отговаряне на въпроси, свързани с историята. Преразказ. Експериментирание с цветовете. Драматизация</p>	<p>Речник Грамматика</p>
<p>Материали: книжка с приказката „Златното момиче“ с илюстрации; СРЛ – Г1, СРЛ – РЛ37, СРЛ – РЛ38; по преценка на П да се приготвят картинки на цъфнал мак, незабравка, трева, нощно небе (от интернет) – като алтернатива на картинките П може да ушие "река" от парчета платове с различни цветове и да я навие на ролка, а при прочита да я развива, показвайки как реката „тече“. Платнената река може да се използва и за реквизит за театъра.</p>	<p>Свързана реч и литература Възприемане съдържанието на текст Преразказ Количествено-пространствени представи</p>
<p>Подготовка: Да се приготвят горепосочените материали. РЛ да се копират (за многократна употреба може да се ламинира) и да се изрежат стикерите.</p>	<p>Звукова култура</p>
<p>Описание на играта:</p> <p>Всички седят на масата/в кръг. П въвежда историята с помощта на Книголюбко.</p> <p>П: Деца, днес Книголюбко ни е донесъл една българска народна приказка. Помнете ли коя друга народна приказка научихме? Децата: „Сливи за смет“.</p> <p>П: Точно така, а за какво се разказваше в нея? Кои бяха героите? Каква беше момата в приказката? Децата отговарят.</p> <p>П: Точно така, момата беше трудолюбива/работлива. От приказката научихме, че е важно да се трудим. И в днешната приказка има поука. Това означава, че от нея можем да разберем също кое е добро и кое не. За да разберете каква е поуката, трябва да слушате внимателно.</p> <p>П прочита приказката.</p> <p style="text-align: center;">Златното момиче (по преразказа на Слави Ганев)</p> <p><i>Имало някога един мъж, който останал вдовец с малкото си момиче. След време той се оженил повторно. Новата му жена също имала дъщеря. Мащехата ненавиждала чуждата дъщеря и все я тормозела.</i></p> <p>П пита децата какво означават думите <i>ненавиждам</i> и <i>тормозя</i> и при нужда ги обяснява – <i>ненавиждам</i>: мразя силно; <i>тормозя</i>: притеснявам някого, държа се лошо с него.</p> <p><i>Една вечер тя рекла на мъжа си:</i></p>	

- Не искам дъщеря ти вкъщи. Да се маха оттук! Ако ли не – аз ще се махна!
Той опитал да смекчи гнева ѝ, ала не успял и накрая склонил да изгони родната си дъщеря.

На другия ден мъжът повел момичето към затънтена планина, обрасла с гъста гора. Като стигнали до един връх, той извадил питка от торбата и я търкулнал по стръмния баир.

- Хайде, момичето ми – казал той, – върви да донесеш питката.
Момиченцето хукнало след нея и като я хванало, тръгнало да се качва горе при баща си. Щом стигнало обаче, той вече не бил там.

- Тате! – викнало детето и заплакало, ала никой не се смилил над него.
Останало то само в пустата гора. Не знаело къде да иде, нито какво да прави.
Накрая тръгнало по пътеката, която вървяла край една река. Вървяло, вървяло и стигнало до една колибка.

Момичето се страхувало, но накрая събрало смелост и почукало на вратата.

- Влез! – чул се отвътре глас.
То отворило и видяло една старица, която варяла билки в гърне. Тая баба била вещица. Попитала старицата момичето откъде идва, а то разказало скръбната си история.

Бабата му отвърнала да не се бои, понеже ще го приеме в дома си като свое дете. Заедно щели да живеят.

Рано на другата сутрин преди да излезе вън за билки вещицата казала на момичето:

- Ти ще останеш тук, дъще, да наглеждаш колибката. Да знаеш, че ще излязат животинчетата ми. Те не са като вашите, но ти не се бой от тях, ами ги нахрани с кашичка и напои с вода.

С тия думи бабата тръгнала да бере билки в гората, а момичето останало само. То помело, измислило съдовете, сготвило, а после направило кашичка за животинчетата в една паница. В друга паница напълнило вода и зачакало на двора. Помислило, че сега ще дойдат кокошката и пиленцата. Как обаче се изплашило, когато изведнъж вместо кокошка и пиленца от високата трева наоколо взели да излизат гущери и змии. За малко да избяга, но тогава си спомнило думите на старицата и събрало смелост. Бабините животинчета похапнали, пийнали и запълзели бързо обратно към тревата.

Когато бабичката се върнала, животинчетата взели да ѝ се хвалят:

- Бабо, кака ни нахрани и напои добре!
- Добре, милички, баба ще дари/награди добре кака за тая работа! – отговорила старицата.

Щом се наобяждали бабичката завела момичето до брега на реката. След малко слънцето напекло бабичката, тя се прозинала и рекла:

- Аз може и да заспя, а ти видиш ли водата да тече червена, не ме събуждай.
Видиш ли я да тече синя, зелена или черна, пак не ме събуждай. Ала щом потече жълта, веднага ме събуди!

И бабичката заспала. По едно време реката придошла червена като цъфнал мак.
(П показва картинка на цъфнал мак.)

След червената вода потекла синя като незабравка. (П показва картинка на незабравка.)

Синята вода се сменила със зелена като тревата. (П показва картинка на трева.)

После на талази заприиждала черна като нощта. (П показва картинка на нощно небе.)

Най-накрая забълбукала жълта вода като злато. (П показва картинка на слънце.)

Тогаво момичето събудило бабичката. Тя бързо го потопила в реката и викнала:

- Дръж, каквото можеш! Дръж, каквото можеш!

Момичето я послушало, хванало каквото му попаднало между ръцете и когато бабичката го извадила от водата, то било златно и държало едно съндъче. После горската магьосница рекла:

- Ако искаш, остани при мене, ако ли не – върни се при баща си. Вече никой няма да те гони. Ти си златно момиче. Ще се омъжиш за царския син.

Девојката решила да се върне у дома, сбогувала се със старицата, тръгнала по пътя и скоро се прибрала в къщи.

П пита децата, дали според тях това е края на приказката и как би могла да продължи.

Задача 1

П разработва историята с децата с помощта на въпроси.

Кои са героите в приказката?

Как се отнасяла мащехата към доведената си дъщеря? Какво казала един ден на мъжа си?

Мащехата искала да изгони момичето от дома. Какво означава това? Каква е мащехата?

Забележка: Много е важно П да задава въпроса **Какво се случило след това?** след всеки отговор на децата, а ако децата имат трудности с разказа, П им помага със следните помощни въпроси:

Къде завел бащата своето момиче?

Къде останало да пренощува момичето?

Какво станало сутринта, когато бабата излязла?

Момичето изчистило и сготвило, нахранило и напоило животинките на бабата. Какво говори това за нея? Какво е момичето? Какви качества притежава тя?

Какво се случило, когато бабата се прибрала? Как се похвалили животинките? А какво казала бабата?

Каква била реката?

Как старицата дарила момичето за нейното старание и трудолюбие?

Задача 2

П разговаря с децата за вълшебната река, която си променя цветовете. След това децата могат да изработят вълшебната река с помощта на платове със съответните цветове или да я нарисуват с водни бои.

Преди разговора П подготвя чашки/бурканчета с вода, в които да разтвори следните цветове: жълто, червено, синьо. Отделно подготвя няколко празни чашки/бурканчета, които да послужат за смесване на цветовете.

П: Деца, каква беше реката в приказката?

Децата отговарят.

П: Точно така, реката е вълшебна и променя цветовете си. Помнете ли кои цветове имаше реката?

Децата: Червен, син, зелен, черен и жълт.

П: Точно така. Сега ще направим един експеримент с цветовете.

П слага в три чашки с вода жълт, червен и син цвят и ги разбърква, за да се разтворят. Паралелно с това обяснява на децата:

П: Тези три цвята са т.нар. основни цветове. Те се наричат така, защото не могат да се получат от смесване на други цветове. Обратното, при смесването на тези три цвята може да се получат всички останали цветове (с изключение на бяло). Например при смесване на червен и жълт цвят се получава... какъв цвят? (**П** смесва червен и жълт цвят в ново празно бурканче.)

Децата: Оранжев

П може да приготви предварително карти с цветовете и да ги слага с магнити на дъската по примера:

червено + жълто = оранжево

жълто + синьо = зелено

синьо + червено = виолетово

П може да разговаря с децата за вторичните цветове (получени от смесване на основните) и/или третичните цветове (получени от смесване на вторични). Накрая децата нареждат получените в чашки цветове в една редица (може в последователността на дъгата) и **П** разговаря с тях за нюансите/топли и студени цветове.

След това **П** разговаря с децата за златния цвят, като им задава следните въпроси:

П: Деца, какъв цвят стана момичето в приказката? Знаете ли предмети, които са златни? Как изглеждат тези предмети?

Децата отговарят.

Накрая децата могат да изработят реката от плат или да я нарисуват с водни бои.

П може да обясни, че *златен* може да означава още много добър – например *златни ръце* – казваме за човек, който работи много добре.

Задача 3

П поставя предварително на видно място изработената река/картините на децата.

Идва Мими.

Мими: *О, това е много красиво! (Мими показва към рисунките на реката/реката от плат.) Какво е това?*

Децата: *Вълшебната река*

Мими: *Каква е тази вълшебна река?*

Децата: *От приказката „Златното момиче“*

Мими: *Не я знам! Може ли някой да ми я разкаже!?*

П: *Деца, нека разкажем на Мими заедно приказката.*

При преразказа **П** помага на децата с въпроси от Задача 1. След преразказа **П** прочита втората част на приказката:

Златното момиче

(продължение)

Момичето вървяло, вървяло и стигнало вкъщи. Щом застанала на прага, мащехата и бащата ахнали – едно златно момиче стояло на вратата и греело с невиджана хубост като слънце. Протегнало ръце златното момиче, подало съндъчето на баща си и когато той го отворил, що да видят – съндъчето било пълно до горе с жълтици. Мащехата много завидяла, че чуждата дъщеря е толкова хубава и позлатена, и поискала и нейната дъщеря също да стане такава. Още същата вечер мащехата казала на мъжа си да заведе и нейното момиче в гората, та да стане и то хубаво и богато.

- Щом толкова искаш, ще го заведе – склонил той.

На другия ден бащата тръгнал към далечната гора с доведената си дъщеря. Като стигнали на същото място, бащата търкулнал питката.

- Хайде, момичето ми – казал той, – върви да донесеш питката.

Тръгнало момичето по пътеката и накрая стигнало колибата на вещицата. И също като предишния път, бабичката магьосница прибрала момичето и го нагостила. Рано сутринта преди да излезе за билки бабата казала на момичето:

- Тук остани, дъще, и наглеждай колибката. Да знаеш, че ще излязат животинките ми. Те не са като вашите, но ти не се бой от тях, ами ги нахрани с кашичка и напои с вода.

С тия думи тя излязла, а момичето останало само. Вместо да помете и измие обаче, то легнало да спи и съвсем забравило за бабините животинчета. Като излезли те от тревата, нямали никаква храница и никаква водица. Запълзели гладни и жадни из двора, ала нищо не намирали.

По едно време мързеливата девойка се събудила. Спомнила си тя заръката на бабата и приготвила кашичка за животинките, ала нали бързала, храницата била много гореща, като им я дала. Животинчетата се опарили и бързо хукнали към високата трева.

Наближило пладне и вещицата се върнала, а животинчетата побързали да се оплачат:

- Бабо, кака ни забрави, а после ни попари с кашичка и останахме гладни!

- Няма нищо, милички, баба хубаво ще ѝ плати.

Като се прибрала у дома, седнала да обядва с момичето. То не било сготвило нищо, затова сложили на масата само остатъците от предния ден. Щом

привършили, девойката не раздигнала, а оставила чиниите и трохите на трапезата.

Следобед бабата рекла на момичето да идат край реката. Поседели малко, на бабичката ѝ се додрямало и тя каза:

- На мен ми се доспа, може и да задрема. Пък ти, видиш ли реката да идва червена, не ме буди. Видиш ли я да дойде зелена, пак не ме буди! Не ме буди и като я видиш бяла! Щом стане жълта също не ме буди, ала видиш ли я черна, да ме събудиш! Бабичката задрямала, а момичето видяло, че реката придошла червена. Изтекла се червената вода и дошла зелена. След нея потекла бяла. После бялата се сменила с жълта като злато. Момичето харесало жълтата вода и топнало малкия си пръст в нея. Пръстът се позлатил и така си останал – златен. А подир златната вода потекла черна. Тогава момичето събудило бабичката, тя станала, хванала го и го потопила в черната вода. Държала го и му викала:

- Дръж, каквото можеш! Дръж, каквото можеш!

Габнало момичето каквото му попаднало и бабичката го извадила от водата.

Девойчето държало в ръце едно съндъче. После магьосницата изпроводила гостенчето до края на гората и го пуснала да си върви.

Няколко дни вървяло то и накрая, обляно в сълзи, стигнало селото, а всички се събрали да му се присмоят. Щом момичето влязло вкъщи, мащехата взела да си скубе косите от яд – дъщеря ѝ била черна като дявол, а като отворили съндъчето, от него се разпъззели жаби, змии и гуцери. След тоя случай мащехата съвсем намразила златното момиче и започнала още повече да го тормози.

Така изминали години и след време царският син тръгнал да обиколи страната, за да си избере жена. Накрая стигнал и в селото, където живеели двете сестри. През всяка къща минал и скоро се оказал в техния дом. Мащехата извела пред него само черната си дъщеря, а златната заключила на тавана.

- Няamate ли и друго момиче? – попитал царският син.

- Имаме една слугиня заровена в праха и пепелта – отговорила мащехата.

- И нея искам да видя – наредил царският син.

Ще, не ще, мащехата извела и другата си дъщеря. Още като видял девойката, царският син я обикнал и поискал да се ожени за нея. Той ѝ дал царския пръстен и ѝ казал, че след време ще дойде да я отведе със сватбена карета.

След седмица царските слуги донесли сватбени одежди за златното момиче.

Като видяла чудната премяна, завистливата мащеха намислила как да измами царския син. В сватбения ден тя наредила на черната си дъщеря:

- Облечи сватбената рокля и скрий под булото черното си лице, така че никой да не те познае. Ще показваш само златния си пръст! Така всички ще мислят, че ти си златната невеста.

След това мащехата скрила истинското златно момиче под едно корито на двора.

Царският син дошъл със сватбена карета и войска, за да отведе невестата си. Без да подозира измамата той взел черната дъщеря. Мащехата много се зарадвала, че нейното момиче ще стане царица, ала точно в тоя миг петелът скочил върху коритото на двора и викнал:

- Кукуругууу! Златна така под корито скрита, черна така в карета!

Сватбарите се спогледали, почудили се и като не разбрали нищо, пак тръгнали.

Петелът пак пропял:

- Кукуругууу! Златна яка под коритото скрита, черна яка в карета!
- Каква ще е тази работа? – спрели се сватбарите, ала черната булка показала златния си пръст и пак тръгнаха.
- Кукуругууу! Златна яка под коритото скрита, черна яка в карета! – завикал пак петелът.
- Тази работа не е чиста! – рекъл царският син и вдигнал булото на булката. И що да види – черна като дявол грозница. Така принцът разбрал измамата на мащехата. Върнал обратно черната девойка на майка ѝ и намерил златното момиче скрито под коритото.
Накрая принцът завел златното момиче в двореца и той грейнал целият от хубостта ѝ. Двамата се оженили и живели щастливо чак до старини.

П разговаря с децата за контраста добро - лошо. И как доброто и работливо момиче (златно) бива наградено с хубост и богатство, а мързеливото и глезено момиче (черно) - с грозота и бедност. Децата формулират, каква е поуката от тази българска народна приказка.

Задача 4

П разработва с децата втората част на приказката с помощта на въпроси.

*Какво се случило с момичето, когато се прибрало у дома?
Какво казала мащехата, когато видяла златното момиче? Какво пожелала тя?
Какво се случило, след като бащата и доведената дъщеря стигнали до гората?
Какво направило момичето, когато бабата излязла за билки?
Момичето заспало. А след това опарило животинките на бабата с гореща каша. Не изчистило, не сготвило. Какво е момичето?
Как отплатила вещицата за това, че девойката нищо не свършила?
Какво се случило след години?
Какво търсел царският син? За кого решил да се ожени?
Каква измама хрумнала на мащехата?
Къде скрила златното момиче?
Кой разкрил измамата? Как?*

Задача 5

Децата играят театър. П припомня на децата приказката *Златното момиче* (ако ситуацията е след няколко дена след четенето на текста) и съобщава на децата, че ще играят театър по приказката.

П: Днес ще играем/правим театър. Ще изиграем приказката „Златното момиче“

П обмисля заедно с децата кои роли от приказката ще играят, кои са героите. Преди същинската театрална игра трябва да има настройване за театрална игра. П и децата застават в кръг. П обяснява на децата, че ще се упражнят заедно как се изговарят правилно репликите на героите, а именно с много

чувство и различни настроения. **П** казва реплика 1 (виж долу) възможно най-емоционално и със съответното настроение (тук: гневно) и подканва децата подред да кажат изречението с много чувство. По този начин се процедира и с останалите реплики.

Реплики:

1. *Как мащехата заповядала на мъжа си да изгони своята дъщеря? Нека да го кажем гневно: „Не искам дъщеря ти вкъщи. Да се маха оттук! Ако ли не – аз ще се махна!“*(гневно).

2. *Как бабата приютила уплашената и разплакана девойка. Нека го кажем утешително: „Ела в моята колибка, чедо! Ще те подслоня, ще те нагостя, пък утре ще видим какво ще правим“* (утешително).

3. *Как се оплакали животинките на бабата, когато се опарили от кашата и останали гладни? Нека го кажем недоволно: „Бабо, кака ни забрави, а после ни попари с кашичка и останахме гладни!“* (недоволно).

След това **П** разпределя ролите (като символ за всяка роля **П** закача картинка на съответния герой на дрешката на детето или дава подходящи реквизити) и разработва текста с децата. За тази цел **П** подава съответната реплика, а детето, което играе съответната роля, я повтаря. При това изказванията трябва да са опростени, за да могат децата да ги упражняват точно и дословно. **П** поема ролята на разказвач. Репликите на героите, интонацията и движенията им се отработват. (Виж таблицата долу.)

Предварително може да бъде определен даден звук/сигнал, който да сигнализира на децата началото и/или края на дадена сцена и съответно смяната на ролите. Такива звуци/сигнали могат да бъдат напр. звън на триангел, три пъти пляскане с ръце или звук на друг инструмент (по избор). По този начин се подпомага децата по-лесно да възприемат структурата на отделните сцени.

Сцена 1:

Роли: мащеха, баща, дъщеря, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Имало някога един мъж, който останал вдовец с малкото си момиче. След време той се оженил повторно. Новата му жена също имала дъщеря. Мащехата ненавиждала чуждата дъщеря и все я тормозела. Една вечер тя рекла на мъжа си:</i>
Мащеха	<i>гневно Не искам дъщеря ти вкъщи. Да се маха оттук! Ако ли не – аз ще се махна!</i>
Разказвач	<i>Накрая бащата склонил да изгони родната си дъщеря. На другия ден я завел в гората, извадил питка от торбата и я търкулнал по стръмния баур.</i>

Баща	тъжно <i>Хайде, момичето ми, върви да донесеш питката.</i>
Разказвач	<i>Момиченцето хукнало след нея, хванало я, но като се варнало бащата вече не бил там. Останало то само в пустата гора. Не знаело къде да иде, нито какво да прави. Накрая тръгнало по пътеката, която вървяла край една река. Вървяло, вървяло и стигнало до една колибка.</i>

Сцена 2:

Роли: вещица, дъщеря, животинки, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Момичето се страхувало, но накрая събрало смелост и почукало на вратата.</i>
Вещица	(към девойката) мило <i>Влез! Откъде идваш?</i>
Дъщеря	тъжно, през сълзи <i>Ох, изгубих се!</i>
Вещица	утешително <i>Ела в моята колибка, чедо! Ще те подслоня, ще те нагостя, пък утре ще видим какво ще правим.</i>
Разказвач	<i>Рано на другата сутрин преди да излезе вън за билки вещицата казала на момичето:</i>
Вещица	<i>Дъще, като излязат животинчетата ми, нахрани ги и ги напои. Те не са като вашите, но ти не се бой от тях.</i>
Разказвач	<i>Момичето помело, измило съдовете, сготвило, а после направило кашичка за животинчетата. В друга паница напълнило вода и зачакало на двора. Как се изплашило, когато изведнъж от високата трева наоколо взели да излизат гущери и змии. За малко да избяга, но тогава си спомнило думите на старицата и събрало смелост. Бабините животинчета похапнали, пийнали и запълзели бързо обратно към тревата. Когато бабичката се върнала, животинчетата взели да ѝ се хвалят:</i>
Животинки	доволно и радостно <i>Бабо, кака ни нахрани и напои добре!</i>
Вещица	<i>Добре, милички, баба ще дари/награди добре кака за тая работа!</i>
Разказвач	<i>Щом се наобядвали, бабичката завела момичето до брега на реката. След малко слънцето напекло бабичката, тя се прозинала и рекла:</i>
Вещица	<i>Тази река е чудна, чедо, мени се. Става ту синя, ту зелена, ту черна. Аз малко ще подремна, а ти гледай внимателно. Като дойде златна вода, веднага ме събуди!</i>

Момиче	<i>Добре.</i>
Разказвач	<i>Бабата заспала, а момичето видяло как реката придошла червена и казала:</i>
Момиче	учудено и възторжено <i>Каква чудна река! Сега водата. Ах, сега става синя. Сега е зелена...</i> плахо <i>...и черна...</i> въодушевено и развълнувано <i>...става жълта, жълта като злато! Бабо, бабичке събуди се!</i>
Вещица	спокойно и доволно <i>Да, да, сега, ще те топна във водата. Дръж, каквото можеш!</i>
Разказвач	<i>Ей, чудо! Бабата топнала момичето в реката и то станало златно момиче. Като го извадила от водата, държало съндъче. После го извела от гората и му посочила пътя към дома.</i>

Сцена 3:

Роли: баща, дъщеря на мащеха, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Девојката се прибрала в къщи. Щом застанала на прага, мащехата и бащата ахнали – едно златно момиче стояло на вратата и греело с невидана красота, а съндъчето, което носела, било пълно до горе с жълтици. Мащехата много завидяла, че чуждата дъщеря е толкова хубава и позлатена, и поискала и нейната дъщеря също да стане такава. Още на другия ден изпратила мъжа си да заведе и нейното момиче в гората, та да стане и то хубаво и богато. Речено-сторено! На другия ден той повел доведената си дъщеря към гората.</i>
Дъщеря на мащехата	оплаквайки се <i>Ох, не искам повече да ходя! Изморих се!</i>
Баща	<i>Нали трябва да търкулна питката, дъще!</i>
Дъщеря на мащеха	заповеднически и нахално <i>Ми търкулвай я по-скоро и по-наблизо, че не ми се тича след нея да я гоня!</i>
Баща	въздишайки <i>Ех, добре, да бъде както искаш! Ето търкулна се...</i>
Дъщеря на мащехата	троснато и сърдито <i>Иии, нали ти казах съвсем леко да я търкулнеш.</i>

Разказвач	<i>Тръгнало момичето по пътеката и накрая стигнало колибата на вещицата. И също като предишния път, бабичката магьосница прибрала момичето и го нагостила.</i>
-----------	--

Сцена 4:

Роли: вещица, животинки, дъщеря на мащеха, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Рано сутринта преди да излезе за билки бабата казала на момичето:</i>
Вещицата	<i>Дъще, като излязат животинчетата ми, нахрани ги и ги напои. Те не са като вашите, но ти не се бой от тях.</i>
Разказвач	<i>Вместо да помете и измие обаче, то легнало да спи и съвсем забравило за бабините животинчета. Като излезли те от тревата, нямали никаква храница и никаква водица. Запъззели гладни и жадни из двора, ала нищо не намирали. По едно време мързеливата девойка се събудила. Спомнила си тя заръката на бабата и приготвила кашичка за животинчетата, ала нали бързала, храницата била много гореща, като им я дала. Те се опарили и бързо хукнали към високата трева. Когато вещицата се върнала, животинчетата побързали да се оплачат:</i>
Животинки	<i>недоволно Бабо, каква ни забрави, а после ни попари с кашичка и останахме гладни!</i>
Вещица	<i>Няма нищо, милички, баба хубаво ще ѝ плати.</i>
Разказвач	<i>Седнали да обядват с само остатъците от предния ден, че нали момичето не било сготвило, а след това отишли край реката.</i>
Вещицата	<i>Тази река е чудна, чедо, мени цветовете си. Аз ще подремна малко, а ти, като дойде черна вода, ме събуди.</i>
Дъщерята на мащехата	<i>наблюдавайки реката отегчено и недоволно Хм, каква река... никаква! Сега водата е червена, сега е синя, зелена... хм каква е жълта. Чакай да си топна малкото пръстче... пък сега черна идва. грубо Бабо, бабо ма, събуди се! Ето ти я черната вода!</i>
Вещицата	<i>Сега ще те топна във водата! Дръж, каквото можеш!</i>
Разказвач	<i>Бабата топнала момичето в реката и то станало черно. Грабнало момичето каквото му попаднало и бабичката го извадила от водата. Девойчето държало в ръце едно съндъче. После го извела от гората и му посочила пътя към дома. Девойката се прибрала в къщи.</i>

Сцена 5:

Роли: царски син, мащеха, петел, разказвач (педагог)

Роля	Текст
Разказвач	<i>Щом момичето влязло вкъщи, мащехата взела да си скубе косите от яд – дъщеря ѝ била черна като дявол, а като отворили съндъчето, от него се разпълзели жаби, змии и гущери. След тоя случай мащехата съвсем намразила златното момиче и започнала още повече да го тормози. Така изминали години и след време царският син тръгнал да обиколи страната, за да си избере жена. Накрая стигнал и в селото, където живеели двете сестри. Мащехата извела пред него само черната си дъщеря, а златната заключила на тавана.</i>
Царски син	<i>Нямате ли и друго момиче?</i>
Мащеха	<i>Имаме една слугиня заровена в праха и пепелта.</i>
Царски син	<i>Искам да я видя!</i>
Разказвач	<i>Ще, не ще, мащехата извела и другата си дъщеря. Още като видял девойката, царският син я обикнал и поискал да се ожени за нея. След седмица царските слуги донесли сватбени одежди за златното момиче. Като видяла чудната премяна, завистливата мащеха намислила как да измами царския син. В сватбения ден тя наредила на черната си дъщеря:</i>
Мащеха	<i>задоволно Сестра ти ще скрия под коритото в двора. А теб ще забуля и ти ще показваш на царския син само златното си пръстче.</i>
Разказвач	<i>Така и станало. Дошъл царският син, за да вземе златното момиче. Без да подозира измамата той взел черната дъщеря. Мащехата много се зарадвала, че нейното момиче ще стане царица, ала точно в тоя миг петелът скочил върху коритото на двора и викнал:</i>
Петел	<i>Кукуругууу! Златна яка под корито скрита, черна яка в карета!</i>
Разказвач	<i>Сватбарите се спогледали, почудили се и като не разбрали нищо, пак тръгнали. Петелът пак пропял:</i>
Петел	<i>Кукуругууу! Златна яка под корито скрита, черна яка в карета!</i>
Разказвач	<i>Спрели се сватбарите, ала черната булка показала златния си пръст и пак тръгнали.</i>
Петел	<i>Кукуругууу! Златна яка под корито скрита, черна яка в карета!</i>
Разказвач	<i>Осъмнил се царският син и вдигнал булото на булката. И що да види – черна като дявол грозница. Така принцът разбрал измамата на мащехата. Върнал обратно черната</i>

*девойка на майка ѝ и намерил златното момиче скрито под коритото.
Накрая принцът завел златното момиче в двореца и той грейнал целия от хубостта ѝ. Двамата се оженили и живели щастливо чак до старини.*

Забележка: П може да направи аудиокнига, докато трае театралната игра. За целта е нужно записвателно устройство (напр. диктофон). За по-голяма автентичност П може да направи кратко представяне на „актьорите“ и приказката или децата сами се представят по следния начин:

П: „Златното момиче“ – аудиокнига от:

Дете 1: Катя

Дете 2: Иван

Дете 3: Мария

Дете 4: Петър

П: Имало едно време ...

Това обикновено много се харесва на децата. След записа децата имат желание многократно да слушат тяхната собствена аудиокнига и по този начин чуват отново текста на приказката.